

Aba város integrált településfejlesztési stratégiája

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Készült Aba Város Önkormányzata megbízásából

Készítette: Közép-Pannon Regionális Fejlesztési Zrt., Hétfa Kutatóintézet és Elemző Központ Kft.

Aba – Budapest – Székesfehérvár, 2015.

Tartalomjegyzék

1 HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ	6
1.1 Településhálózati összefüggések	6
1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	9
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK)	9
1.2.2 Kapcsolódás Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához	13
1.2.3 Kapcsolódás egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz	19
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	21
1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)	21
1.3.2 Fejér Megye Területrendezési Terve	24
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	28
1.5 Hatályos településfejlesztési döntések	30
1.6 Településrendezési Terv előzményeinek vizsgálata	32
1.7 A település társadalma	36
1.7.1 A település népességének főbb jellemzői	36
1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	49
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők	50
1.8 a település humán infrastruktúrája	52
1.8.1 Humán közszolgáltatások: oktatás, egészségügy, szociális közszolgáltatások, közművelődés	52
1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása	58
1.9 A település gazdasága	60
1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	60
1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	65
1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések	72
1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	72
1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	72
1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	75
1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	75
1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	76
1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység	78
1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai	79
1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás	80
1.10.6 Intézményfenntartás	80
1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások	80
1.12 Táji és természeti adottságok vizsgálata	81

1.12.1 Természeti adottságok	81
1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet.....	81
1.12.3 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek.....	84
1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése	85
1.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	86
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	86
1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái	86
1.14 Az épített környezet vizsgálata	87
1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata.....	87
1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata	88
1.14.3 Önkormányzati tulajdon kataszter	88
1.14.5 Az építmények vizsgálata.....	90
1.14.6 Az épített környezet értékei	93
1.14.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái	95
1.15 Közlekedés	95
1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	95
1.15.2 Közúti közlekedés	98
1.15.3 Közösségi közlekedés.....	99
1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés.....	102
1.15.5 Parkolás	103
1.16 Közművesítés	104
1.16.1.1 Vízközművek	104
1.16.2 Energia	107
1.16.3 Elektronikus hírközlés	111
1.17 Környezetvédelem	112
1.17.1 Talaj	113
1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek.....	115
1.17.3 Levegőtisztaság és védelme	117
1.17.4 Zaj, és rezgésterhelés	118
1.17.5 Sugárzás védelem	118
1.17.6 Hulladékkezelés.....	118
1.17.7 Vizuális környezetterhelés.....	119
1.17.8 Árvízvédelem	120
1.18. Katasztrófavédelem	120
1.18.1. Építésföldtani korlátok	120
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség	121
1.18.3. Egyéb	122

1.19 Ásványi nyersanyag lelőhely	122
1.20 Városi klíma	122
2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ.....	125
2.1 A település jellemzői, sajátosságai	125
2.2 Társadalom, humán infrastruktúra	125
2.3 A település gazdasága	126
2.4 Környezetvédelem, közszolgáltatások	127
2.5 Közlekedés	127
2.6 Egyéb infrastrukturális jellemzők	128
3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	129
3.1 Helyzetelemzés eredményeinek értékelése	129
3.1.1 A folyamatok értékelése	129
3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	129
3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata	133
3.2 Problématérkép / Értéktérkép	134
3.3 Eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek.....	138
3.3.1 A városrészek kijelölése	138
3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek	139
3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek	140

1 HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK

Aba városa a Közép-Dunántúli Régió déli, keleti részén, Fejér megye központi részén helyezkedik el. 2013-ig kistérségi központ volt, azonban a járási rendszerben a székesfehérvári járásába sorolták.

Közép-dunántúli Régió

A Közép-dunántúli régió a Dunántúl középső részén található statisztikai régió. Területileg a hatodik, népesség szempontjából az ötödik a hét régió közül. 1.108.482 hektáron 1.063.408 fő népességgel rendelkezik, Közép-Magyarország utána a legsűrűbben lakott régió. Határait északon Szlovákia, délen és nyugaton a dél-dunántúli és a nyugat-dunántúli régió, keleten pedig a közép-magyarországi és a dél-alföldi régió jelöli ki. A régió három megye alkotja: Fejér, Komárom-Esztergom és Veszprém, melyek 24 járásra tagolódnak (a 2004-es kistérségi felosztás még 26 kistérséget tartalmazott).

A Közép-dunántúli régió az ország harmadik legfejlettebb régiója. A belföldi népmozgalom egyik célpontja, mely a keleti országrészekből főként a középső, illetve nyugati területekre irányul.

A Lechner Lajos Tudásközpont jellemzése alapján a rendszerváltozás utáni gazdasági recesszióból a 2000-es évekre sikerült kilábalni és élmezőnybe kerülnie. Gazdaságszerkezete is átalakult: a hagyományos nehézipari ágazatok visszaszorultával a gépiparé lett a vezető szerep, melyet meghatároz a külföldi tőke jelenléte. Erősségei a kedvező közlekedés-földrajzi helyzet, az ipari-termelési hagyományok, a kiépült infrastruktúra valamint a szakképzett munkaerő.

Településföldrajzi szempontból a kiváló közlekedési lehetőségek valamint a jó adottságú nagyvárosok erősítik a régiót a hazai társadalmi-gazdasági térben. A régióban Székesfehérvár régióközponti, Tatabánya gazdasági, logisztikai, Veszprém komplex felsőoktatási, Dunaújváros ipari központi szerepet tölt be (Térport, 2015). Térszerkezeti sajátosság az egy központi, országos jelentőségű vagy többregiós kihatású növekedési pólus hiánya, melyet Budapest közelsége és a Dunántúl északi részének városhálózati, vonzáskörzeti történeti jellegzetessége magyaráz. Multipólusos szerepet tölt be a régió négy nagyvárosa (Veszprém, Székesfehérvár, Tatabánya, Dunaújváros), melyek „a régió policentrikus városhálózatának központi elemeiként nagyvárosi tetraédert alkotnak” (Lechner Lajos Tudásközpont, 2015). Térszerkezeti szempontból meghatározó Budapest, a Balaton térsége, Győr és Szombathely és rajtuk keresztül az európai fejlődési zónák.

A régió településeit összességében vizsgálva megállapítható, hogy kiegyenlített szerkezetű, urbanizált térség.

A nagyvárosok körüli agglomerációs térségek mellett fontos városiasodó térségek a Balaton és a Velencei-tó part menti részei. A közepes méretű városok, mint például Balatonalmádi, Balatonfüred, Bicske, Esztergom, Gárdony, Komárom, Mór, Pápa, vagy Tata is nagy fejlődési

potenciállal rendelkeznek. További településtípusok a volt államszocializmus iparvárosai (Ajka, Dörög, Oroszlány, Várpalota), valamint a dominánsan mezőgazdasági közepes és kisvárosok és térségeik, mint amilyen Aba város is.

Fejér megye

Fejér megye területileg és népességszámban is közepes méretű megye – összterülete 4.358 km² (11-ik a 19 megyéből), a 2015-ös lakosságszám 430.136 fő volt (7. a 19 megyéből), népsűrűség tekintetében az ötödik (98 fő/km² felett). A megyét északról Komárom-Esztergom, délről Tolna megye határolja; nyugati szomszédja Veszprém és Somogy megye, míg keletről a Duna, valamint Pest és Bács-Kiskun megye határolja. Közlekedési szempontból két országos jelentőségű autópálya, az M1-es és az M7-es található, valamint több fontos főút vonal (6, 7, 8, 62, 63, 81). Vasúti szempontból Székesfehérvár, míg a nemzetközi hajózás kapcsán Dunaújváros kiemelkedő fontosságú. Természeti értékei, természetes állapotú területek az északi és déli, valamint a kettőt összekötő Sárvíz völgyében összpontosulnak, a megye középső része a Mezőföld kedvező termőhelyi adottságú, ahol a szántóföldi mezőgazdaság a domináns. Turisztikai szempontból a Velencei-tó, a Duna valamint a Sárvíz vidéke kiemelkedő.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió alapján Fejér megye „Alacsony településszámú (108), kevésbé kisfalvas szerkezetű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megye. A multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozó-ipari technológia és a piacgazdaságba való beilleszkedés pozitív hatású, de a hazai kkv-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem összehasonlításban a központi régiótól és a nyugat-magyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony”.

ABA

1.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepcióhoz (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció (OFTK) dokumentuma Magyarország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Ezek alapján kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait.

Fejlesztéspolitikai és területfejlesztési célkitűzése, nemzeti jövőképe, hogy az ország 2030-ra Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja legyen, lakosságának biztonságos megélhetést biztosítson, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

A Kon koncepció a nemzeti jövőkép eléréséért négy, 2030-ig szóló, hosszú távú célt, valamint tizenhárom specifikus célt jelölt. A négy hosszú távú, átfogó cél a társadalom és gazdaság egészének szól, beleértve minden ágazatot, térségi és helyi szereplőt, a társadalom és a gazdaság környezethez való viszonyulását, a környezeti szempontokat – továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek.

E négy, fordulatot igénylő területekre és a lehetséges kitörési pontokra irányuló cél:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

A tizenhárom specifikus cél közül hét szakpolitikai jellegű, hat pedig területi. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel, a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek.

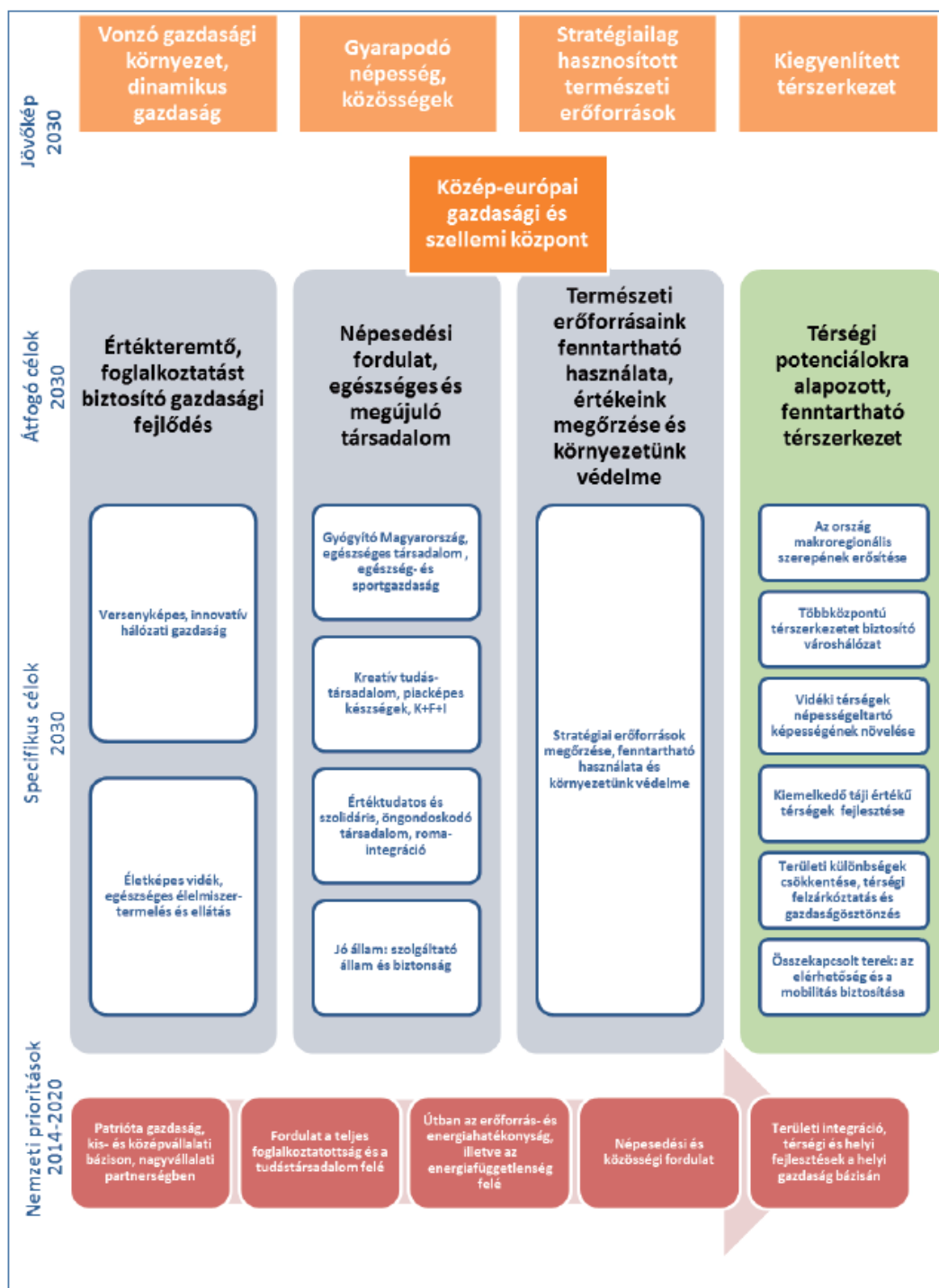
E hét szakpolitikai, fordulatot igénylő területekre és a lehetséges kitörési pontokra irányuló cél:

1. Versenyképes, innovatív gazdaság
2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
5. Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság

7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

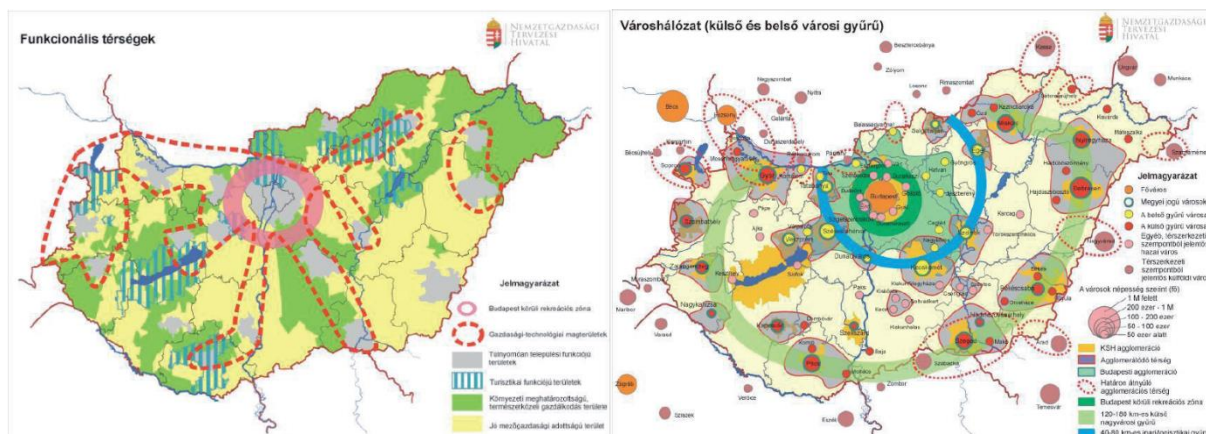
A hat területi, fordulatot igénylő területekre és a lehetséges kitörési pontokra irányuló cél:

- 1.** Az ország makroregionális szerepének erősítése
- 2.** A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- 3.** Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése / az egyes nagytérségek megújulását biztosító fejlesztések
- 4.** Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- 5.** Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- 6.** Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere

A Konceptió alapján az ágazati fejlesztések területi összehangolása és az eltérő adottságú térségek eredményes fejlesztése komplex stratégiai térszerkezeti víziót igényel. A funkcionális térségek sorában Aba városa földrajzi elhelyezkedéséből adódóan a „Gazdasági-technológiai magterületek” valamint a velencei és balatoni „Turisztikai funkciójú területek” között; úgynevezett „Jó mezőgazdasági adottságú terület”-ként szerepel, és mint ilyen elsősorban a feladatellátással kapcsolódik a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba.

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

A Koncepció megfogalmazza Székesfehérvár szerepét és helyét is: a megyeszékhely része a belső városgyűrűnek és nemzeti és perspektivikusan nemzetközi jelentőségű nagyvárosi térség. A megye és járásszékhely a meglevő sikeres húzóágazatainak (elektronika, turizmus, gépgyártás, élelmiszeripar) fejlesztése mellett mechatronika-autóipar, informatika, elektronika, logisztika, innovációs és kreatív gazdasági ágak, specializált turizmus mentén kívánja fejleszteni jelenleg is erős hazai pozícióját. E térség kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl is, pl. Mór és Várpalota-Pétfürdő ipari, a Velencei-tó rekreációs térségére. Városhálózati szempontból Aba szűken értelmezve Székesfehérvár agglomerációjának része, valamint tagja a Veszprém és Székesfehérvár között agglomerálódó térségnek.

Aba szerepe kettős: még közvetlen szomszédja a nagyvárosi térségű Székesfehérvárnak és így járási szinten városias térségnek számít, addig alapvetően vidékies térség, és fenntartható fejlődésének biztosítása érdekében a vidékpolitika funkciói, jövőképe és célkitűzései is alapvetően határozzák meg.

A dokumentum **tér szerkezeti és térhasználati elveket** is megfogalmaz, melyet figyelembe kell venni mind a tervezésben, mind a végrehajtásban a terület- és vidékfejlesztési beavatkozások, valamint a szakágazati fejlesztéspolitikák kapcsán. A város tájgazdasági szempontból „Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület”. E kedvező adottságok megőrzése érdekében az intenzív gazdálkodás és a környezeti meghatározottságú, extenzív termelés ideális egyensúlyát kell megtalálni, a mezőgazdaság tájfenntartó szerepének érvényesítésével, a környezeti adottságokhoz igazodó tájhasználattal és gazdálkodással.

Fejér megyét az OFTK alacsony településszámú, kevésbé kistelepülési szerkezetű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megyeként említi. Gazdaságára jellemző a multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozó-ipari technológia és a piacgazdaságba való beilleszkedés, de a hazai kvv-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A megyében a gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és a feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem

összehasonlításban a központi régiótól és a nyugatmagyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony.

Tizenegy átfogó fejlesztési irányt határoz meg a megyének, alábbiak szerint:

- A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti közlekedési hálózatok kialakítása.
- A termőföld és az ivóvízincs védelme; a Velencei-tó, a Séd-Gaja-Nádorrendszer revitalizációja, részvétel a Duna Stratégiában; a természeti értékek megóvása.
- Fenntartható energiamix kialakítása hosszú távú megyei energiamérleg alapján.
- A még ellátatlan településeken a szennyvízelvezetés és -kezelés megvalósítása.
- Hálózatosodó helyi gazdaságra és együttműködésre építkező gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében.
- A két megyei jogú város felsőfokú oktatási színvonalának és bázisainak megtartása, illetve Székesfehérváron a műszaki képzés választékának kiszélesítése.
- Integrált megyei turisztikai fejlesztések, a Nemzeti Emlékhely méltó kialakítása.
- A közép-magyarországi kórház és fekvőbeteg ellátó rendszerhez való kapcsolódás minőségi megvalósítása, a területi szak- és járóbeteg-ellátás teljessé válása.
- A nehéz helyzetű dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztése.
- Székesfehérvár hagyományait gondozó, helyzeti energiáit kihasználó, a közeli főváros mellett önálló egészségügyi, kulturális, gazdaságsszervező központtá alakítása.
- Dunaújváros ipari jellegét megtartó és erősítő, a nagyvállalatok szinergiáját kihasználó gazdasági központi szerep fejlesztése, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.

1.2.2 Kapcsolódás Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

2014-ben fogadta el a Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához tartozó dokumentumokat. A Konceptió és a Program az OFTK célrendszerével összhangban készült.

A konceptió megállapítja a megye jövőképét, horizontális elveit és céljait. Átfogó célként három területet jelöl meg:

- A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése
- Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme
- A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása

A Konceptió és Program célpiramisa az alábbiak szerint épül fel.

Jövőkép

FEJÉR MEGYE – PANNÓNIA SZÍVE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése egyenrangú nagytérégi együttműködéssel, kiváló termőhelyi adottságainak bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével

Horizontális elvek és célok

Város – vidék együttműködésének erősítése
A fejlesztési programok hatékonyságának növelése
Fenntarthatóság
Esélyegyenlőség
Foglalkoztatás növelése
A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése

Átfogó célok

A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése	Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme	A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása
---	---	--

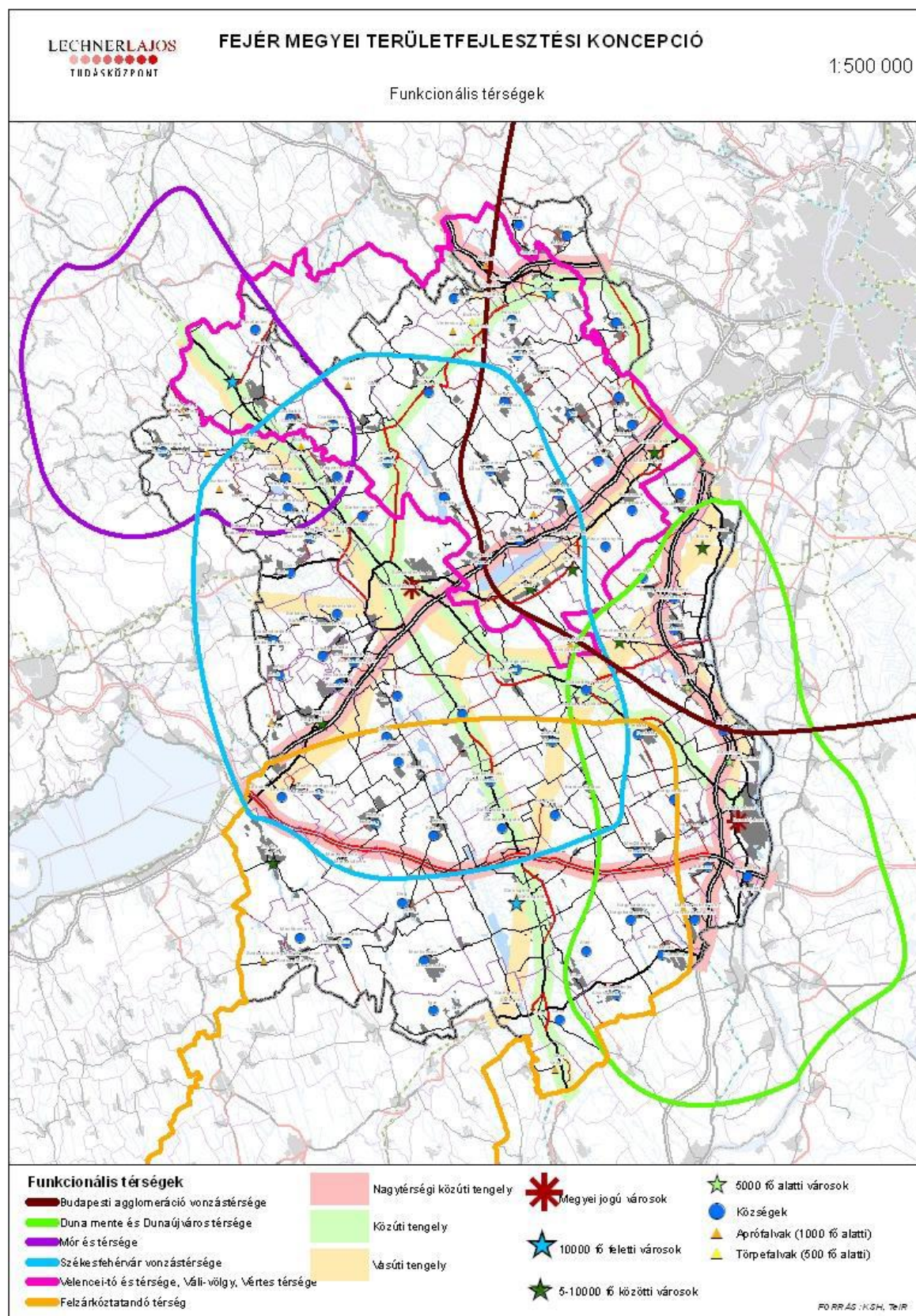
Stratégiai célok

Hálózati együttműködések fejlesztése	Vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése	Befektetés az emberekbe	Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása	Természeti erőforrások védelme	Versenyképes vállalatok támogatása	Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
--------------------------------------	--	-------------------------	--	--------------------------------	------------------------------------	--	--

Forrás: Fejér Megyei Területfejlesztési Program

A Konceptió meghatároz hat funkcionális térséget:

- Budapesti agglomeráció vonzáskörzete
- Duna mente – Dunaújváros és térsége
- Székesfehérvár vonzáskörzete
- Mór és térsége
- Felzárkóztatandó térség
- Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége

Forrás: Fejér Megyei Területfejlesztési Program

Aba városa két funkcionális térség metszetében található: tagja Székesfehérvár vonzaskörzetének és a Felzárkóztatandó térségnek.

Székesfehérvár vonzáskörzete¹

Leírás: A megyeszékhely: fontos közlekedési „fordítókorong”, ipari-logisztikai tengely, kulturális, turisztikai, foglalkoztatási és közigazgatási központ, amelynek megyehatáron átnyúló hatásai vannak. Emiatt elengedhetetlen az együttműködés a szomszédos térségekkel (Mór, Velencei-tó, Balaton stb.) és megyékkel, megyeszékhelyekkel. Erősen agglomerálódó hatások jellemzik a térséget, ahol számos településen a lakófunkció dominál. A gazdag természeti és épített értékek, kulturális hagyományok, foglalkoztatási, gazdaság szervezési és önálló egészségügyi, oktatási bázisán sokrétű fejlődési pálya rajzolható meg korábbi versenyképességi pozíciója helyreállítása érdekében.

Jövőkép: Élhető kulturális-szakrális központ, innováció-orientált gazdasági fordítókorong

Specifikus célok: Széleskörű központi szerepéből adódóan, fejlesztésében rendkívül kiterjedt együttműködést igénylő térség. Emiatt a – már ma is igen sokrétű és fejlett – közlekedési kapcsolatok mellett a ráhordó-elkerülő kapacitások növelése és a multi- és intermodális közösségi közlekedési csomópontok fejlesztése igényel hatékony beavatkozásokat. Ez a gazdasági versenyképességet és a beszállítói hálózat rugalmasságát növeli, valamint a foglalkoztatási funkciót is szélesíti. Ezekhez a célokhoz jól illeszkedik a fejlesztés alatt álló Alba Airport regionális repülőtér.

A turizmusfejlesztés terén erőteljes hangsúlyt kell helyezni a magyar államalapításhoz kapcsolódó emlékekre, valamint az arra felfűzhető, az iskolai nevelésben jelentős szerepet játszó patrióta útvonalakra. Ebben a vonzásterület településeinek is jut különböző tematikájú szerep, a falusi- illetve agrárturizmustól a kerékpáros-lovas-, erdei iskolák központjainak láncolatáig. Az ehhez szükséges egészséges élelmiszerek biztosítását a környező agrártérségekből kell biztosítani. E területen együtt kell működni a szomszédos Velencei-tavi, balatoni, Móri-borvidéki stb. térségekkel egyrészt az infrastrukturális feltételek kialakításával (kerékpárút), másrészt a szolgáltatások, közös marketing, országos brand építéssel és a TDM rendszerbe illeszkedéssel. Komplex turisztikai programokat kell megvalósítani Gorsium és térsége római kori régészeti bemutató területekre, és Székesfehérvár épített örökségeinek bemutatására.

A térség gazdasági versenyképességének növelése érdekében szükséges a vállalkozások technológiai fejlesztése, korszerűsítése, az innovációs beruházások és az innováció és megújulás kiterjesztése a gazdaság és a társadalmi élet minden területére, technológiai transferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése. További feladat az e-gazdaság elterjesztése, valamint az IKT-k kiemelt támogatása. Ehhez járul hozzá a szakképzési intézetek speciális, helyi cégekkel közös mentori programok kialakítása, a képzések gyakorlati részének erősítése. A helyi felsőoktatási intézményeknek közös kutatási-fejlesztési együttműködésekkel kell

¹ Fejér Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program

erősíteni az oktatási intézmények megyei szerepét, jelentős hangsúlyt helyezve a nemzetközi kapcsolatok ápolására, csereprogramokra.

A Közép-magyarországi régió versenyképes besorolása miatt számos budapesti intézmény kutatási és továbbképzési szolgáltatásainak támogatására nem lesz lehetőség, ezért ágazati és intézményi stratégiai cél, hogy a Budapest vonzáskörzetében lévő konvergencia régiókban, felsőfokú képzést nyújtó városokban – elsősorban Székesfehérváron – technológiai, innovációs és kutatási kapacitásokat építsenek ki. Székesfehérváron egy olyan komplex egyetemi kutatási- és tudásközpont kiépítésére van szükség, amely integrált és interdiszciplináris K+F projekteket tud befogadni. A megyeszékhely főiskolái - Kodolányi János főiskola, Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Központja, Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar –tudásbázisa jó alapot biztosít az innovációs, kutatási kapacitások kiépítésének.

Meg kell oldani a Megyei Konzultációs Fórumok szakmai háttérének biztosítását, valamint a következő pályázati ciklusban – az előző évek tapasztalataira építve – pályázatsegítő információs központok további működését, amely a projektgeneráláshoz, partnerségek felépítéséhez nyújt tanácsot, a pályázati intenzitás növelése érdekében.

Székesfehérvártól, mint megyeszékhelytől és járási központtól elvárható a magas szintű közszolgáltatási feladatellátás. Ez a szakképzési intézmények részéről a folyamatos együttműködést, a szociális ellátás terén az intézményfejlesztést, a gyermekvédelem terén a speciális otthonokat, a preventív ellátást és az ambuláns kezelés megoldását teszi szükségessé. A közszolgáltatási feladatok területi optimalizációját a feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kiépítésével kell biztosítani. A kor követelményeinek megfelelően meg kell oldani a jelentős közlekedési költség- és idő megtakarítással járó e-kormányzást, e-közigazgatás fejlesztést.

A városi élet minőségének javítása, valamint a verseny-, látvány-, a tömeg- és szabadidősport fejlesztése is nagy jelentőséggel bír.

A megyeszékhely és környezete esetében kiemelt fontosságú a térségi együtt tervezés kérdése, mivel ugyanúgy ahogy a megye egyes térségei egy erősebb vonzású fővárosi agglomeráció pozicionálási problémákkal küzdő periferiái, Székesfehérvár vonzáskörzetében is számos „vákuumtelepülés” található, amelyeknek nem tisztázott a térségi munkamegosztásban elfoglalt szerepe. A 2014-2020 időszakban bevezetendő új fejlesztési eszköz: az Integrált Területi Beruházás (ITB – ITI) szükségessé teszi az együtt tervezendő térségekben a kooperációt. Fontos továbbá, hogy a vonzáskörzetben található települések a helyi sajátosságaikra alapozva, a helyi identitás növelése mellett felhasználják komparatív előnyeiket az egész térség versenyképességének növelése érdekében.

Felzárkóztatandó térség²

² Fejér Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program

Leírás: Kihasztnálatlan természeti és kulturális adottságokkal, kiváló mezőgazdasági termőhelyi potenciállal rendelkező periférikus térség. A megye meghatározó térszerkezeti vonalai elkerülik, lakosságának jelentős része az alacsony jövedelmezőségű mezőgazdaságból él. Az infrastrukturális fejlesztések hatékonysága alacsony színvonalú, fenntartásuk fajlagos költsége a periférikus helyzetű településeken nagyon magas. Társadalmi – gazdasági - jövedelmi mutatói kedvezőtlenek.

Jövőkép: A térség éléskamrája

Specifikus célok: Az ország egyik legjobb agráradottságú térsége képessé kell, hogy váljon arra, hogy népességét megtartsa, és megfelelő megélhetést biztosítson számára. Ezt elsősorban az agrártermékek helyi feldolgozásával és annak további multiplikációs hatásával lehet elérni. Az alacsony élőmunka-igényű nagyüzemi mezőgazdasággal szemben extenzív gazdasági tevékenységekkel (zöldség- és gyümölcsstermesztés, halászat-vadászat, kisállattartás) szükséges növelni a diverzifikációt, értékhozzáadást (fel- és átdolgozás, szolgáltatás, elosztás, kereskedelem, fejlesztés, marketing – brand-építés stb.). Ebben a LEADER kezdeményezések szerepe továbbra is jelentős lesz, és további lehetőséget teremt a 2014-2020 időszakban új eszközként bevezetésre kerülő, a fejlesztések komplexitását segítő közösségvezérelt (CLLD) fejlesztés.

A vidékgazdaság kialakításához „vidékfejlesztési inkubátorházak” és a szövetkezeti együttműködések támogatása, valamint a cégek letelepedését elősegítő adó- és egyéb adminisztratív kedvezmények bevezetése szükséges. A Sárbogárdi és Enyingi térség szabadvállalkozási övezetté alakítására kezdeményezés történt.

A dél-Fejér – észak-Tolna – északkelet-Somogy összefüggő elmaradott, periférikus térség számára a közúthálózat-fejlesztés alapvető volna. Az ebben a ciklusban elmaradó M8 építést akkor lehetne némileg kompenzálni e-gazdasági módszerekkel, ha ezek a kompetenciák már ma is adottak lennének. Ennek hiányában azonban a támogatott tájhasználat-váltásra és a mezőgazdaság diverzifikációjának ösztönzésére építő térség rövidtávon csupán kismértékben tud a tágabb térség „éléskamrája” lenni, ez hosszabb távú cél lehet.

Az extenzív mezőgazdaság kiterjesztésének a turizmus kiegészítésében is jelentős szerepe lehet. Napjainkban az egészséges élelmiszereket, helyi termékeket, egészséges környezetet kínáló turisztikai célterületek iránti igények növekedése tapasztalható. A tradicionális termelési kultúra, tájgazdálkodás bemutatása a Séd-Nádor-Gaja vízrendszer rehabilitációját követően lehetővé válik. Ily módon lehetővé válna a Sárvíz természetes víztároló kapacitásának hasznosítása, amellet, hogy javulnának a térségi klimatikus tényezők, biztosíthatóvá válna a termőföldek vízutánpótlása, és végül megteremthető egy kiemelt ökoturisztikai lehetőségeket kínáló térség.

A fenntartható vidékfejlesztésben fontos tényező az alternatív energiaszolgáltatási módszerek, közműmegoldások elterjesztése. Az önellátó falvak korszerű helyi választ adnak a mai globális környezeti problémákra, valamint megoldják a gazdaságtalan nagyrendszerek kérdését is a térségben.

A jelenlegi turisztikai adottságokra alapozott szolgáltatásfejlesztéseken túl, a helyi piacok építését, kerékpárutak (pl. a Balaton és a Duna, Velencei-tó irányába), lovas- és fogatútvonalak kialakítását szükséges támogatni.

A térség felemelkedése a népesség szakképzése, készségfejlesztések nélkül elképzelhetetlen. Ezért az ebben a térségben fejleszteni kívánt agrártermeléssel, feldolgozással, marketinggel, megújuló energiával, öntözéssel, környezetvédelmi iparral, turizmussal és tájgazdálkodással kapcsolatos, valamint a vállalkozási ismeretek terjesztése fontos feladat, már az iskolai oktatásban is.

A roma népesség felzárkóztatása érdekében biztosítani kell a családsegítést, korai fejlesztés, óvoda – iskola – szakképzés, felnőttképzés elemekből álló program megvalósítását.

A térség népesség-mobilitását segítené a Sárbogárd – Dunaújváros és Sárbogárd - Székesfehérvár közötti közösségi közlekedés fejlesztése, valamint a déli megyehatárközeli közlekedési fehér foltok (Dég, Lajoskomárom) felszámolása.

1.2.3 Kapcsolódás egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz

A település szempontjából a kistérség-központi szerepe idején született és a jelenlegi járáslehatárolás szerinti fejlesztési koncepciók és programok relevánsak.

Az abai kistérség fejlesztési koncepciója és stratégiai programja (2006)

A dokumentum az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepció által meghatározott elvi alapok mentén felelteti meg a kistérségi tervezést, fejlesztést és stratégiai programozást. Számba veszi továbbá a Közép-Dunántúli Regionális Operatív Program megállapításait, illetve a kistérségi települések (Aba, Csősz, Káloz, Sárkeresztúr, Sárosd, Sárszentágota, Seregélyes, Soponya és Tác) jövőképeit, alapvetéseit. A város 2006-ban készítette el e dokumentumot, melynek ismertetésére az 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések fejezetben kerül sor.

Székesfehérvári Kistérség Területfejlesztési Stratégia és Operatív Program (2008)

A település jelenleg a székesfehérvári járás része, így a székesfehérvári kistérségi területfejlesztési dokumentumok idején Aba városa még különálló kistérségi központként volt. Azonban a székesfehérvári kistérség megfogalmazott jövőképe, stratégiai céljai, prioritásai, intézkedései relevánsak immár Aba városa számára is.

JÖVŐKÉP	Versenyképes, innovatív és vonzó életteret biztosító kistérség		
STRATÉGIAI CÉLOK	Innovatív gazdaság erősítése	Minőségi humánerőforrás fejlesztés	Vonzó települési környezet megteremtése
SPECIÁLIS CÉLOK	A kistérség gazdasági, társadalmi innovációjának erősítése	A kistérség kedvező földrajzi helyzetéből adódó komparatív előnyök kihasználása	Székesfehérvár és a kistérség települései közötti kapcsolatrendszer fejlesztése
PRIORITÁS TENGELYEK	1. A kistérség gazdaságának fejlesztése: szolgáltatás, turizmus, agrárinnováció	2. Humán erőforrás fejlesztése	3. Települési életkörülmények javítása, lakókörnyezet, infrastruktúra fejlesztése
INTÉZKEDÉSEK	1.1. Versenyképesség javítása	2.1. A gazdaság és a szakképzés összehangolása a kistérségben	3.1. Kistérségi kohézió erősítése
	1.2. KKV fejlesztések, együttműködések javítása	2.2. Kistérségi munkaerőpiaci koordináció (MUPSZ)	3.2. Közlekedési és kommunikációs infrastruktúra fejlesztése
	1.3. Idegenforgalmi szolgáltatások fejlesztése	2.3. Szociális gondoskodás	3.3. Civil szféra erősítése
	1.4. Önkormányzati szolgáltatások fejlesztése a vállalkozások jobb kiszolgálása érdekében		3.4. Térségi marketing fejlesztése
	1.5. Agrárinnováció		3.5. Egészségmegőrzés, rekreáció

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 2013-ban került másodszor felülvizsgálatra, melynek kismértékű módosítása 2014. január 1-én lépett hatályba. A megyei területrendezési tervek módosítására 2015. december 30-i határidőt ír elő a törvény. Az ország Szerkezeti Terve M=1:500 000 léptékben tartalmazza a meglévő és tervezett elemeket azonos módon ábrázolva az országos területfelhasználási kategóriákat, valamint az országos műszaki infrastruktúra-hálózatokat és egyedi építményeket. A térségi területfelhasználási kategóriák (erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vegyes területfelhasználású, települési, vízgazdálkodási és építmények által igénybe vett térségek) országos lehatárolása az 1000 hektárnál nagyobb összefüggő területek jelölését jelenti.

Az országos fejlesztési tervek vizsgálata során Aba vonatkozásában Székesfehérvárhoz való közelséget szükséges figyelembe venni. Székesfehérvár közlekedés és ipar tekintetében is központi szerepet tölt be. Aba szempontjából meghatározó az országos törzshálózathoz tartozó vasútvonal, mely Székesfehérvárral, illetve Sárbogárdal köti össze a települést. Fontos a 63. sz. főút is, mely párhuzamosan halad az említett vasútvonallal Aba területén az említett két város felé. Közlekedés szempontjából a börgöndi kereskedelmi vagy kereskedelmivé fejleszthető repülőtér meghatározó a fejlesztési koncepció során. A burkolt utak Seregélyesről az M7-es autópálya felé (Székesfehérvárt kikerülve), a 63. sz. főút leágazása Bodakajtor felé és Aba és Sárszentágota között haladnak. A területen keresztülhalad földgázvezetés és kőolajvezeték is. Országos kerékpárút-törzshálózat nem található Aba területén.

ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vegyes területfelhasználású térség
- Vízgazdálkodási térség

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Közigazgatási határ
- Burkolt út

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOK ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

Országos jelentőségű közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Nagy sebességű vasútvonal
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér
- Egyéb kereskedelmi repülőtér és kereskedelmi repülőtérre fejlesztendő repülőtér

Országos jelentőségű energetikai hálózatok és egyedi építmények

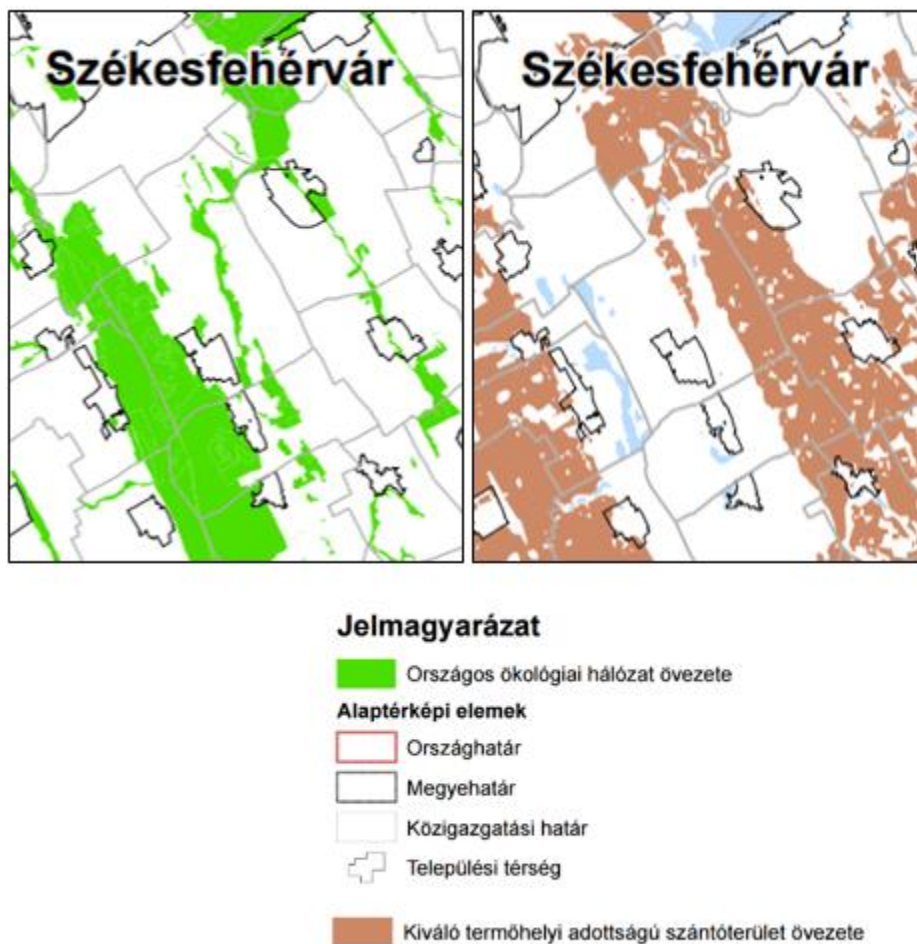
- Atomerőmű
- Egyéb erőmű
- 750 kV-os átviteli hálózat távvezetékkeleme
- 400 kV-os átviteli hálózat távvezetékkeleme
- 220 kV-os átviteli hálózat távvezetékkeleme
- Földgázszállító vezeték
- Kőolajszállító vezeték
- Termékvezeték

Országos jelentőségű vízi létesítmények

- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal
- Országos jelentőségű csatorna
- Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése (VTT) keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú társzéktározó
- Országos jelentőségű vízkár-elhárítási célú tározó
- 10 millió m³ -1 meghaladó térfogatú vízkár-elhárítási célú tározási fejlesztési lehetőség
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény

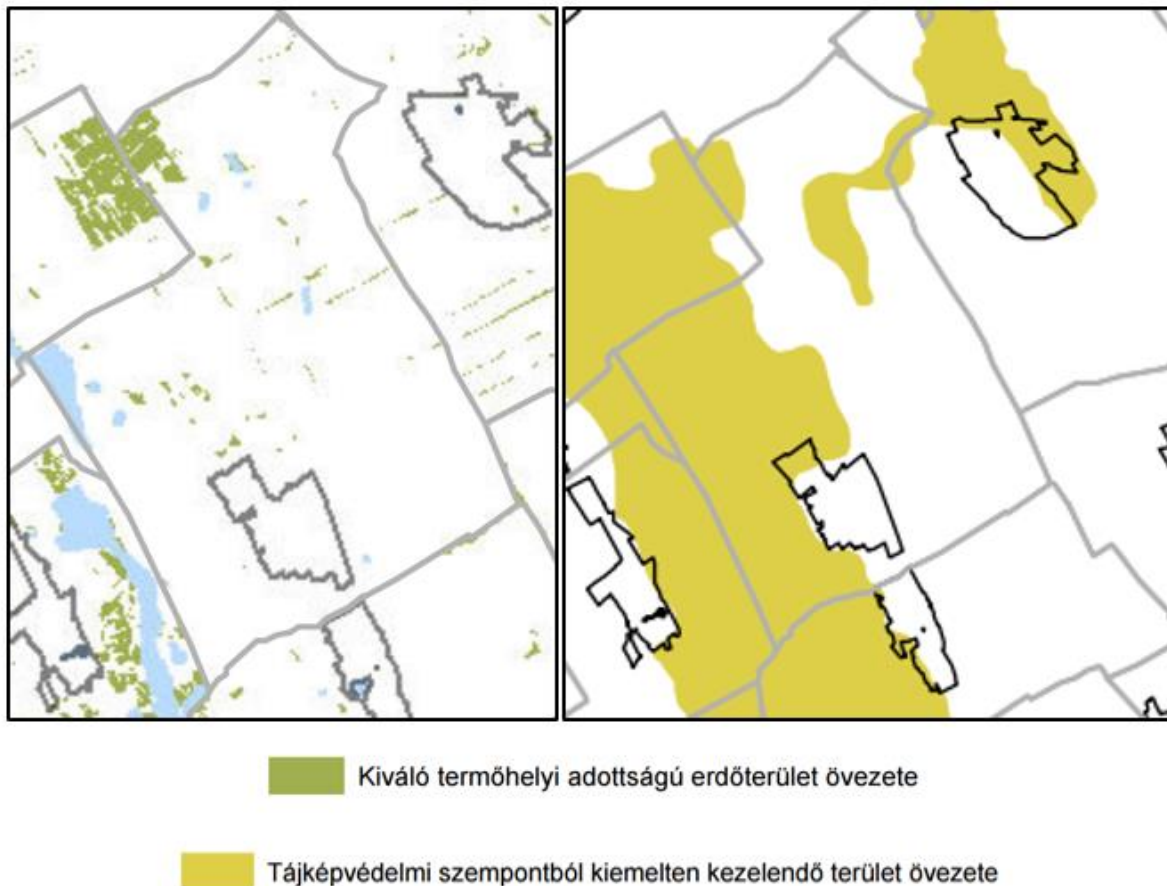
Forrás: Országos Területrendezési Terv (OTrT)

A területi kategóriák között jelentős erdőterületet találhatunk Székesfehérvár felé. Vízgazdálkodási térségek a Sárvíz völgye, illetve a Dinnyés-Kajtori csatorna mentén kerültek kijelölésre. A település területének legnagyobb részét a sárgával jelölt mezőgazdasági térségek képezik.

Forrás: Országos Területrendezési Terv (OTrT)

Aba területének jelentős része az országos ökológiai hálózat övezetéhez tartozik. A város területének K-i részén található kiváló termőhelyi adottságú szántóterület.

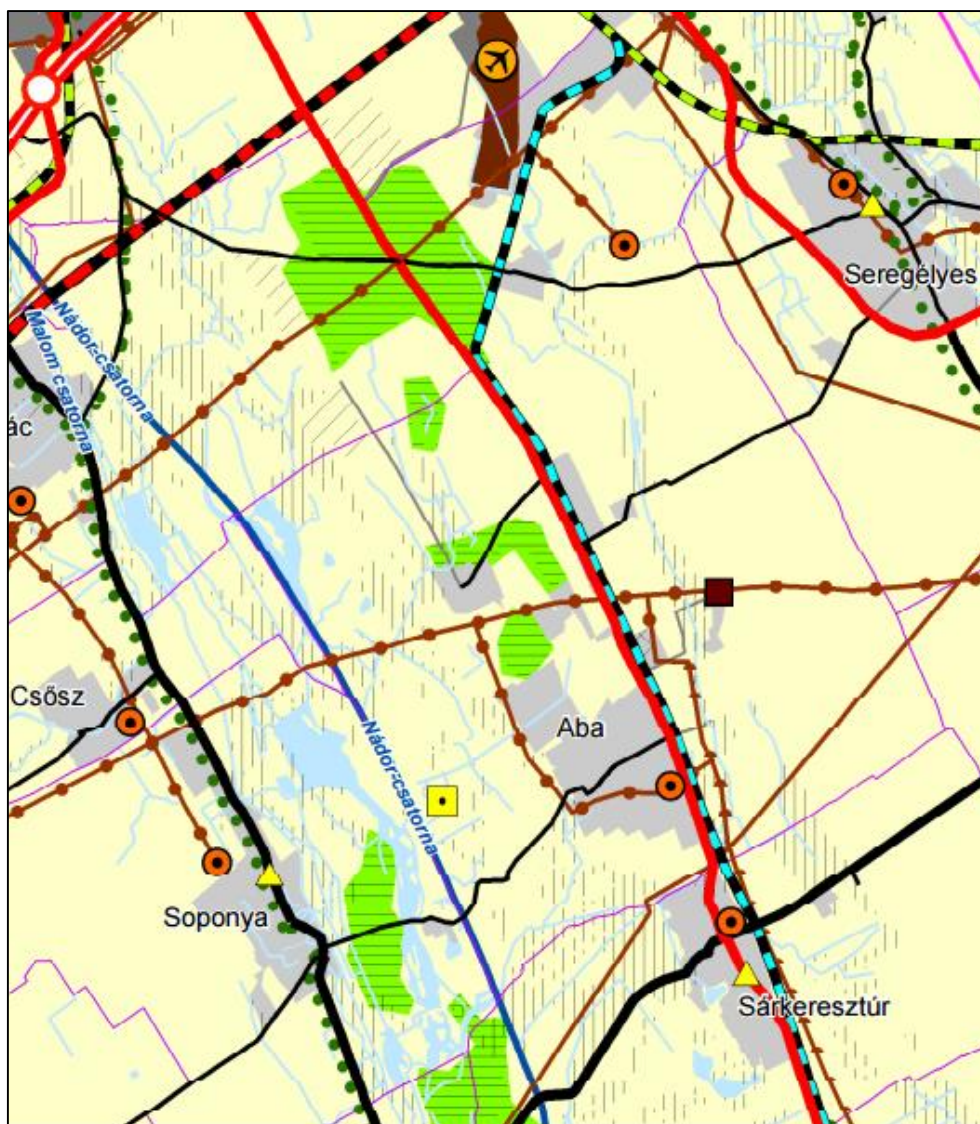
Forrás: Országos Területrendezési Terv (OTrT)

Aba területén több, szigetszerűen elhelyezkedő, kiváló termőhelyi adottságú erdőterületi övezet található, nagyobb összefüggő terület ÉNY-on került kijelölésre. Az kiváló termőhelyi adottságú erdőterületi övezetben új, beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Aba teljes területe Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezet, jelentős része tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezet.

Aba területe nem tartozik a kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetébe, országos vízminőség-védelmi terület övezetébe és a nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetébe.

1.3.2 Fejér Megye Területrendezési Terve

A megyei területrendezési terv a megye szerkezeti tervét, valamint a megye térségi övezeteit és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magába. A megye szerkezeti tervét a rendelet M=1:100.000 méretarányú térképes mellékletei részletezik, melyek az országos területrendezési terv alapján készültek és melyek a települési területrendezési eszközök használatát meghatározzák.

JELMAGYARAZAT

Erdőgazdálkodási térség Mezőgazdasági térség Vízgazdálkodási térség Városias települési térség Hagyományosan vidéki települési térség Építmények által igénybe vett térség	Térségi vízgazdálkodási rendszerek és építmények I. rendű árvízvédelmi fővonal 10m m²-t meghaladó térfogattal tervezhető tározási lehetőség 1m m²-t meghaladó térfogattal tervezhető tározási lehetőség Belvíz főcsatorna Térségi vízmű Térségi jelentőségű ivóvízellátó rendszerrel ellátott település Térségi szennyvíztisztító telep Térségi jelentőségű szennyvízelvezető rendszerhez csatlakozó település	Energiaüzem-hálózatok és építmények 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték 220 kV-os átviteli hálózat távvezeték 120 kV-os átviteli és szolgáltatói hálózat távvezeték 400/220 kV-os állomás 400/120 kV-os állomás 220/120 kV-os állomás 120/20 és 120/10 kV-os állomás Erőmű Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító vezeték Térségi szénhidrogén szállító vezeték Gázátadó állomás Gázfogadó állomás	Közeledési hálózatok és építmények Gyorsforgalmi út Főút Térségi jelentőségű mellékút Egyéb mellékút Gyorsforgalmi út csomópontja Nagysebességű vasútvonal Transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal Egyéb országos törzshálózati vasútvonal Egyéb vasúti mellékvonat Gyorsforgalmi úthoz, főúthoz és vasúti törzshálózathoz tartozó nagy hid Közforgalmú nemzetközi és országos jelentőségű kikötő Térségi jelentőségű kikötő Személyforgalmi kikötő Kompátkelőhely Kereskedelmi (nemzetközi) repülőtérre fejlesztendő repülőtér Egyéb repülőtér Országos kerékpárút törzshálózat Térségi jelentőségű kerékpárút Térségi jelentőségű logisztikai központ	Hulladékgazdálkodás Térségi jelentőségű hulladéklerakó hely Alaptérképi elemek Megyehatár Településhatár Egyéb burkolt út Erdőterület Gyepterület Szőlőterület Gyümölcsös A településrendszer elemei (Magyarország hivatalos helységnevtára szerint) DUNAÚJVÁROS város Soponya község
--	--	---	--	---

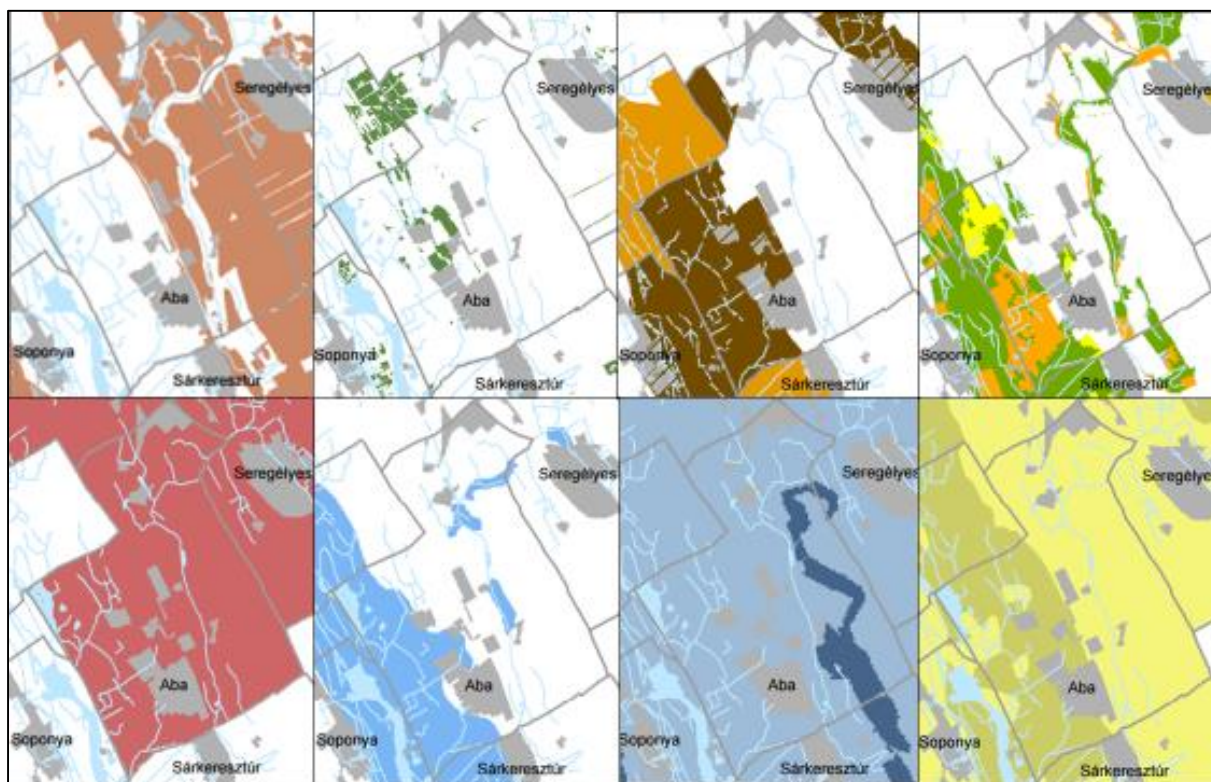

Készült: VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhatalás Társaság
Térségi Tervezési és Területrendezési Irodáján. 2009. január

Forrás: Fejér Megye Területrendezési Terve

Aba területén jellemzően erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vízgazdálkodási területeket találunk. A térségben tervezési szempontból figyelembe veendő szennyvíztisztító telep (Nádor csatorna mellett), gázátadó állomás és két gázfogadó állomás üzemel. A gázfogadó állomások Aba és Belsőbáránd településrészekén kerültek kialakításra.

Aba területén kijelölt országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezet, térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezet, kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezet, felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezet, ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezet, kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete, földtani veszélyforrás területének övezete nem található. Nincs kijelölve együtt tervezhető térségek övezetként. Erdőtelepítésre alkalmas terület egy kis folt, Aba területének É-i határán került kijelölésre.

	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete
	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete
	Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete
	Magterület övezete
	Ökológiai folyosó övezete
	Pufferterület övezete
	Történeti települési terület övezete
	Rendszeresen belvízjárta terület övezete
	Nagyvízi meder övezete
	Vízérózióknak kitett terület övezete
	Vízérózióknak kitett övezet által érintett település
	Szélérózióknak kitett terület övezete
	Szélérózióknak kitett terület övezet által érintett település

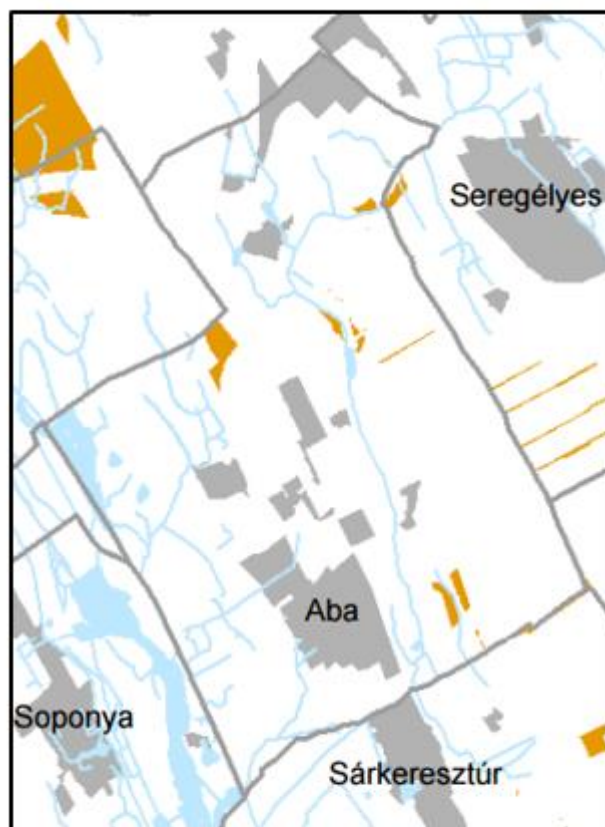
Forrás: Fejér Megye Területrendezési Terve

A kijelölt területekkel kapcsolatban a Fejér megyei tervezési dokumentum kötelező érvényű korlátozásokat és javaslatokat fogalmaz meg. Leírásunkban csak a kötelező korlátozásokra térünk ki.

A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület és erdő övezetében, ökológiai folyosó, magterület és pufferterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen jelölhető ki. Nagyvízi meder övezete területén beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

Aba vonatkozásában Soponya és Seregélyes felé javasolt mellékút kiépítése a települések egymás közötti kapcsolatainak és a felsőbbrendű (gyorsforgalmi és főúti) hálózat megfelelő elérésének biztosítása érdekében.

A megyei fejlesztési dokumentum szélérőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható területi övezeteket is kijelöl Abán.

 Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete

Forrás: Fejér Megye Területrendezési Terve

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Sáros felől általános mezőgazdasági területet (Má) találunk, ahol a település területrendezési terve szerint: szabadon álló, maximum 6 m-es épületek építhetők. Maximum 3%-ig beépíthető. Minimum 30 m széles, 20-5 hektáros telkek kijelölésére alkalmas. A terv szerint Aba irányába nagysebességű vasút és ennek védőtávolsága került kijelölésre.³

Seregélyes külterületi szabályozási tervén az Abát és Seregélyest összekötő tervezett gyűjtőút megjelölésre került. A szomszédos területek általános mezőgazdasági területek (Má) vagy védelmi erdőterületek (Ev). Az általános mezőgazdasági területeken (Má)

³http://www.sarosd.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=73&Itemid=80

szabadon álló, maximum 4,5m magas, 500 m² épületek alapterületű építhetőek, a beépítési arány 2%. A minimális telekterület 1 és 10 hektár közötti.⁴

Aba területéhez Székesfehérvárral szomszédos határán többnyire általános mezőgazdasági területek (Má-á), általános közlekedési területek (Köu); a Börgöndi Repülőtérnél ipari és gazdasági területek (Gip-K.3, Gksz-K.5.) és légi közlekedési területek (Köl) csatlakoznak. A területek beépíthetőségi jellemzői:

- Gksz-K.5: beépítési módja K-SZ, legkisebb kialakítható telek 3000 m² (0,3 ha), legnagyobb beépíthetőség 60%, 15 m-es a legnagyobb épületmagasság és legkisebb zöldfelület 20%.
- Gip-K.3: beépítési módja SZ, legkisebb kialakítható telek 5000 m² (0,5 ha), legnagyobb beépíthetőség 50%, 15 m-es a legnagyobb épületmagasság és legkisebb zöldfelület 25%.
- Köu: A közlekedési területek számára minimálisan szükséges építési területet közterületként biztosítani kell, úgy hogy abban a szükséges országos és a helyi közutak, a kerékpárutak, a gépjármű várakozóhelyek (parkolók) – a közterületnek nem minősülő telkeken megvalósulók kivételével -, a járdák és a gyalogutak, mindezek csomópontjai, vízelvezetési rendszere és környezetvédelmi létesítményei, továbbá a közművek és a hírközlés építményeinek elhelyezése biztosítható legyen.
- Má-á: beépítési módja SZ, legkisebb kialakítható új telek 10000 m² (1 ha), legnagyobb beépíthetőség 50%, 4,5 m-es a legnagyobb épületmagasság. Épület elhelyezésére igény bevezethető legkisebb telek 100 000 m² (10 ha), minimális szélessége 50 m. Legnagyobb beépíthetősége 0,3%.
- Köl: A légi közlekedési terület a légi közlekedés közlekedési és közműelhelyezésre szolgáló területeit foglalja magában. A légi közlekedés számára minimálisan szükséges építési területet biztosítani kell, úgy hogy abban a közlekedési építményeken túl a szükséges környezetvédelmi létesítmények, továbbá a közművek és a hírközlés építményeinek elhelyezése biztosítható legyen.⁵

Pákozdnál egy rövid szakaszon általános mezőgazdasági területtel csatlakozik a két települési külterület. Pákozdi településrendezési terve a következő kívánalmakat fogalmazza meg ezekre a területekre: A beépítettség mértéke legfeljebb 2%, de egy épület max. 500 m² lehet. A beépíthető telek legkisebb területe gazdasági épület esetén 1,0-10 ha. Az övezetben lakóépület nem építhető, a beépíthető telek szélessége legalább 30 m, a kialakítható telek területe legalább 1,0 ha (10 000 m²), a beépítés módja szabadon álló. Az előkert és az oldalkert szélessége legalább 10 m, az építménymagasság legfeljebb 4,5 m, az épület csak

⁴ <http://www.seregelyes.hu/index.php?page=menupont&oldal=20&hider=20&nyelv=hu>

⁵ http://onkormanyzat.szekesfehervar.hu/index.php?pg=page_48575

tájba illő, a helyi építési hagyományoknak megfelelő tömeg, homlokzat és tetőforma kialakítású lehet, tetőhéjazatként csak nád, vagy piros cserép alkalmazható.

Aba Tác felé erdőterületekkel, általános mezőgazdasági területekkel és ökológiai védelem alatt álló területekkel csatlakozik. Csősz és Soponya felé csak ezen ökológiai védelem alatt álló mezőgazdasági területek jelennek meg. Sárkeresztúr irányába, a NY-i oldalon szintén folytatódnak az ökoorientált használatú általános mezőgazdasági területek, Aba környezetében általános mezőgazdasági területeket találunk, majd K-i irányba az ökoorientált és általános mezőgazdasági területek vegyesen kerültek kijelölésre.⁶

1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK

Abával kapcsolatos településfejlesztési elképzeléseket számos dokumentum feldolgozza. Ezen dokumentumok mindegyike a 2008-2009-es válság előtt készültek, így a bemutatott fejlesztési irányok ambíciózusan hatnak, egyes esetekben újragondolást igényelnek. Mindazonáltal az elmúlt időszak gazdasági növekedése bizodalomra adhat okot.

A főbb irányok bemutatására Az abai kistérség fejlesztési koncepciója és stratégiai programja (2006) c. dokumentumot dolgoztuk fel, mely összhangban van a későbbiekben bemutatásra kerülő településrendezési tervvel és más stratégiai dokumentumokkal.⁷

A dokumentum az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepció által meghatározott elvi alapok felelteti meg a kistérségi tervezést, fejlesztést és stratégiai programozást és az országos dokumentum három átfogó célja mentén halad: az értékteremtés tartós növekedését biztosító versenyképes Magyarország; a társadalmi, gazdasági és területi kohézió erősítésével az igazságos Magyarország; a jövő generációk számára szükséges erőforrások biztosításával és védelmével a biztonságos Magyarország.

A részletes célmeghatározás és kistérségi megfeleltetést követően Aba fejlesztésével kapcsolatban a következő programokról és akciótervekről születtek döntések:

- 1. A repülőtér program**
 - repülőtér
 - logisztikai központ
 - Technológiai park
- 2. Ófalu program – Szőlőhegy**
- 3. Termálfürdő program**
- 4. „Sárvíz kapuja” program**
- 5. Természetvédelmi oktató központ létrehozása**

⁶ A többi környező település Tác, Soponya, Csősz Kálóz és Sárszentágota esetében a területrendezési tervek a települési honlapokon nem elérhetőek Lechner Nonprofit Kft., Építésügyi Dokumentációs és Információs Központ adatbázisából érhetőek el.

⁷

6. Ökofolyosó program

- intenzív gazdálkodási program
- extenzív gazdálkodási program
- természetvédelmi program
- ökoturizmus program

7. Lakóterület fejlesztési program

- egyedi lakásépítések
- szervezett lakásépítések

8. Intézményfejlesztési program**9. Infrastruktúra fejlesztési program****10. Településközpont program**

További stratégiai dokumentumok Abára vonatkozóan:

1. Aba Nagyközség Lakáskonceptiója (2001)
2. „Aba Intelligens Várossá Válása és az „Intelligens Sárvíz kistérség” stratégiai programja (2003)
3. Mezőföldi Építőipari Klaszter – megvalósíthatósági tanulmány (2003)
4. Ökoturisztikai fejlesztések lehetőségei a Sárvíz kistérségben (2003)
5. Sárvíz kistérség oktatásfejlesztési stratégiája (2003)
6. Sárvíz Kistérség Szociális Szolgáltatási és Egészségügyi stratégiája (2003)
7. Sárvíz ökofolyosó térhasználati alapprogramja (2003)
8. Sárvíz Közlekedés Fejlesztési Konceptiója (2003)
9. Séd-Nádor-Gaja vízrendszer rehabilitációja és területfejlesztési programja, Előzetes megvalósíthatósági tanulmány (2004)
10. Sárvíz kistérség arculatterve (2004)
11. Sárvíz kistérség fenntartható vízgazdálkodási stratégiája (2004)
12. „Sárvíz” Mezőgazdasági Program (2004)
13. Abai Technológiai Park stratégiája I-II. (2004)
14. Dél-Kapuja Projekt (2004)
15. Aba, Termálfürdőhöz kapcsolódó vízgazdálkodási létesítmények – elvi engedélyezési terv (2004)
16. Kerékpárral Székesfehérvártól Simontornyáig a Sárvízen át (2004)
17. ABA-ÓFALU megvalósíthatósági tanulmány (2005)
18. Integrált Helyi Jóléti Rendszer– Jóléti Kistérségi Stratégia (2005)
19. Az Abai Kistérség Középtávú Közbiztonsági Stratégiája - Az abai kistérségi rendőrőrs (2006)
20. A terület-felhasználási viszonyok változását megalapozó és nyilvántartó rendszer /2006/.
21. Közös turizmusfejlesztési koncepció és programterv a Sárvíz Völgye Kistérségben (2006)
22. Aba Faluközpont rehabilitációja a volt TSZ telephelyének bevonásával, kistérségi központ szolgáltató és kereskedelmi létesítmény kialakítása tanulmányterv (2006).
23. Abai Lakóvár koncepció és engedélyezési terv (2006)
24. A „Sárvíz Ökorégió”, az élhető kistérség Helyi Vidékfejlesztési Terve (2006), A Helyi Vidékfejlesztési Terv céljai:
25. Új technológiák kutatása és fejlesztése a Sárvíz Technológiai Parkban – Előzetes megvalósíthatósági tanulmány (2007)

26. Az Abai Kistérség Fejlesztési Koncepciója és Stratégiai Programja (2007.)
27. A Sárvíz kistérség sport és szabadidős stratégiája (2008.)

1.6 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

A jelenleg is hatályos Településrendezési Tervet a 14/2008. (X.10.) Aba Nagyközség Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Tervének megállapítása c. rendelet, illetve ennek módosításai tartalmazzák.

Aba helyzetleírásának megállapításai ma is helytállóak. Aba térségi jelentősége erősödött az elmúlt időszakban, járasszékhelyként meghatározó szerephez jutott. A tájhasználati karakterek (művelésen kívüli területek; intenzív művelés alatt álló szántóterületek; természetközeli területek, mocsaras erdős-ligetes rétek, kaszálók; szőlő termesztő területek) jelenleg is meghatározóak.

Aba területének funkcionális tagozódása során elkülönültek a lakott területrészek, további területrészek önálló fejlődési pontokként kerültek meghatározásra (Belsőbáránd, Bodakajtor-Felsőszentiván, Aba). A Területrendezési Terv térségi funkciókat is befogadó övezetek is kijelöl szervesen kiegészítve a fejlődési pontokat (repülőtér, a 63-as és a vasút menti gazdasági övezet, Dél-kapuja programterület)

A Terv a település igazgatási területét beépítésre szánt (már beépített, illetve beépülő) és beépítésre nem szánt területekre osztja. A beépítésre szánt területek jellemzően a már meglévő és tervezett lakóterületek (belterületek), a meglévő mezőgazdasági majorok területei, gazdasági területek, a repülőtér és a különleges területek. Ezeken a területeken a fejlesztések az igényeknek megfelelő ütemekben, szakaszosan valósíthatók meg.

Beépítésre szánt területek:

- Lakóterületek: kisvárosias (LK), kertvárosias (Lke) és falusias (Lj) területfelhasználási egységekre osztja a terv,
- Vegyes területek: településközponti vegyes terület (Vk), mely Aba, Bodakajtor, és Belsőbáránd történelmi településmagját fedi le.
- Gazdasági területek: kereskedelmi-szolgáltató terület (Gksz) elsősorban a 63. főút szakaszán, ipari területek (Gip) a ipari parkokat és a mezőgazdasági majorokat foglalja magába
- Különleges területek: temetők (Kt), felhagyott temetők (Ktk), közüzemi területek (Kkü), bodakajtor-felsőszentiváni rehabilitációs intézet területe (Kr), termálfürdő és kapcsolódó fejlesztések különleges terület (Ktf), oktatási központ (Ko), „kastély-klub” programterület (Kkk), borkultúra programterület (Kbk).

A külterületek jellemzően (de nem kizárólag) beépítésre nem szánt területek találhatók. A terv a következő besorolásokat határozza meg:

- Közlekedési területek: Közúti közlekedési terület (KÖu), Vasútterület (kötőtpályás közlekedési terület KÖk), Repülőtér (légi közlekedési terület KÖl)
- Zöldterületek (Z)
- Erdőterületek (E)
- Mezőgazdasági területek: kertes mezőgazdasági terület (Mk) Aba déli részén, általános mezőgazdasági terület (Má), ökoorientált, környezetbarát használatú általános mezőgazdasági területek⁸ (Má-kö), le- és felszállás miatt korlátozott használatú mezőgazdasági területek (Má-kr)
- Vízgazdálkodási területek (V): vízfolyások, víztükrök és ezeknek a parti sávjai, valamint a vizes élőhelyekként is szolgáló vízjárta területek tartóznak ide

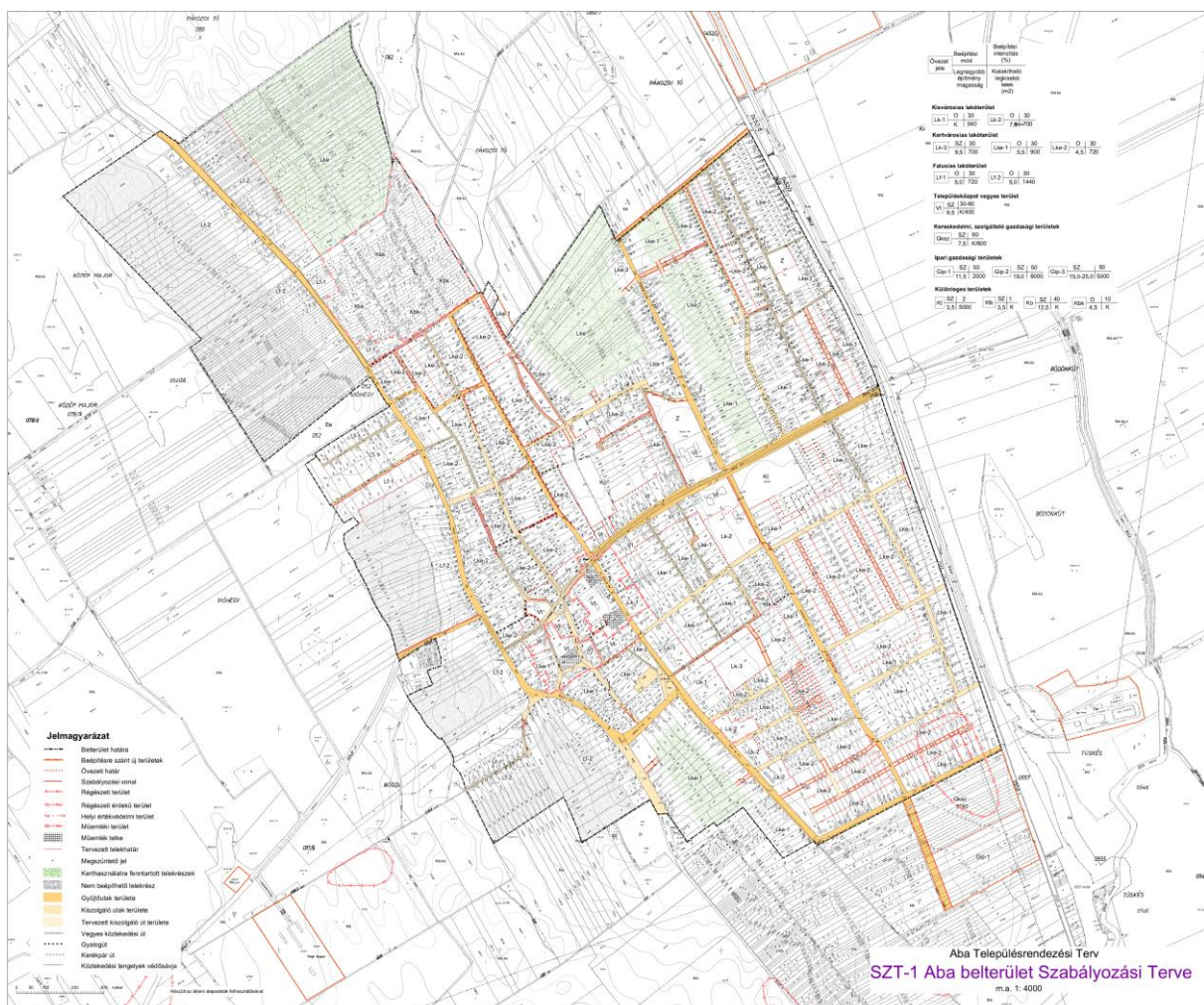
A Településrendezési Tervben több fejlesztési terület került kijelölésre amellet, hogy az egyes területrészek Belsőbáránd, Bodakajtor-Felsőszentiván, Aba) önálló fejlődési pontokként értelmezendők, a kapcsolati tengelyek mentén térségi funkciókat is befogadó övezetekkel szerveződve egységbe (repülőtér, a 63-as és a vasút menti gazdasági övezet, Dél-kapuja programterület) az alábbiak szerint:

- Belsőbáránd fejlődési övezet: A fejlődést a repülőtér és környezetének kiépítése határozza meg. Az övezetben a meglévő lakóterület fejlesztése és kiegészítése mellett ipari-gazdasági-technológiai fejlesztéseket befogadó terület és oktatási központ kialakítását tervezték.
- Vasút menti ipari-gazdasági övezet: A Felsőszentiváni bejárat és a seregélyesi összekötő út közötti területen a településfejlesztési koncepcióban előirányzott ipari-technológiai park került kijelölésre. A vasút menti folyosó déli részén további, a mezőgazdasághoz kapcsolódó termelési-szolgáltatási egységek jelenléte és fejlesztése meghatározó lehet.
- Bodakajtor-Felsőszentiván fejlődési övezet: A kistérség kiemelt fejlesztési programjának; a „Sárvíz Technológiai Park” program egyes szolgáltatási és lakó-moduljainak az itt történő elhelyezésére válik alkalmassá megszűnt állattartó telep területe.
- Dél-kapuja programterület: Bodakajtor-Felsőszentiván és Aba településrészek közötti összekötő övezet a termálvíz és táji értékek hasznosítási programjának a célterülete. A szerkezeti terv a termálfürdő és a köréje szerveződő kapcsolódó szolgáltatások területével számol.

⁸ Azok a külterületi mezőgazdasági művelésre alkalmas területek kerültek ebbe az övezeti besorolásba, amelyek valamilyen, elsősorban ökológiai védelem alatt állnak.

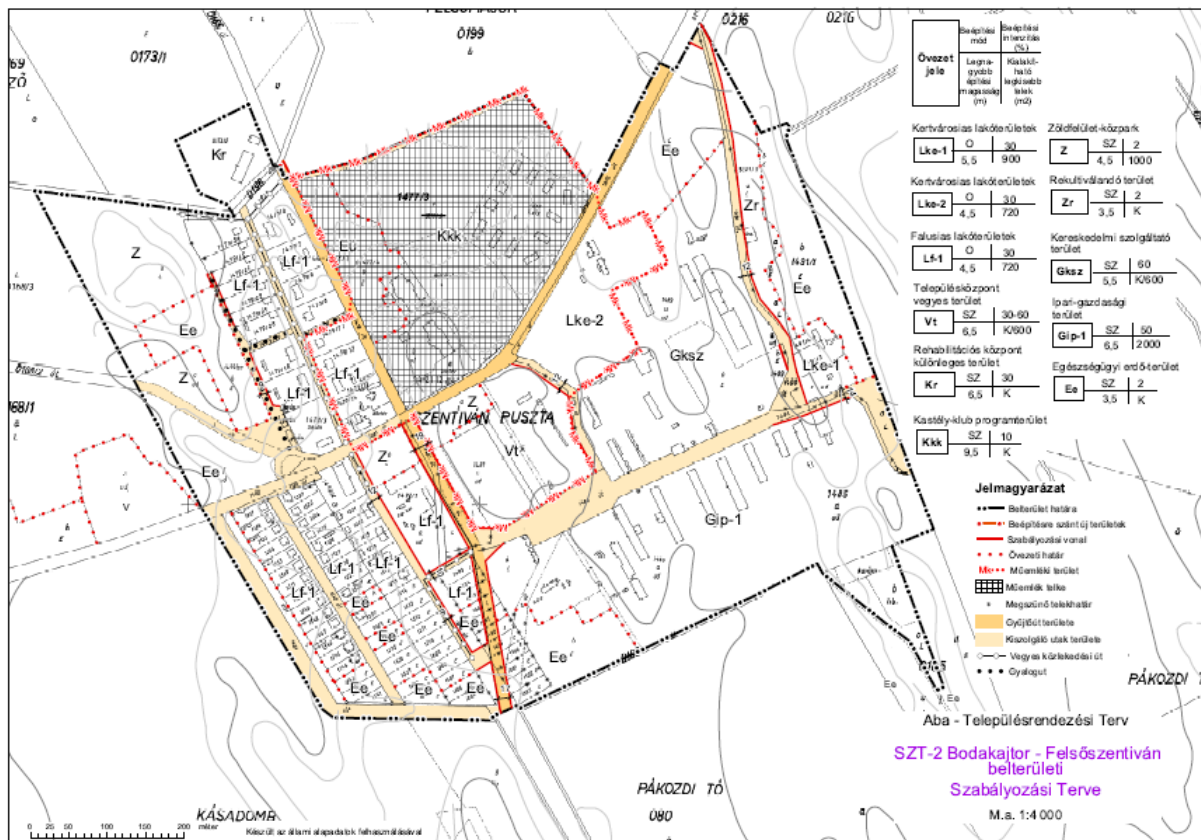
- Aba központi belterület: A Dél-kapuja program belterületi egységén - az úgynevezett Ófalu kulturális-oktatásiképzési egység –a településközpontot meghatározó építési övezetet jelöltek ki.
- Külterületi övezetek: A vasúttól keletre eső részen az intenzív mezőgazdasági várható megmaradásával számol a terv (kivéve a Dinnyés-Kajtor csatorna menti védett természeti területeket). A nyugati oldalon az extenzív (környezetorientált, ökoorientált) mezőgazdasági használat elterjedését jelöli ki a terv.

Abán számos elem megvalósult a korábbi településrendezési tervből azonban további fejlesztési lehetőségek még nyitva állnak a település előtt. Ilyenek lehetnek például az repülőtér és vonzaskörzetében kialakult ipari park, mely potenciált tartogat vagy a termálfürdő beruházás. A Zöldterületek egy részén tervezett díszkertek többnyire szomszédos területek beruházásai mentén tudtak sikerrel megvalósulni. A zsidó temető teljes rehabilitációja még szintén várat magára. A válság hatása a gazdasági tevékenységre, illetve fejlesztésre kijelölt övezetekben érezte a hatását, de az elmúlt évek fejlesztései komoly bizodalomra adnak okot.

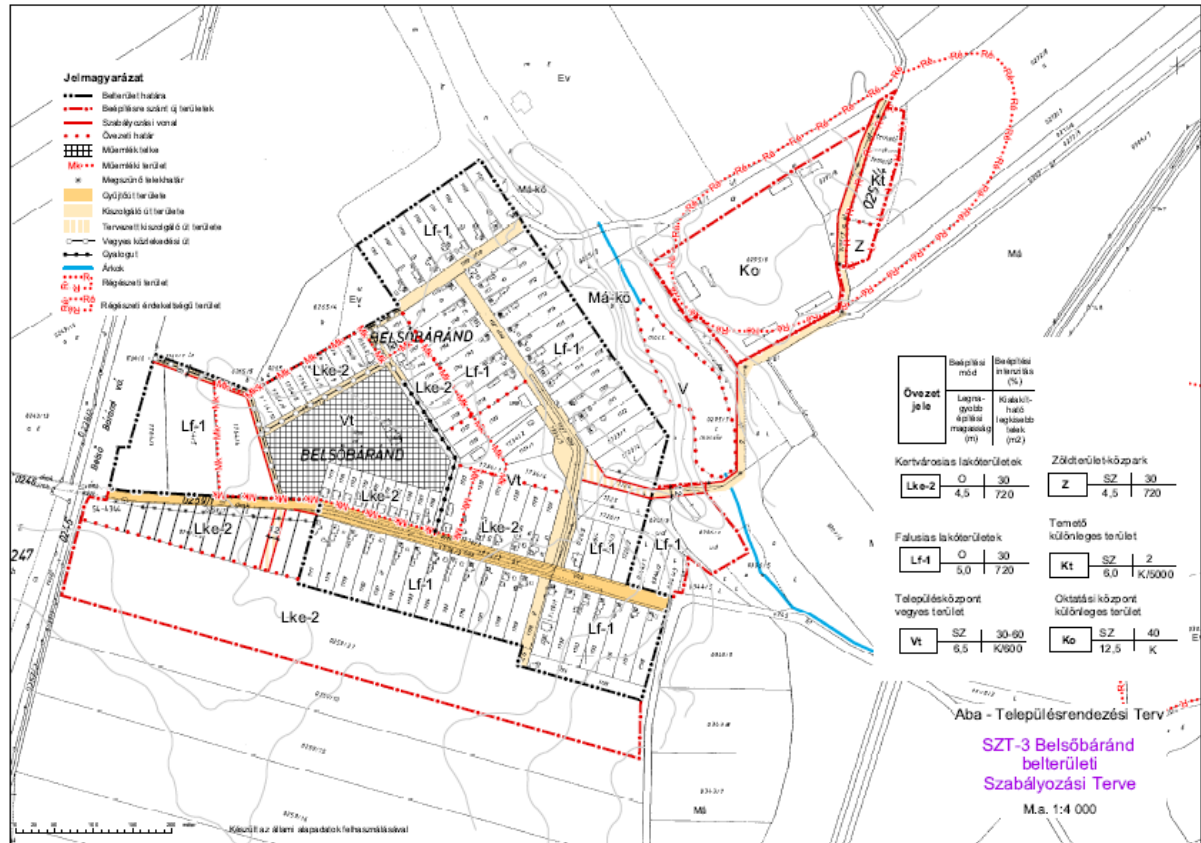

Aba belterületi szabályozási terve

Forrás: aba.hu

Bodakajtor belterületi szabályozási terve, Forrás: aba.hu

Belsőbáránd belterületi szabályozási terve, Forrás: aba.hu

1.7 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

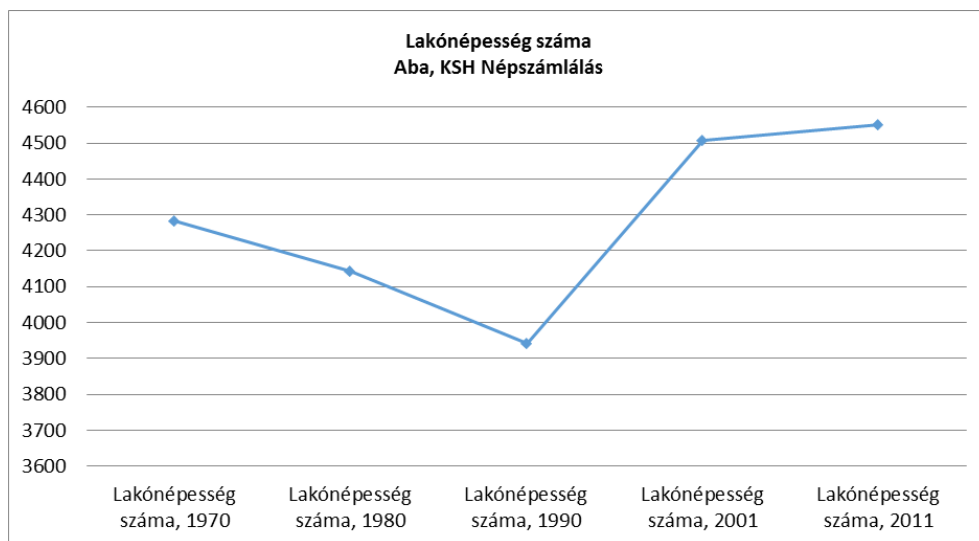
1.7.1 A település népességének főbb jellemzői

Lakónépesség

Aba lakónépességének száma a 2011-es népszámlálás szerint 4551 fő – 88,01 km²-es területe mellett a népsűrűség 50,3 fő/km²⁹, mely alacsonyabb a megyei (95,8) valamint az országos (106) adatoknál.

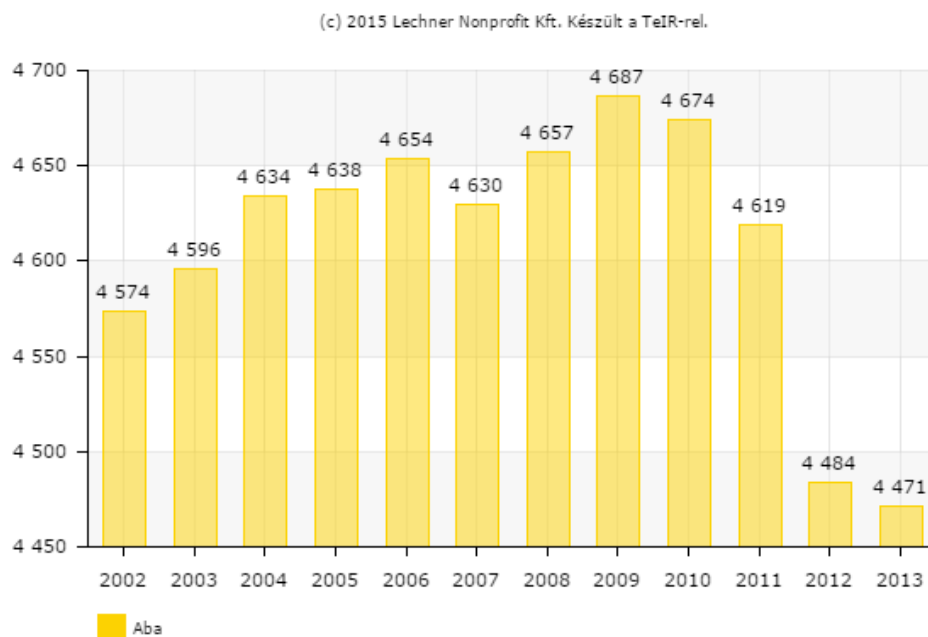
A lakónépesség száma az 1970, 1980 illetve 1990-es népszámlálás alapján egyenletesen csökkent. A 2001-es adatok ezzel szemben jelentős (14,3%-os) növekedést mutattak, mely tendenciát kisebb (1%) mértékben, de a 2011-es adatok is követték.

	Lakónépesség száma, 1970	Lakónépesség száma, 1980	Lakónépesség száma, 1990	Lakónépesség száma, 2001	Lakónépesség száma, 2011
Aba	4282	4143	3941	4506	4551
Változás (előző időszakhoz képest)		-3,20%	-4,90%	14,30%	1,00%
Fejér megye	391272	420317	418852	434317	425847
Változás (előző időszakhoz képest)		7,40%	-0,30%	3,70%	-2,00%
Országos	10300996	10709463	10374823	10198315	9937628
Változás (előző időszakhoz képest)		4,00%	-3,10%	-1,70%	-2,60%

Kissé eltérő adatokkal számol a TEIR statisztikái – ezen adatok alapján a népességszám 2009-ben tetőzött 4687 főnél, ezután csökkenő tendencia megfigyelhető a legfrissebb (2013-as) adatokig.

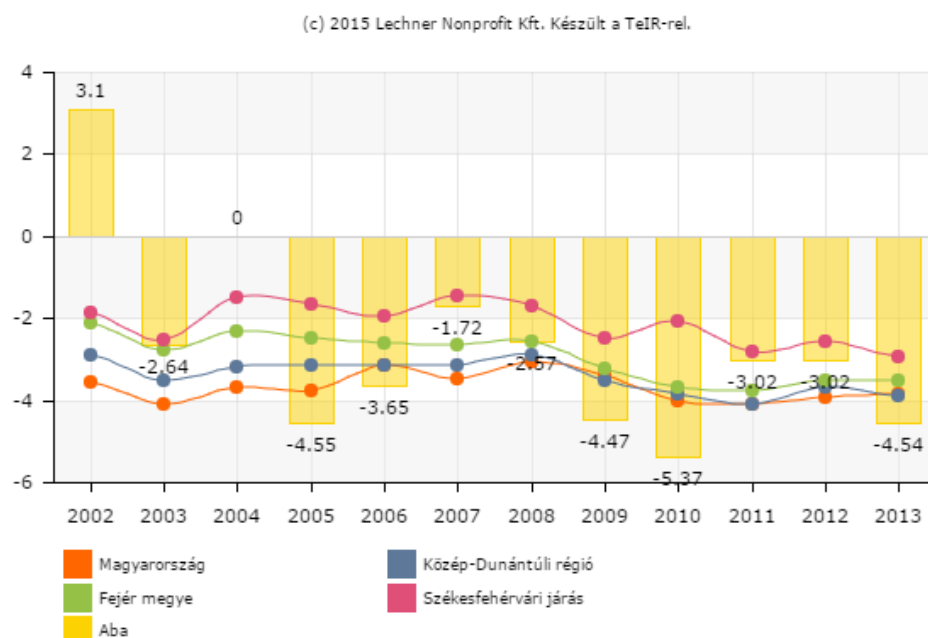
⁹ Magyarország közigazgatási helynévkönyve, 2015. január 1.

Lakónépesség száma, Forrás: teir.hu

Természetes fogyás, szaporulat, vándorlási egyenleg, teljes népmozgalom

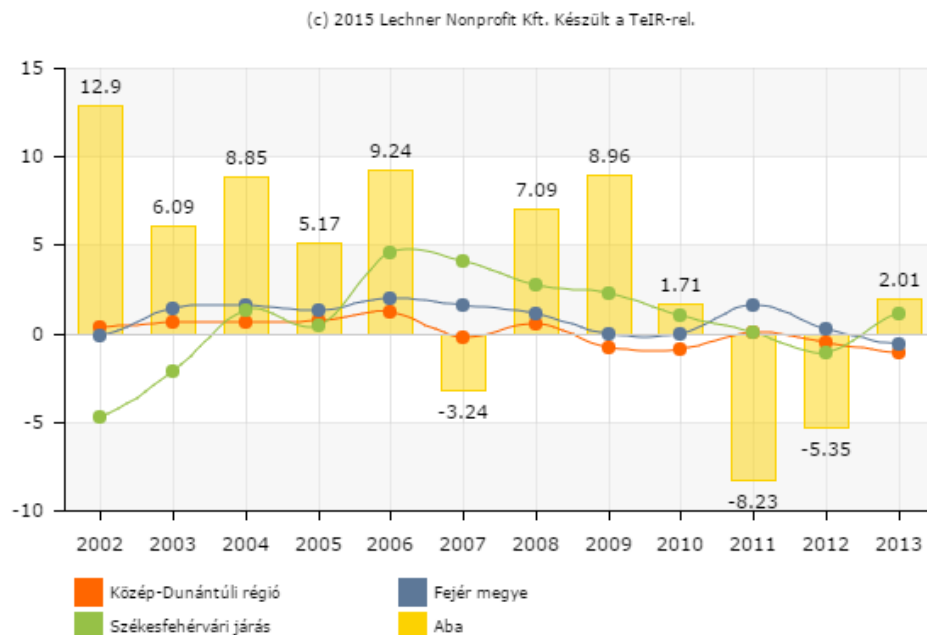
A várost az elmúlt években a természetes fogyás jellemzi – az utolsó regisztrált természetes szaporulat 2002-ben volt (valamint 2004-ben stagnálás). Az elveszületések és halálozások számából alakuló természetes szaporodás, fogyás mutató a város esetében ingadozó, de a 2000-es évek óta jellemzően negatív előjelű.

Természetes szaporodás, fogyás mutató, Forrás: teir.hu

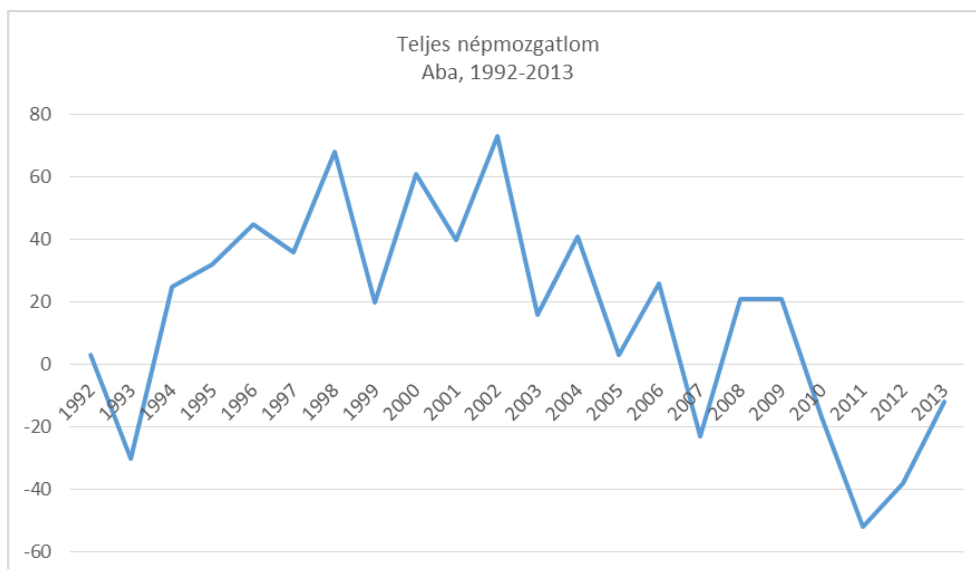
A vándorlási egyenleg a rendszerváltás óta jellemzően pozitív mutató, 1994 és 2006 között minden évben nagyobb volt a városba odavándorlók száma, mint az elvándorlóké – mely

folyamat tetőpontját a 1998-2002 közötti időszakba érte el. 2007 óta a vándorlási egyenleg változó, nem jellemezhető pozitív vagy negatív irányban.

Vándorlási egyenleg, Forrás: teir.hu

A teljes népmozgalmat (természetes fogyás, szaporulat valamint vándorlási egyenleg) tekintve a természetes fogyást a 2010-es évekig ellensúlyozta a jellemzően pozitív vándorlási egyenleg; de a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján 2010 óta a népmozgalmi egyenleg minden évben negatív volt, bár az elmúlt évek tendenciája pozitív irányba tart.

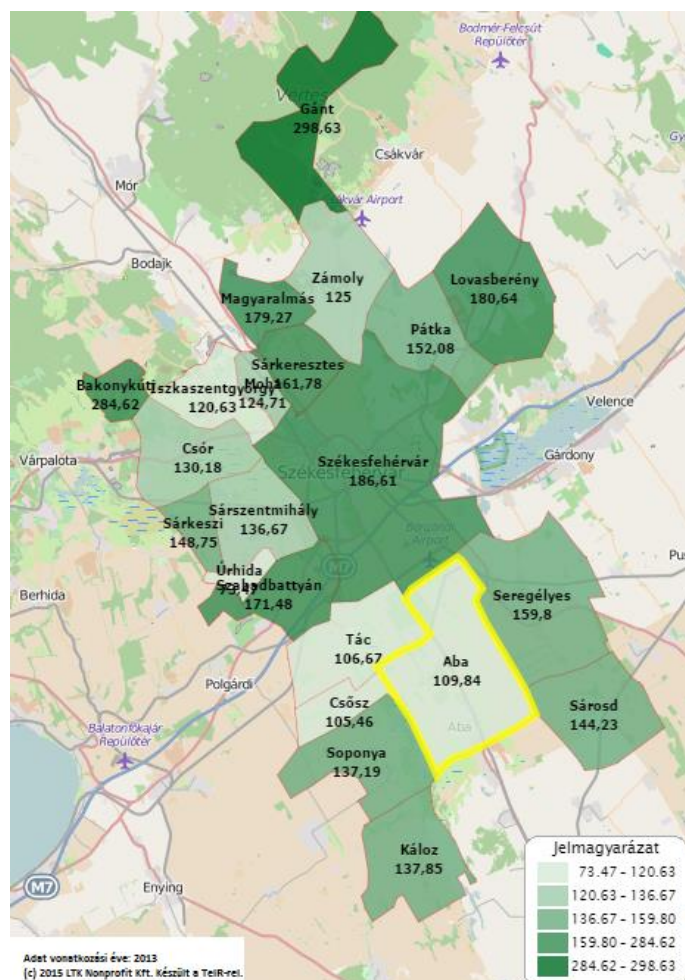

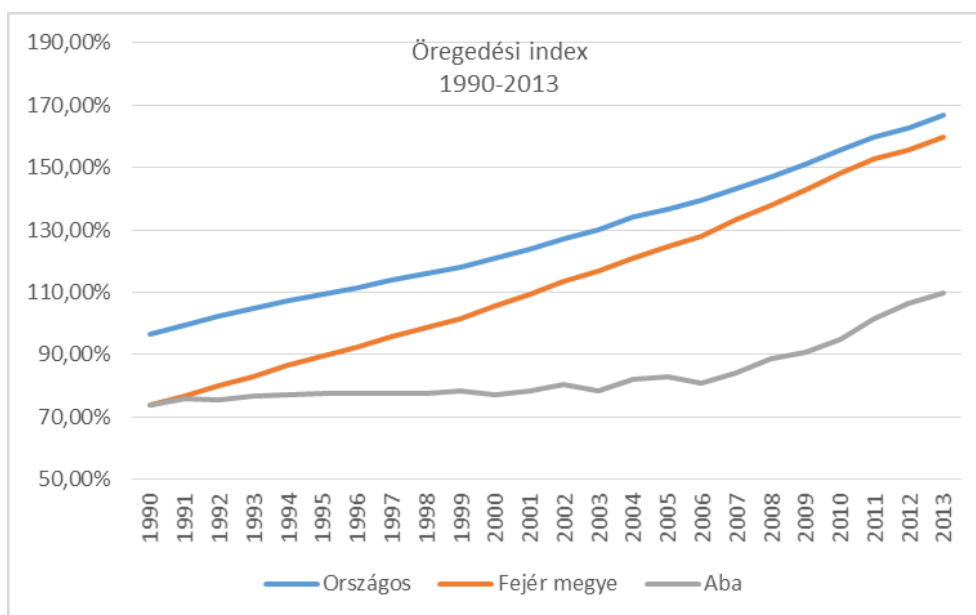
Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Korösszetétel

A települési korösszetétele előregedést jelez. A 2001-es népszámlálás idején a települési lakosság nagyobb arányát tették ki a 14 év alattiak (21,2%), mint a 60 év felettiak (16,6%) – ez se megyei se országos szinten nem volt elmondható. 2011-re a fiatalok aránya közel négy százalékponttal csökkent, míg az időseké egy ponttal, a 15-59 éveseké 3 százalékponttal nőtt – a 2011-es népszámlálás jelezte a település életében az első évet, amikor az időskorú népesség aránya meghaladta a gyermekkorúakét.

A város korszerkezetének további jellemzésére az öregedési index szolgál, mely az időskorú népességnek (65 év feletti) a gyermekkorú népességhez (14 év alatti) viszonyított arányát fejezi ki. Az rendelkezésre álló adatok alapján a 1990-2006 közötti időszak lassú ütemű előregedését meredeken emelkedő változás váltotta fel – az 1990 és 2006 közötti évi fél százalékpontos emelkedést 2006 és 2013 között átlagosan évi négy százalékpontos emelkedés követte. A teljes járáshoz képest a város az alacsonyabb öregségi mutatójú települések közé tartozik – csak Úrhidán (73,47%) és Tácon (106,67%) hasonló arányú a fiatal népesség az idősebbhez képest. Bár az öregségi index összességében előregedő települési társadalmat jelez, ezen mutatók jobbak mind a megyei, mind az országos arányoknál.

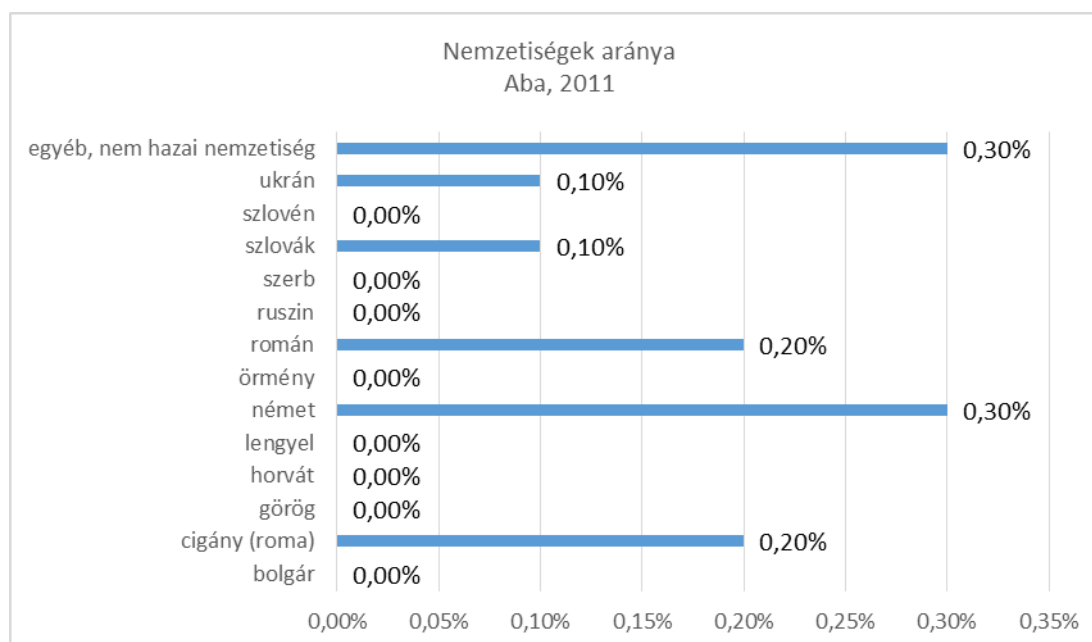

Forrás: KSH adatbázis, HÉTFA saját szerkesztés

Összességében a településen az elöregedés jelentősen elmarad a Fejér megyei és az országos értékektől, de mértékében (a jelen időszakban) már az országos trendeket követi.

Nemzetiségi összetétel

A településen a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a népesség csupán 1,2%-a tartozik valamely nemzetiséghez. A településen találhatóak magukat ukrán, szlovák, román, német, cigány illetve nem-hazai nemzetiségűnek valló lakosok. A településen nemzetiségi önkormányzat nem működik.

Forrás: KSH, HÉTFA saját szerkesztés

Képzettség

A település iskolázottsági adatai a 2001-es és a 2011-es népszámlálás kapcsán elérhetőek. 2001 és 2011 között a településen a 7 éves és idősebb népesség körében:

- Az általános iskola első évfolyamát el nem végzők aránya **nem változott** (0,1 százalékpont növekedés).
- Az általános iskola első hét évfolyamát elvégzők aránya több mint 8 százalékponttal **csökkent**.
- Az általános iskola nyolcadik évfolyamát elvégzők aránya **nem változott** (0,7 százalékpont csökkenés).
- Középfokú iskolai végzettség, érettségi nélküli, szakmai oklevéllel rendelkezők aránya **nem változott** (0,5 százalékpontos növekedés).
- Érettségizettek száma több mint 5 százalékponttal **növekedett**.
- Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezők száma több mint 3 százalékponttal **növekedett**.

A változások kapcsán elmondható, hogy azok követik a megyei és az országos trendeket.

	Aba					Fejér megye					Országos				
	2001	%	2011	%		2001	%	2011	%		2001	%	2011	%	
A 7 éves és idősebb népesség száma	4062		4258			403982		397032			9487187		9264462		
Az általános iskola első évfolyamát el nem végzők száma	67	1,6%	71	1,7%	0,0%	6841	1,7%	4471	1,1%	-0,6%	164163	1,7%	109673	1,2%	-0,5%
Az általános iskola első hét évfolyamát elvégzők száma	961	23,7%	643	15,1%	-8,6%	72658	18,0%	42863	10,8%	-7,2%	1733308	18,3%	1039527	11,2%	-7,0%
Az általános iskola nyolcadik évfolyamát elvégzők száma	1501	37,0%	1547	36,3%	-0,6%	114817	28,4%	106298	26,8%	-1,6%	2494796	26,3%	2319319	25,0%	-1,3%
Szakiskola, szakmunkásképző	896	22,1%	962	22,6%	0,5%	90842	22,5%	84356	21,2%	-1,2%	1997888	21,1%	1805051	19,5%	-1,6%
Érettségizettek száma	508	12,5%	764	17,9%	5,4%	78012	19,3%	106512	26,8%	7,5%	1949558	20,5%	2551276	27,5%	7,0%
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezők száma	129	3,2%	271	6,4%	3,2%	40812	10,1%	52532	13,2%	3,1%	1147474	12,1%	1439616	15,5%	3,4%

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

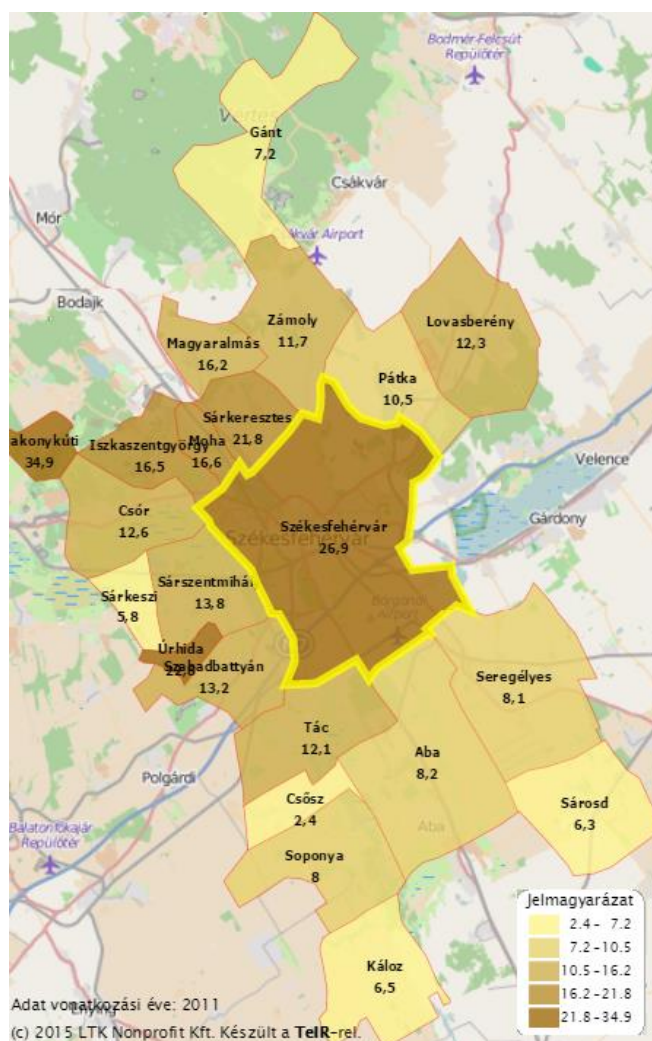
A legnagyobb eltérés 2011-ben a megyei és az országos összehasonlításban az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezők valamint az érettségizettek száma kapcsán figyelhető meg. A 7 éves és idősebb népesség körében az **egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezők** országosan 15,5%-ot, megyei szinten 13,2%-ot tesznek ki – ez a szám Abán csupán 6,4%. Kisebb mértékű a lemaradás az **érettségizettek** számában: az arányuk országosan 27,5%, a megyében 26,8%, a településen 17,9%.

További fontos mutató képzettség szempontjából a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában: a település jelentősen elmarad e kategóriában a területi szintektől (járási, megyeszékhelyi, országos). E differencia Székesfehérvár torzító hatását

figyelembe véve is jelentkezik: a járás többi településéhez képest is a gyengébb képzettségi szintű települések közé tartozik a város.

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	Aba	Székesfehérvári járás	Székesfehérvár	Magyarország
2001	3,5%	16,0%	20,0%	12,7%
2011	8,2%	22,3%	26,9%	19,0%

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves vagy idősebb korú népesség arányában, Forrás: teir.hu

Foglalkoztatottság

A településen a 15 és 64 év közötti népesség körében a foglalkoztatottak aránya 2011-ben 58,8% volt, mely az országosnál magasabb, de elmarad a megyei járásközpontok és a megyei értékek mögött.

Foglalkoztatottság a 15-64 év közötti népesség körében	
	2011
Országos	57,8%
Fejér megye	59,7%
Megyei járásközpontok	61,6%
Aba	58,8%

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

A gazdaságilag aktív népességet a foglalkoztatottak és a munkanélküliek csoportja teszi ki – a foglalkoztatottak aránya ezen belül a településen a 2001-es 92%-ról 2011-re 89,9%-ra csökkent. A csökkenés megyei és országos szinten is megfigyelhető volt, de a településen kisebb mértékű, mely által a foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népesség számában immár magasabb mind az országos, mind a megyei aránynál. Az aktivitási arány – mely a gazdaságilag aktív népesség arányát mutatja meg a lakónépességben belül – 2001-ben még elmaradt mind a megyei, mind az országos szinttől (39,6%). A 2011-re ez az arány nagy mértékben (6 százalékponttal, 45,6%-ra) növekedett, magasabb az országos szintnél, de a megyei aktivitási arány továbbra is magasabb.

Foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népesség (foglalkoztatottak + munkanélküliek) számában		
	2001	2011
Aba	92,0%	89,8%
Fejér megye	92,8%	88,1%
Országos	89,9%	87,3%
Aktivitási arány (gazdaságilag aktív népesség aránya a lakónépességben belül)		
	2001	2011
Aba	39,6%	45,6%
Fejér megye	43,5%	47,3%
Országos	40,3%	45,4%

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

A nyilvántartott álláskeresők száma 2011-ben 247 fő volt, amely a 3170 fő munkaképes korú népesség mellett 7,8%-os arányt mutat – ez az arány alacsonyabb, mint az országos, de felette van a megyei szintnek. Kedvezőbb a kép a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők kapcsán: az összes álláskereső arányában ez a szám 47,4%, amely alatta marad a megyei valamint az országos szintnek.

A végzettség alapján bontott munkanélküliségi mutatók kapcsán a legnagyobb különbség a legfeljebb 8 általános végzettségű nyilvántartott álláskeresők aránya esetén figyelhető meg: 2011-ben az összes nyilvántartott álláskereső 53,4%-a legfeljebb 8 általánost végzett – ez magasabb mind a megyei 38,8%-os, mind az országos 40,6%-os aránynál.

A korcsoportok alapján bontott munkanélküliségi mutatók jellemzően illeszkednek mind a megyei, mind az országos statisztikák számaihoz – Aba esetén a 31-35 évesek korcsoportja a

leginkább érintett (15%). A nyilvántartott munkanélküliek száma hasonlóan alakult a településen, mint amilyen ciklikusság megfigyelhető mind megyei, mind országos szinten.

Foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népesség (foglalkoztatottak + munkanélküliek) számában		
	2001	2011
Aba	92,0%	89,8%
Fejér megye	92,8%	88,1%
Országos	89,9%	87,3%
Aktivitási arány (gazdaságilag aktív népesség aránya a lakónépességen belül)		
	2001	2011
Aba	39,6%	45,6%
Fejér megye	43,5%	47,3%
Országos	40,3%	45,4%

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

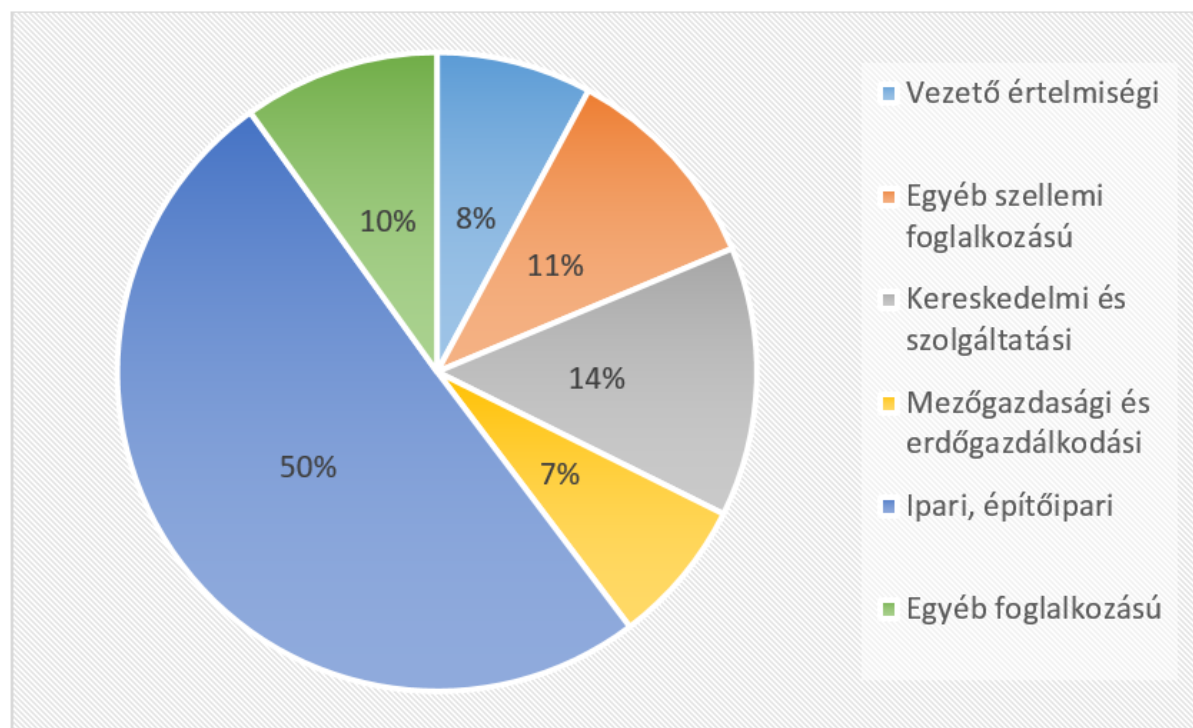
Foglalkozási főcsoportok

A városban a foglalkozási főcsoportok alapján (teljes foglalkoztatottak számára vetítve) a legtöbben az iparban, építőiparban dolgoznak – Abán ez az arány 40,8%-, amely magasabb mind a megyei (32,2%), mind az országos (26,1%) aránynál. A mezőgazdaság kiemelt szerepe a foglalkozási főcsoportok kapcsán is előtérbe kerül: közel kétszerese mind az országos (2,8%), mind a megyei (2,5%) aránynak.

A 2001-es és 2011-es adatok összevetése az alábbiakat mutatja:

- *nőtt* a **vezető értelmiségiek** aránya;
- *nagy mértékben nőtt* az **egyéb szellemi** foglalkozásúak aránya;
- *közel változatlan maradt* a **kereskedelmi és szolgáltatási** foglalkozásúak aránya;
- *csökkent* a **mezőgazdasági és erdőgazdálkodási** foglalkozásúak aránya;
- *nagy mértékben csökkent* az **ipari, építőipari** foglalkozásúak aránya;
- *nőtt* az **egyéb** foglalkozásúak aránya.

Ezen folyamatok irányai (és több esetben mértékei) minden esetben megegyeznek mind az országos, mind a megyei adatok trendjeivel – egyes esetekben a változás mértéke is.

Foglalkozási főcsoport	Vezető értelmiségi		Egyéb szellemi foglalkozású		Kereskedelmi és szolgáltatási		Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási		Ipari, építőipari		Egyéb foglalkozású	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Aba	7,9%	10,4%	10,8%	17,0%	13,6%	13,6%	7,4%	5,2%	50,4%	40,8%	9,9%	13,1%
Fejér megye	16,6%	18,1%	18,3%	23,0%	14,2%	14,5%	2,6%	2,5%	39,6%	32,2%	8,7%	9,8%
Országos	20,5%	21,0%	20,3%	23,8%	15,8%	16,1%	3,1%	2,8%	31,5%	26,1%	8,8%	10,2%

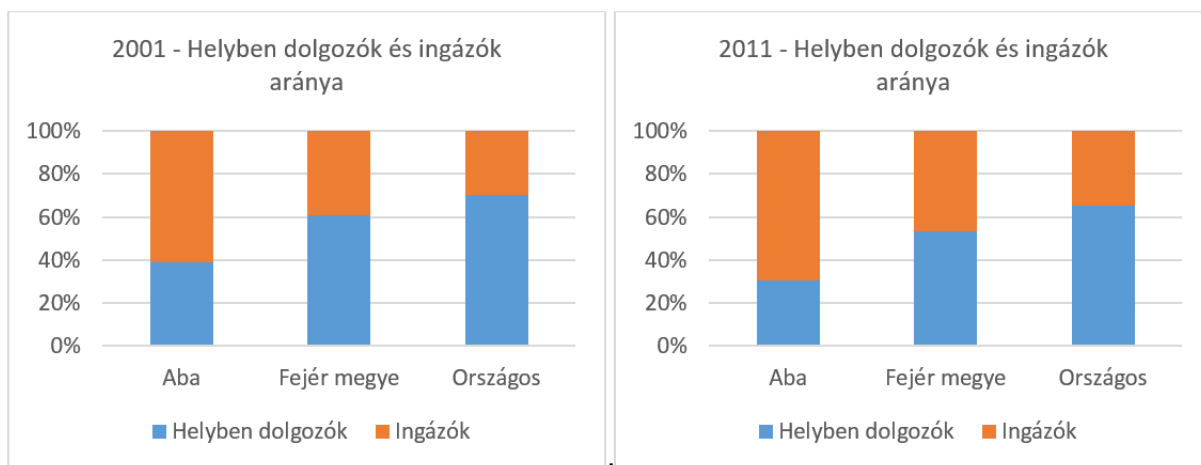
Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Ingázás

A településen magas a dolgozni más településre járók aránya, amely legfőképp Aba agglomerációs jellegének köszönhető – Székesfehérvár és a közeli közlekedési bekötöttség (M7-es autópálya) miatt az ingázás feltételei adottak. 2001-ben a helyben lakók és dolgozók aránya 39%, a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak (ingázók) mértéke 61% volt. Ez az arány a fordítottja a megyei és az országos százalékoknak – Fejérben az ingázók aránya volt 39,2%, országosan pedig ez az arány 29,2%.

2011-re az ingázók arányának további növekedéséről beszélhetünk – a település lakosainak több mint kétharmada (69,5%) más településen dolgozik. Az ingázók arányának növekedése mind megyei, mind országos szinten megfigyelhető.

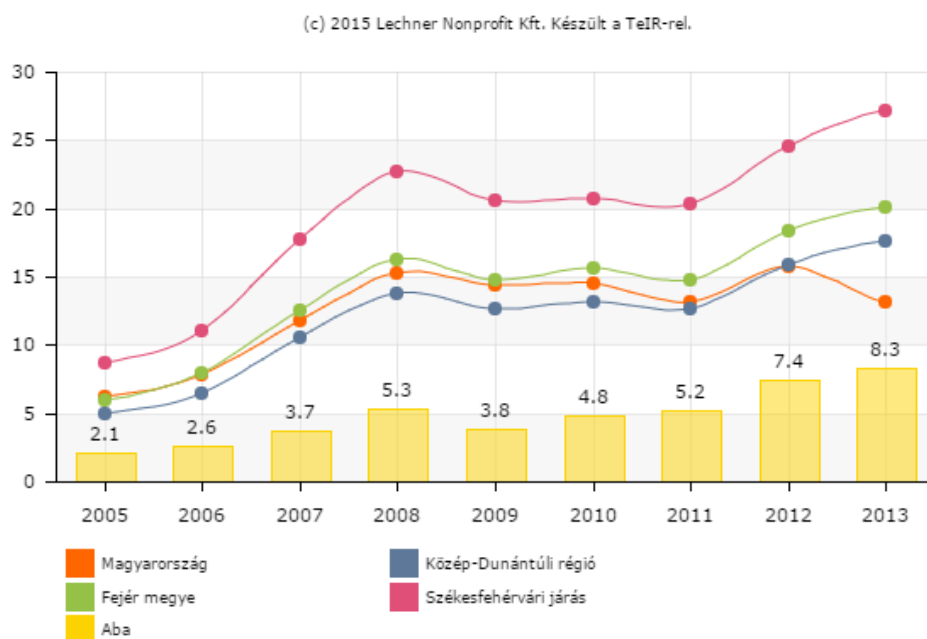
	2001		2011	
	Helyben lakó és dolgozók	Más településre dolgozni járók	Helyben lakó és dolgozók	Más településre dolgozni járók
Aba	39,0%	61,0%	30,5%	69,5%
Fejér megye	60,8%	39,2%	53,4%	46,6%
Országos	70,1%	29,9%	65,5%	34,5%

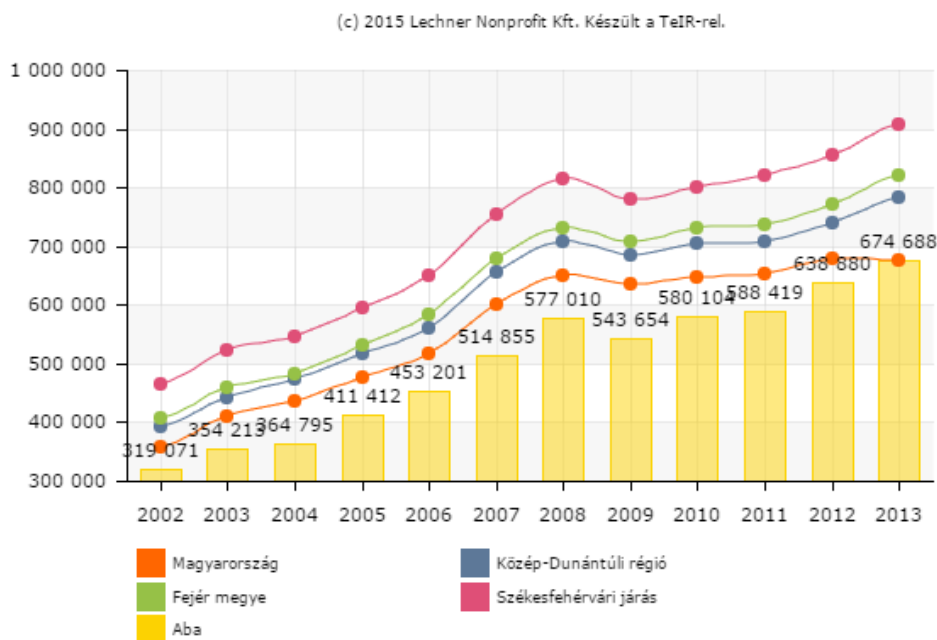
Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Jövedelmi viszonyok

A település jövedelmi viszonyok alapján nehezebb helyzetű települések közé tartozik. Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (mely az SZJA alapot képező nettó jövedelemmel száz állandó lakosra vetített összege) 2013-ban 674.688 forint volt, mely elmarad a járásbeli, a megyei és a régiós adatoktól – értékében az országos átlagot képviseli. A város közvetlen környezetét vizsgálva (a székesfehérvári járás déli részét, a volt kistérség egyes településeit) ezen elmaradás nem számottevő, de a járás egészét vizsgálva a város a települések alsó egynegyedébe tartozik e kategóriában, bár a megyeszékhely kiemelkedő értéke (970.697 Ft) torzítja az összehasonlítást.. A magas illetve alacsony jövedelműek arányát (amely az 5 millió Ft feletti adósávon adózók számát száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetíti) tekintve megállapítható, hogy a településen kevesebb magas jövedelmű jut száz alacsonyabb jövedelműre, mint akár országos, akár más területi szintet nézünk.

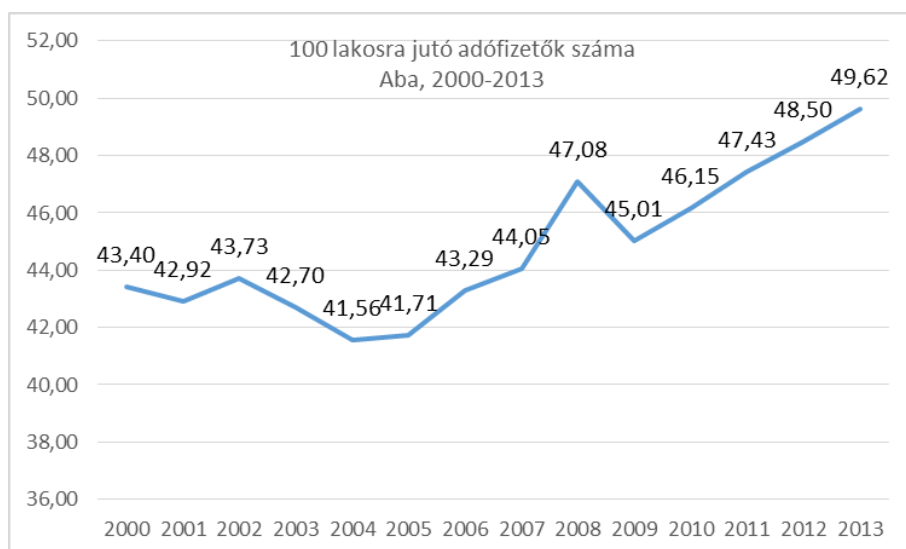
Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft), Forrás: teir.hu

Magas-illetve alacsony jövedelműek aránya (fő), Forrás: teir.hu

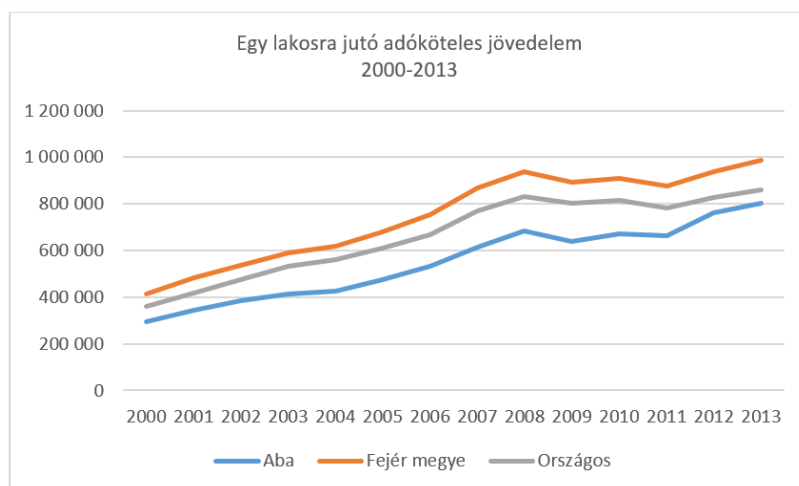
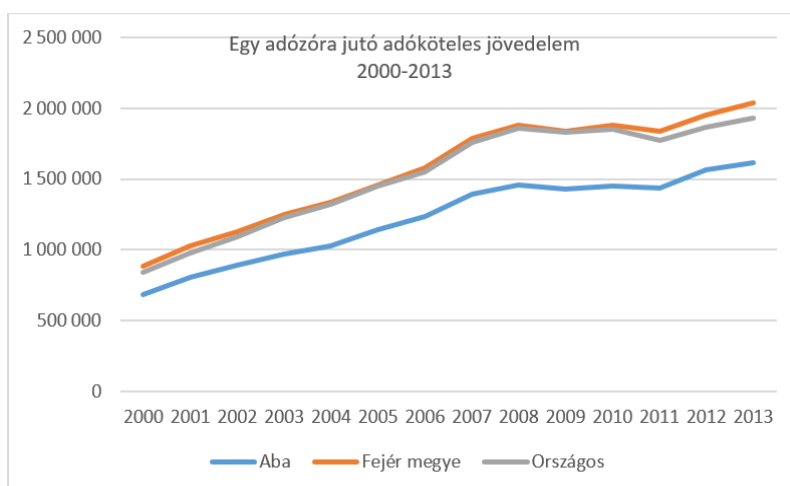
A településen a száz főre jutó adófizetők száma a 2011-es népszámlálás idején 47,15 fő volt – amely magasabb (kb. 3 fővel) az országos átlagnál, és marginálisan kevesebb (0,6 fővel) a megyei átlagnál. A 2001-es népszámlálás ideji mértékhez képest közel ötfős (11,6%-os) emelkedés, amely meredekebb emelkedés mind a megyei, mind az országos növekedéshez képest.

2001	Lakónépesség	Adófizetők száma	100 lakosra jutó adófizetők száma
Aba	4506	1904	42,25
Fejér megye	434317	201607	46,42
Országos	10198315	4350509	42,66
2011	Lakónépesség	Adófizetők száma	100 lakosra jutó adófizetők száma
Aba	4551	2146	47,15
Fejér megye	425847	203443	47,77
Országos	9937628	4393819	44,21

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

A településen – a 2000 és 2013 közötti időszakot vizsgálva – mind az egy lakosra jutó adóköteles jövedelem, mind az egy adózóra vetített adóköteles jövedelem alacsonyabb mind a Fejér megyei, mind az országos adatoknál. A megfigyelhető növekedés mértéke, arányai javarészt követik a megyei és az országos trendeket.

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Életminőség

Az életminőség érzékeltetésére a leginkább alkalmas a lakások komfort-mutatói illetve a szórakoztatási, kikapcsolódási lehetőségek számbavétele.

Komfort szempontjából a település lakásállománya a járás elmaradottabbjai közé tartozik: a 2001-es népszámlálás idején a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 34,6%, amely a mai járásrendszer települései között a legsó 20%-ba sorolta – közel húsz százalékponttal volt megyei átlag felett. 2011-re nagymértékben javult a helyzet, a lakott lakásoknak ekkor 12,9%-a volt komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás – de ez az arány továbbra is a járás rosszabb helyzetű települései között tartja.

Csökkenő tendenciát mutat továbbá az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül: 2001-ben a településen ez az arány 9% volt, míg a 2011-es népszámlálási adatfelvétel idején már 4,6%-ra mérséklődött ez az arány.

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Abán 2013-ra elérte a 100%-ot – ahogy a korábbi évek számai, úgy e növekedés is illeszkedik a megyei és a járási trendekhez (járási átlag: 97,7%).

Közcsonnahálózatba bekapcsolt lakások aránya a 2008-2010-ben megvalósult fejlesztéseknek köszönhetően 2010-re 46%-ra emelkedett, mely 2013-ra közel 54%-ra emelkedett. Ez a szám továbbra is jelentősen elmarad a járási (87,4%) valamint az országos (75%) átlagtól.

A településen mozi illetve állandó színház, valamint múzeum nem található. A közeli megyeszékhelyen található a Vörösmarty Színház, valamint filmszínház található az Alba Plázában – a városhoz való közelsége miatt (kb. 15 km választja el a Abát a megyeszékhelytől) könnyű elérhetőséget biztosít a helyi lakosoknak.

1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Egymástól élesen elkülönülő társadalmi, gazdasági vagy kulturális csoportok nincsenek, a város társadalmi rétegződése kismértékű, ahol jelen van, ott főként a térbeli elkülönülésnek köszönhető.

A település két kisebb településrésze a közel azonos lélekszámú Bodakajtor és Belsőbáránd. *Bodakajtor* elsősorban mezőgazdasági terület; az államszocializmus korában a Bodakajtori Állami Gazdaság állt itt, mely a rendszerváltást követő privatizációs folyamat következtében két olasz tulajdonú vállalat jött létre. A privatizáció hátrányosan érintette a településrészt: az alapvető infrastruktúráktól kellett felfejleszteni a településrészt. Bodakajtor területén a kertvárosias lakóterületek minimális részben vannak csak jelen, itt a falusias jelleg továbbra is dominál. Természeti adottságai – a környező erdők, szikes tavak, valamint az Aba határában feltárt termálvíz közelsége – kiválóak.

Belsőbáránd a Székesfehérvárhoz legközelebb fekvő, önálló települési egységet alkotó része a városnak. Remek természeti adottságai (a táj szépsége, halastavai, a közúti forgalomtól való

viszonylagos elzártsága) vannak; gazdasági helyzetét a nagyközségen és a megyén belül a hagyományos mezőgazdasági termelés mellett nagymértékben javítja a börgöndi repülőtér közelsége.

A térbeli, társadalmi rétegződés tartalmi kapcsolódás miatt az 1.7.1. fejezetben, illetve a 3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek pontban lett beágyazva, tovább részletezve.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

A település legerősebb identitásképző tényező jól feldolgozott történelme, valamint a rendszerváltás utáni időszakban kialakuló, a városi rangra emelkedésben kicsúcsosodó közösség-orientált városműködés és fejlődési pálya.

Aba nagyközség Fejér megyében, Székesfehérvártól déli irányban, attól 20 km-re található, három településrészből (Aba, Belsőbáránd, Bodakajtor) álló közösség. A helyiség neve 1334-ben tűnt fel először – a 677 éves múltra tekintő település királyi nemeseit már 1215-től említik oklevelek. A városhoz tartozó Bodakajtor, Belkajtor, Külsőkajtor nevével 1448-ban találkozunk először Kaytorzalassa (Kajtorszállása) alakban; Belsőbáránd, Külsőbáránd neve 1465-ben jelenik meg, Báránd alakban. Egy 1856. évi kormánylap alapján három pusztát – Szentiván, Kajtor és Báránd – tartozott hozzá.

1543 után Aba is török megszállás alá került, bár a hódoltság nem volt teljes, a magyar földesurak végig megtartották birtokukat. Magyar lakosokkal 1690 után települ újra, de már nem a régi helyén, hanem a Sárvíz mellékén létesülnek az új otthonok. 1747-ben jezsuitákat telepítettek a faluba, a mai plébánia volt az otthonuk és szintén ebben az évben kezdték építeni a katolikus Szentháromság-templomot, melyet máig rendkívül értékes barokk műemlékként tartanak nyilván. 1781-ben nyitottak új temetőt a község keleti oldalán, melybe a reformátusok 1912-ig, a katolikusok 1917-ig temetkeztek. Mai napig ezt az „új temetőket” használják az egyházak. Az 1848-as év eseményeiből az abaiak is kivették részüket. Az április 1-jei összeírás szerint 183 nemzetőr került ki közülük. Aba az 1907 évi helyiségnévtárban nagyközségként szerepelt. Abán a zsidóság a XIX. századig csak elszórtan jelent meg. A század végéig a szomszédos sárkeresztúri hitközséghez tartoztak. Ekkor építettek zsinagógát a településen a mai Kálvin utcában, ahol iskola is működött. Létszámuk ez időben 150-184 között változott. Nagyrészt kereskedők és iparosok voltak, később földbirtokosok, földbérlők. Temetőjük a régi katolikus temető déli oldalán terült el. A helyi zsidók az 1944 évi deportálás áldozataivá váltak, 52 személy lelte halálát Auschwitzban.

A II. világháború Abát is elérte: 1944 őszétől 1945 tavaszáig hadszínterré vált, a harcok eredményeként 165 lakóház vált lakatlanná, és mindkét templom komoly károkat szenvedett. Az 1956-os forradalom kitörése után október 25-én alakult meg Abán a Forradalmi Bizottság, mely szervezte a nagyközség mindennapi életét, a földek újraosztását, az élelmiszersegélyek szállítását Budapestre.

A demokrácia alapját jelentő egyesületi élet is látványos fejlődésnek indult, a már működő közösségek mellett több új is alakult. Megalapításra került a Sárvíz Művészeti Alapiskola, ahol

a gyermekek és a fiatalok művészeti, kézműves és zenei képzésben részesülnek mind a mai napig. Aba az elmúlt 20 évben több szerződéssel alátámasztott testvérkapcsolatot létesített külföldi településekkel, illetve aláírta a Sárvíz Szerződést, mely a szomszédos helységek összehangolt fejlődését hivatott elősegíteni. Ezen éveket számos kulturális esemény színesítette, melyek sorából ma már kiemelkedtek az Aba Napok, az Aba Sámuel Napok és a Sárvíz Nap.

A helyi nyilvánosság is kibővült az Aba TV létrejöttével, amelynek segítségével a lakosság a képviselő-testületi ülésekről is tájékozódhat. Az egyesületi élet is új szervezetekkel és programokkal bővült, a működők meghatározóvá váltak az abai közéletben. A nagyközség hazai és nemzetközi kapcsolatai is szélesedtek. Tovább bővült a Sárvíz kistérség négy csatlakozó községgel, illetve az együttműködés területei is szélesedtek. Német, román és szlovák testvér-települési szerződések aláírására is sor került.

A Millecentenáriumról a Bethlen utcában emlékfásor ültetésével emlékezett meg a lakosság, emlékoszlop állíttatott a „Kakas dombon”, Belsőbáránd Jubileumi Park felavatásával köszöntötte e jeles évfordulót

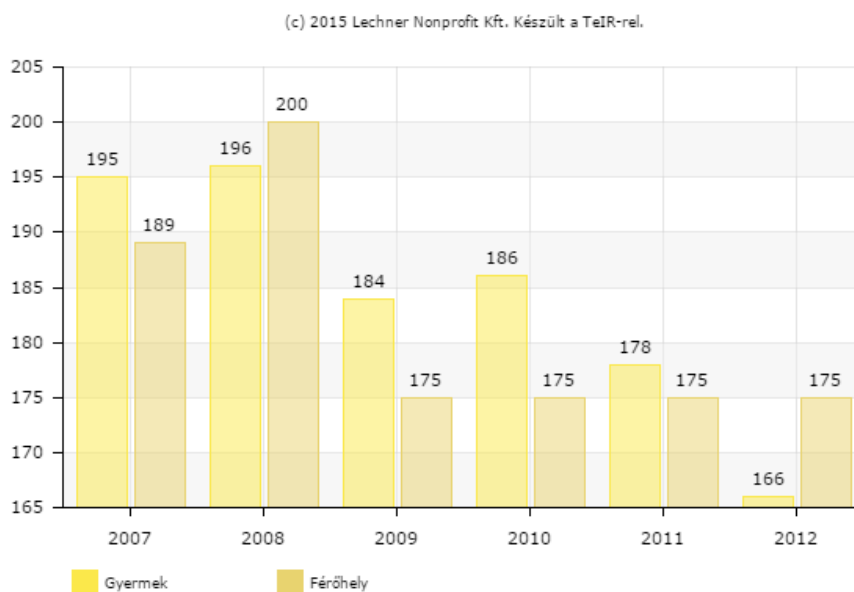
1.8 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1 Humán közszolgáltatások: oktatás, egészségügy, szociális közszolgáltatások, közművelődés

Oktatás

A székesfehérvári járásban jelenleg a megyeszékhelyen túl csak Kálozon és Sárszentmihályon működik **bölcsőde**. Abán – a tervezés kapcsán lefolytatott kérdőív alapján – a lakosság részéről mutatkozik igény a létesítésre, megvalósítása az önkormányzat rövidtávú fejlesztési elképzelései között van. Jelenleg a Tündértanya Biztos Kezdet Gyerekház nevezetű családi napközit működteti a Jobb Otthon Alapítvány a 0-5 éves korú, gazdasági vagy kulturális okokból hátrányos helyzetű gyermekek részére.

Abán egy **óvoda** működik jelenleg, a Hétszínvirág Óvoda. Az intézmény 7 csoportot foglalkoztat, többnyire igen magas kihasználtsággal. Összesen 175 fős férőhely-kapacitással rendelkezik az intézmény. A 2013-as évben az óvodába beírt gyermekek száma 149 volt – ez a szám az ezredforduló óta csökkenő tendenciát mutat, és a trend a közelmúlt adatai alapján felgyorsult. Emiatt a korábbi évek gyermektöbblete átfordult óvodai kapacitástöbbletbe.

Óvodai kapacitás, Forrás: teir.hu

Az óvodában az elmúlt évek tapasztalata alapján felmerült az igény egy állandó formában alkalmazott gyógypedagógusra. Az óvodában és az általános iskolákban fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok és iskolapszichológus foglalkozik a sajátos nevelési igényű valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulókkal.

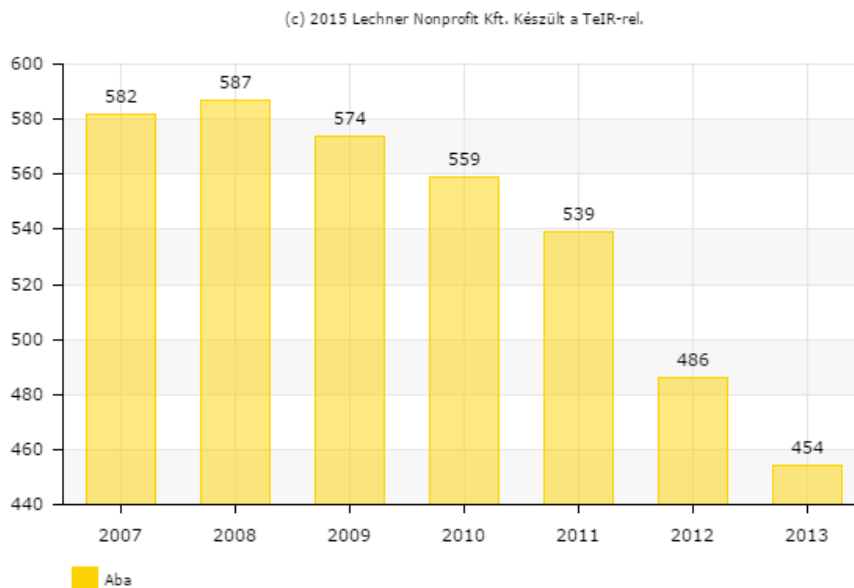
Általános iskola

Perkátai Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola *Aba Sámuel Tagiskola*

Az intézmény tagiskolája a Perkátai Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolának. Fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, működtetője részben az

Abai Önkormányzat. 2015-ben 398 tanulót oktatott az iskola, melyben 180 fő volt hátrányos helyzetű gyermek.

Az elmúlt években csökkenő tendencia volt megfigyelhető a tanulók számában, melyben közrejátszik a településen kívülről bejáró tanulók számának csökkenése az iskolában – a más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya 2013-ban 17,6% volt (legnagyobb létszámban sárkeresztúri tanulók 2015-ben 61 fő).

Általános iskolai tanulók számának alakulása (gyógypedagógiai oktatással együtt), Forrás: teir.hu

A tantestületben mind állandó, mind megbízott pedagógusok találhatóak, összesen 40 fő. A tanárok javarésze abai. Jelentős részük több diplomával rendelkezik. A város településrészeiről bejáró tanulók (bodakajtori és belsőbárándi) az önkormányzat által üzemeltetett iskolabusszal tudnak az iskolába bejutni.

A katolikus egyház egy iskolaházat is működtet, mely a szociálisan rászoruló gyermekek részére nyújt napközis foglalkozást. Az iskolaház program nem pusztán a gyermekek felügyeletében merül ki, fontos cél a gyermekek számára a mintamutatás, az iskolai nevelés kiegészítéseképpen. Az iskolaház összehangoltan működik együtt a helyi iskolákkal.

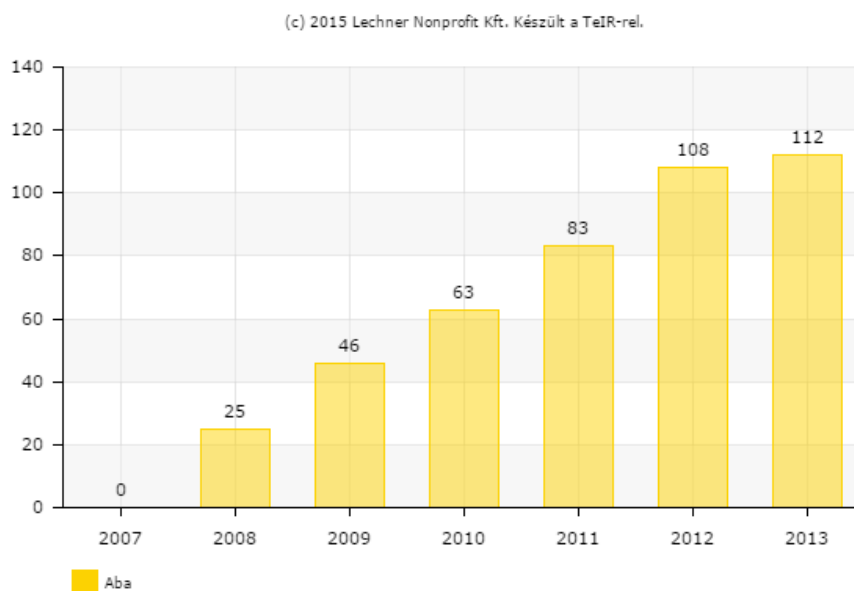
Sárvízi Művészeti Alapiskola

Az iskolát az Abai Önkormányzat alapította 1994-ben. Jelenlegi épület 2012-ben épült meg. Fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, működtetője részben az Abai Önkormányzat. Az iskolában népzene, néptánc és drámaoktatás zajlik. Ezen kívül komplex nevelési folyamatban részesülnek a diákok, melynek szerves része a néphagyományok őrzése, megélése a művészeti ágakon és programokon keresztül. A diákok jelentős része abai, kisebbségben vannak a környező településekről származó tanulók. Az intézmény 13 pedagógust foglalkoztat, jelentős részük nem abai.

Középiskola

A járásban 2013-ra vonatkoztatva 51 középiskola működött (gimnázium és szakközépiskola együtt). Abán 2008 szeptembere óta működik középiskola, az Attila Király Gimnázium. Fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, működtetője az Abai Önkormányzat. Az intézmény nevelési elvét az ún. Életiskola program alapelveire építették, mely oktatási forma az ember és a természet harmonikus egységére épít. Emellett kiemelt figyelmet fordít a hagyományőrzésre, valamint a tapasztalat útján megszerzett tudásanyag megszerzésére. A gimnázium épülete megfelelően akadálymentesített, intézményben a tanórák utáni elfoglaltság is biztosított, lehetőség van néptánc, lovaglás és különböző sportok gyakorlására.

A 2008-as alapítás óta folyamatosan növekedett a tanulók száma, azonban mára az iskola elérte a célul kitűzött összlétszámot: öt évfolyammal, évfolyamonként egy 23-24 fős osztállyal működik az intézmény. Középiskolába beiratkozott, nappali tagozatos tanulói jogviszonyban lévő személy 2013-ban 112 fő volt, amely 2,5%-a a település lakosságának.

Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma, Forrás: teir.hu

A diákok jelentős része nem abai. Az átlagos osztálylétszám 23-24 fő, melyből jellemzően 3-4 tanuló helyi gyökerű – 2013-as adatok alapján a diákok 80,4%-a volt más településről bejáró, mely arány kiemelkedik a járásban. A nem helyi diákok jellemzően a lakosok által biztosított albérletekben laknak, vagy lehetőségük van egy ifjúsági szállást igénybe venni – kollégiumi ellátás azonban egyelőre nem üzemel a településen.

Felsőfokú oktatás

Nem működik felsőoktatási intézmény a városban. A járásban a megyeszékhelyen található egyetem illetve főiskola:

- Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar
 - Földmérő-földrendező mérnökök, ingatlan-nyilvántartási szervezők, igazgatásszervezők képzése, továbbképzése.

- Kodolányi János Főiskola
 - Főiskolai alapképzések, másoddiplomás képzések, felsőfokú szakképzés.
- Óbudai Egyetem – Alba Regia Egyetemi Központ (AREK)
 - Alap- és mesterszakú képzések, felsőfokú szakképzések, szakirányú továbbképzések.

2016 szeptemberétől a Budapesti Corvinus Egyetem 6 alapszakon, mintegy 240 férőhellyel indít képzést Székesfehérváron.

Felnőttoktatás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program küldetésének tekinti a településen a célirányos felnőttoktatás beindítását, a szakmaszerzést, ennek egyik megvalósult eleme az informatikai oktatás a városi Kultúr Házban. A rövid-, közép és hosszú távú fejlesztési koncepciókat a Sárvíz kistérség oktatásfejlesztési stratégiája tartalmazza.

Egészségügy

A településen orvosi rendelés, orvosi ügyelet és egészségház működik. A lakosságot 2 háziorvos és 2 védőnő látja el, betöltetlen státusz nincs. Gyermekorvos nem található Abán. Az egy háziorvosra jutó lakosok száma 2013-ban a második legmagasabb volt a székesfehérvári járás viszonylatában (2225,5 fő), amely magasabb mind a járási (1648,5 fő) valamint a magyarországi (1556,7 fő) átlagnál. A lakosságot egy gyógyszertár szolgálja ki, valamint az utóbbi időben épült meg Abán a mentőállomás.

Jelenleg egy fogszakorvos működik Abán. Megépült a járó beteg szakellátó központ, amely várhatóan 2015. év végére nyílik meg – e járóbeteg szakellátó központ megnyitása mentesítené a lakosságot a megyeszékhelyre (a legközelebbi járó és fekvőbeteg ellátó központ) való ingázástól.

A mélyszegénységben élő lakosságnál megfigyelhető tendencia az egészségi állapot romlása. Ennek érdekében az önkormányzat igyekszik növelni a rendszeres orvosi vizsgálatok számát a mélyszegénységben élők körében. Ezen kívül a megelőző tájékoztatásokat is szükségesnek látja a városvezetés. Az ún. ÉLSZ Program (Életedért Lépj Szolgálatba) továbbfejlesztése is tervben van, mely a hagyományos egészségügyet erősítve, kiegészítve kíván a lelki, szellemi egyensúly megőrzésére, valamint az életminőség javítására szolgáló egészségmegőrző, természetgyógyászati módszerek ismertebbé tételével segíteni a helyi lakosságot.

Szociális közszolgáltatások

Az aktív korúak számára, arányára vonatkozó, illetve az iskolázottság és munkanélküliség és egyéb demográfiai mutatókhoz kapcsolódó információk az 1.7 A település társadalma fejezetében találhatóak.

Az abai alapszolgáltatási központ látja el Abát, Csősz, Tácot és Seregélyest. E szociális együttműködés szolgáltatásai közé tartozik a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, gyermekjólét valamint a családsegítés.

Abán az egyik legfőbb megoldatlan probléma a munkanélküliség, a munkanélküliek iskolázatlansága, a munkahelyhiány. A Hazatalálás Alapítvány célja a helyi munkaerő-piaci integráció növelése a hagyományos mesterségek felelevenítése kézműves táborok szervezése által, ezzel a lakosság megélhetési lehetőségeinek bővítését szolgálja a szervezet. A **Kultúr Községi Ház és a Tanka János Nagyközségi Könyvtár** rendszeresen oktat internet használatot, ezáltal elérést biztosít a munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program keretében végzett felmérés alapján 2012-ben 1100 kiskorút számláltak Abán, melynek harmada részesült gyermek jogán járó helyi juttatásokban. A szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatással kapcsolatos feladatokat a Jobb Otthon Alapítvány látja el. 2011-ig 11 család és 24 gyermek került a Jobb Otthon Alapítvány védelmébe. 2012-ben 30 veszélyeztetett kiskorú volt a településen és közel ugyanennyit védelembe vett.

Az **Abai Idősek Otthonát** az önkormányzat üzemelteti 2014 július óta. Az intézményben négy bennlakóra jut egy ápoló valamint demens betegeket is fogadnak. Jelenleg 48 beteget képes ellátni az otthon, azonban közel ötvenen vannak várólistán, ezért indokolt az intézmény bővítése, amely az önkormányzat rövidtávú fejlesztési tervei között szerepel.

A közétkeztetési programot, az ún. Utolsó Morzsáig Programot az önkormányzat üzemelteti 2015 óta a helyi Fórum étteremben. A közétkeztetés a rászoruló gyerekek részére van fenntartva, valamint az intézmény látja el a helyi idősek otthona melegétel ellátását.

Közösségi művelődés, kultúra

A településen működő Kultúr Községi Ház teret ad a változatos kulturális életnek állandó és alkalmi programjaival. Abán, Belsőbárádon és Bodakajtoron is található közösségi ház. Az abai Tanka János Nagyközségi Könyvtár számítógépes felszereltsége lehetőséget teremt az időskorú lakosság informatikai tudásának bővítésére, a hátrányos helyzetűek számára internetoktatásra.

A közösségi élet legfőbb színterei a falunap, szüreti felvonulás, majális, nemzeti ünnepek, egészségnap, gyereknap, valamint civil szervezetek programjai. Az évente megrendezendő Aba Napokra a környező településekről is érkeznek látogatók. Fontos közösségi intézmény továbbá az utcaközösségek hálózata, mely a közös lakóteret megosztók összefogása, egysége – az ITS elkészültét támogató kérdőív eredményei alapján az abaiak számára ez az egyik legfontosabb közösségi intézmény. Fontos megemlíteni továbbá az Abai Hölgyklub és a Fehér Tearóza Nyugdíjas Klub aktív szerepét a hátrányos helyzetűek segítésében. Összességében Közel hatvan egyesület, kulturális csoport, sportcsapat, kisközösség működik a városban, amelyek erősítik a közösséghez tartozás tudatát és az egymás iránti bizalmat.

Példaszerű felsorolás az Abán működő civil szervezetekről:

- Pátria Kör
- Sárvíz Fúvószenekar Egyesület
- Galambász Egyesület
- Royal Mazsorett Csoport
- Vitalitas Egyesület - Teleház
- Sárvíz Térségfejlesztő Egyesület
- Aba Közalapítvány
- Nyugdíjas Klub
- Aba Természetjáró Egyesülete
- Abai Polgárok Egyesülete
- Aba Nagyközség Polgárőrség
- Sudár Napkeleti Egyesület
- Abai Gazdakör
- ABAVIN Szőlőtermelők Egyesülete
- Aba Községi Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Sport

Abán több egyesület végez sporttevékenységet.

- Abai Kerékpárosok Egyesülete
- Abai Vadásztársaság
- Aba Sárvíz FC
- Aba Sárvíz Kézilabda Egyesület
- Ezüst Kárász Horgász Egyesület
- Kajtor-völgye Horgász Egyesület
- Belsőbárándi Horgászegyesület
- Abai Lovasklub
- Öregfiúk SC
- SÖR Sportszerető Öregfiúk Baráti Társasága

Az utóbbi években új sportpályák létesültek, kiemelendő az oktatási intézmények területén megvalósult sportpályákat, valamint a Bodakajtoron található műfüves futballpályát. A fejlesztések az Magyar Labdarúgó Szövetség pályázataival létesültek.

Az oktatási intézményekben is biztosítanak sportolási lehetőségeket a tanulók számára a fenti sportegyesületek aktív részvételével. Az iskolákban elérhető a tanórak utáni futball, kézilabda, lovaglás oktatása. Az Attila Király Gimnázium tervei közt szerepel a lovaglás testnevelés órákba való beépítése.

A település tervei közt szerepel egy rekreációs központ létrehozása, mely egy termálfürdőt és egy sportkomplexumot foglalna magába. Utóbbi a lakosság kihasználáson túl az oktatási intézmények általi használatba vételre is alkalmas lenne.

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Aba Nagyközség Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2013-ban készült, összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) célkitűzései:

- egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség biztosítása
- közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés
- diszkriminációmentesség
- szegregációmentesség
- foglalkoztatás, szociális biztonság, egészségügy, oktatás és lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések érvényesítése

A településen megfigyelhető legfőbb probléma, melyre a HEP is nagy hangsúlyt fektet, a munkanélküliség és a mélyszegénységben élők száma. „Abán közel 3200 munkaképes korú ember él, melyből az elmúlt években 5-9 % körül mozgott a nyilvántartott álláskeresők száma, belőlük tevődik ki a mélyszegénységben élők száma.” (HEP, 2013) A rossz körülmények között élő családokat alacsony iskolázottság, alapvető életfeltételek hiánya, családi problémák, magas hiteltartozás jellemzik többek között. A helyi foglalkoztatási gondokat a Hazatalálás Alapítvány hivatott orvosolni. A településen működő civil szervezetek jelentős része a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről gondoskodik. 2012-ben 365 hátrányos helyzetű és 85 halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket számlált a település. Számukra a Jobb Otthon Alapítvány és a Tündértanya Biztos Kezdet Gyerekház nyújt segítséget a felzárkóztatás érdekében. A nők helyzetét tekintve problémát jelent a településen az alacsony iskolázottság. A HEP felnőttképzési programokat és a munkába állást segítő intézkedéseket fogalmaz meg. A településen élők 17%-a 60 év feletti, jelentős többségük nő. A helyi felnőttoktatás keretében lehetőség nyílt a településen informatikai ismeretek elsajátítására, mely hozzájárulhat a foglalkoztatottsági arány növeléséhez.

A HEP helyzetelemzésének legfontosabb megállapításai:

Célcsoport	Következtetések	
	Problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	Fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Rossz lakóépületek, iskolázottság hiánya, alapvető életfeltételek hiánya, egészségi állapot romlása, foglalkoztatást helyettesítő támogatás biztosítása	Épületek összegyűjtése, felnőttképzéssel, segélyezési rendszer, civil szféra bevonása, rendszeres orvosi vizsgálat, megelőző tájékoztatás, Civil Fórum kialakítása, regisztráció
Gyermekek	HEP Fórum, Továbbtanulás támogatása, Mozgásigény felmérése	Fórum létrehozása, Bursa Hungarica kibővítése, Igényfelmérés
Idősek	Az 50 év feletti álláskeresők száma magas. Az idős férfiak egészségi állapota rosszabb. A Fehér Tearózsa Nyugdíjas Klubnak kevés tagja van jelenleg. Az internetet használat hiánya. Biztonságérzet, Idősek ellátása.	Munkahelykereséshez felzárkóztatás időskorúaknak. Munkahelyteremtés. Nyugdíjas férfiaknál orvosi esetvizsgálat, célirányos megelőzés, tájékoztatás. Fehér Tearózsa Nyugdíjas Klubhoz taggyűjtés igényfelméréssel. Internethez képző szervezet keresése, megállapodás. Széleskörű együttműködés polgárőrséggel.
Nők	Alap és középfokú végzettség hiánya. Napközis ellátás igényének kielégítése. Térítésmentes ellátások hiánya	Felnőttoktatás. Költségcsökkentés jelenlegi családi napközis szolgáltatásoknál. Forráskeresés térítésmentes, kedvező napközis ellátáshoz.
Fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők foglalkoztatása. Klub hiánya. Eszközbeszerzés. Akadálymentesítésről tájékoztatás bővítése. Jelnyelvi tolmács hiánya.	Foglalkoztatók felmérése. Munkahelykeresés támogatása. Klubigény felmérése, együttműködés. Eszközbeszerzéshez igényfelmérés, pályáztatás. Weboldal bővítése. Jelnyelvi tolmács képzésének igényfelmérése, támogatása.

1.9 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

A város gazdasági története

Aba hivatalosan 1334 óta létező település. A múlt század közepéig gazdaságát a **mezőgazdaság határozta meg**. A XIX. században főleg gabonát, kölest és szőlőt termesztettek, valamint jelentős volt az állattartás és a borkészítés. A XIX. század elejére-közepére készül el a Nádor-csatorna az országos vízrendezési terv részeként. Ez jelentős változást hozott a természeti adottságokban, megnövelte a termőföld területét. Az iparosodás a települést létezése óta elkerülte, főleg mezőgazdaságból élő népesség lakta. A szolgáltatói szektor kezdeteiről 1828-ból vannak először adatok.

A rendszerváltás utáni első években jelentősen csökkent a falu mezőgazdasággal foglalkozó tagjainak száma a gyári (bejáró) munkavállalások következtében. Az önálló birtokon gazdálkodók száma megnőtt, ami ezek elaprózódására is utal, s a kereskedelemmel foglalkozók száma is növekedett.

Aba gazdasági jelentőségét a városban és a térségben egyaránt erősíti a területén feltárt termálvíz hasznosításának lehetősége. Belsőbáránd gazdasági helyzetét a nagyközsége és a megyén belül a hagyományos mezőgazdasági termelés mellett nagymértékben javítja a börgöndi repülőtér közelsége. A repülőtér fejlesztése nem csupán a város gazdasági életét lendítheti fel, hanem szoros együttműködésre épülő gazdasági kapcsolatot is teremt Székesfehérvár és Aba között. Bodakajtor elsősorban mezőgazdasági terület. Az Abán működő korábbi állami gazdaság kettéválása, majd privatizálása külföldi befektetőket is vonzott a városba.

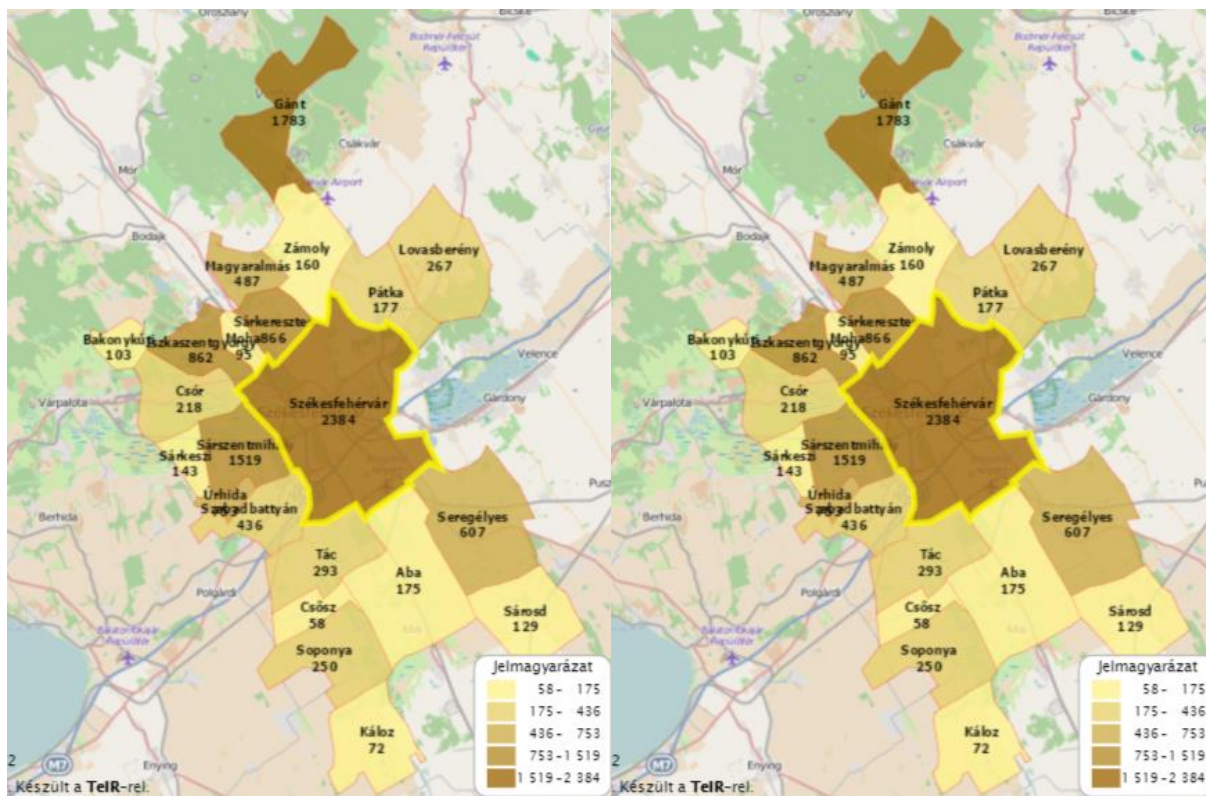
Általános gazdasági kép

Fejér a megyék között a negyedik az egy főre jutó bruttó hazai termék szempontjából. Ez a magas helyezés nem feltétlenül indikálja a megyén belüli települések gazdasági fejlettségét és súlyát, vállalkozásainak erejét. A megyén belül nagy különbségek vannak – ezeket a különbségeket jól ábrázolja az egy lakosra jutó jegyzett tőke, valamint az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték számai Aba város, Székesfehérvár, Fejér megye és Magyarország egésze kapcsán.

Egy főre jutó bruttó hozzáadott érték (ezer Ft)	2013
Aba	171,4
Székesfehérvár	2 534,6
Fejér megye	1 616,5
Országos	2 035,4
Egy főre jutó jegyzett tőke (ezer Ft)	2013
Aba	179,5
Székesfehérvár	1 510,7

Fejér megye	796,4
Országos	1 727,5

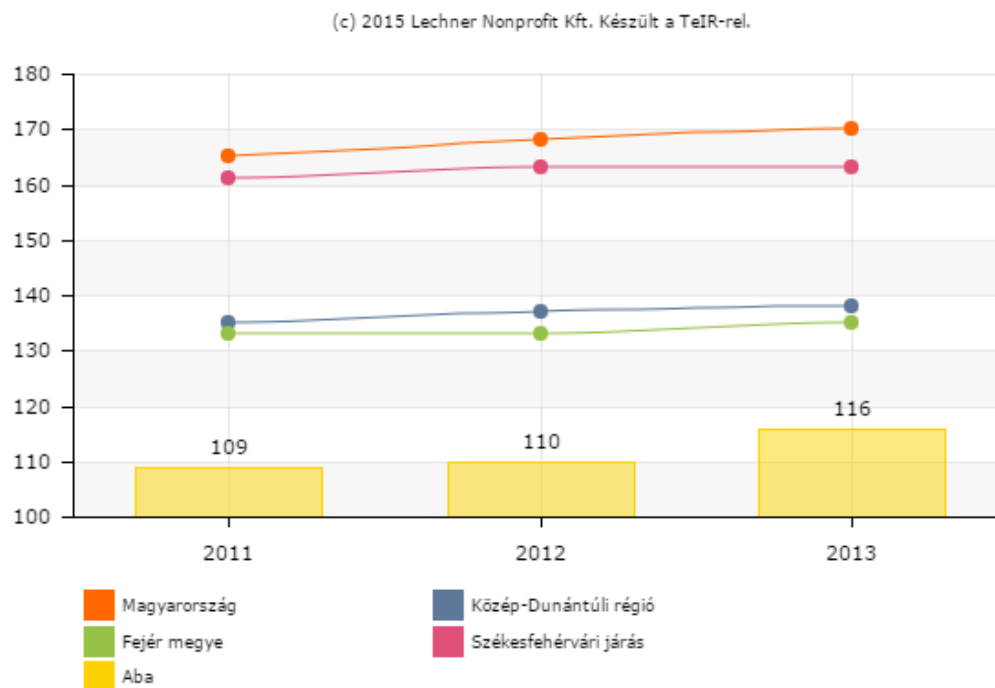
Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Forrás: TEIR, Székesfehérvári járás. Bal oldal: Egy főre jutó bruttó hozzáadott érték; jobb oldal: Egy főre jutó jegyzett tőke

A település gazdasági képét vállalkozások abszolút számával, lakosságszám-arányosan, vállalkozási forma szerinti megoszlás alapján, valamint alkalmazotti létszám szerinti megoszlás alapján tudjuk vizsgálni.

A településen a regisztrált gazdasági társaságok száma ezer főre vetítve 116, mely elmarad az országos, megyei régiós és járási szinttől is. A működő vállalkozások száma 186 volt 2012-ben.

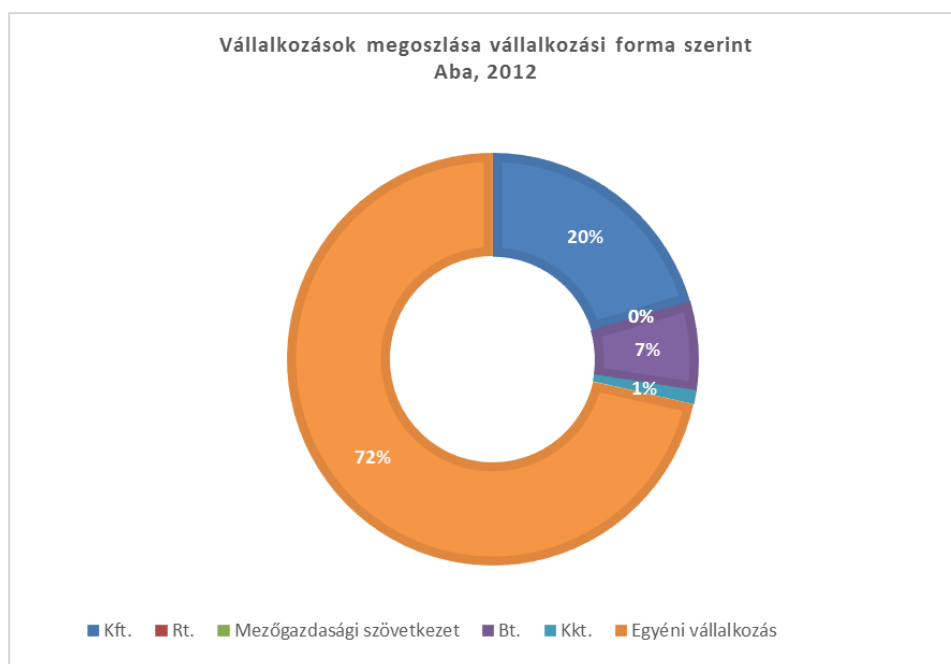

Regisztrált gazdasági társaságok száma (1000 főre vetítve), Forrás: teir.hu

Működő vállalkozások száma									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aba	213	215	213	204	225	212	202	204	186

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

A működő vállalkozások vállalkozási forma szerinti megoszlása alapján a legnépesebb az egyéni vállalkozók köre, amely a működő vállalkozások több mint kétharmadát teszi ki; a társas vállalkozási formák között a korlátolt felelősségű társaságok valamint a betéti társaságok köre számottevő.

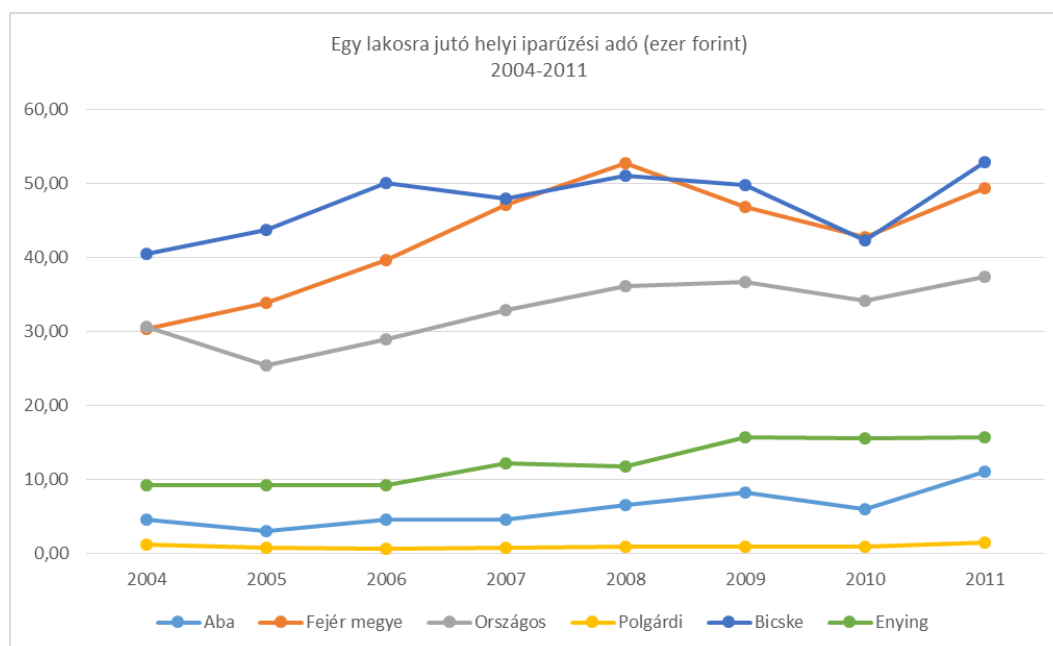
Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

A működő vállalkozások körének szerkezetét az alkalmazotti létszám vizsgálatával lehet tovább finomítani: a településen a vállalkozások létszám tekintetében mikro illetve kisvállalkozási méretben vannak jelen. A vállalkozások között a jegyzett tőke tekintetében a külföldi tulajdoni hányad 3%, amely alacsonynak számít: megyei szinten ez a szám 22%-ot tesz ki.

	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250- fő
2008	216	10	0	0
2009	206	7	0	0
2010	196	7	0	0
2011	194	11	0	0
2012	179	8	0	0

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

A helyben realizált iparűzési adó is elmaradásról tesz tanúbizonyságot a megyei és az országos adatokhoz képest, de a megyén belüli településeket egymáshoz viszonyítva árnyaltabb képet kapunk. Az ábrán az országos és a megyei adatok mellett három további település is megjelenik: két járásszékhely (Enying, Bicske) valamint Polgárdi, mely Abához hasonlóan kistérségi központ volt, valamint egészen 2015. január 1-ig járásszékhely is. A településeket összehasonlítva látható, hogy a megyei, országos és bicskei adatok közel 3-5-szörösen meghaladják az abait, azonban a hasonló léptékű, helyzetű településekhez hasonlóan teljesít a település.

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Segíti a település gazdasági szerkezetének jobb megismerését, valamint a nagyobb szerepet játszó ágazatok beazonosítását a működő vállalkozások nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlásának vizsgálata.

A településen a legtöbb vállalkozás (45 darab 2012-es adatok alapján) a **„Kereskedelem, gépjárműjavítás”** nemzetgazdasági ágazatába tartozik – az összes működő vállalkozás közel negyede, magasabb, mint a megyei illetve az országos arány. Ez a 24,1%-os érték a megyei arányhoz képest közel 5 százalékponttal, az országos értéknél több mint 3 százalékponttal több.

A **„Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat”** nemzetgazdasági ágban tevékenykedő vállalatok száma is kiemelkedő a településen: a 31 működő agrárvállalkozás a település vállalkozásainak 16,6%-a. Ez az arány mind megyei, mind országos szinten kiemelkedően magas: megyei szinten a vállalkozások 4%-a, országos szinten 3,5%-a köthető a mezőgazdasághoz. A szám jól indikálja a település erős mezőgazdasági kötődését.

A település számosságában a mezőgazdasághoz mérhető nemzetgazdasági ága az **„Építőipar”**: az összes működő vállalkozás 15%-a tevékenykedik ebben a szektorban, mely szám magasabb mind a megyei (10,9%), mind az országos (8,6%) értéknél.

A megyei és az országos átlagoktól tér el továbbá:

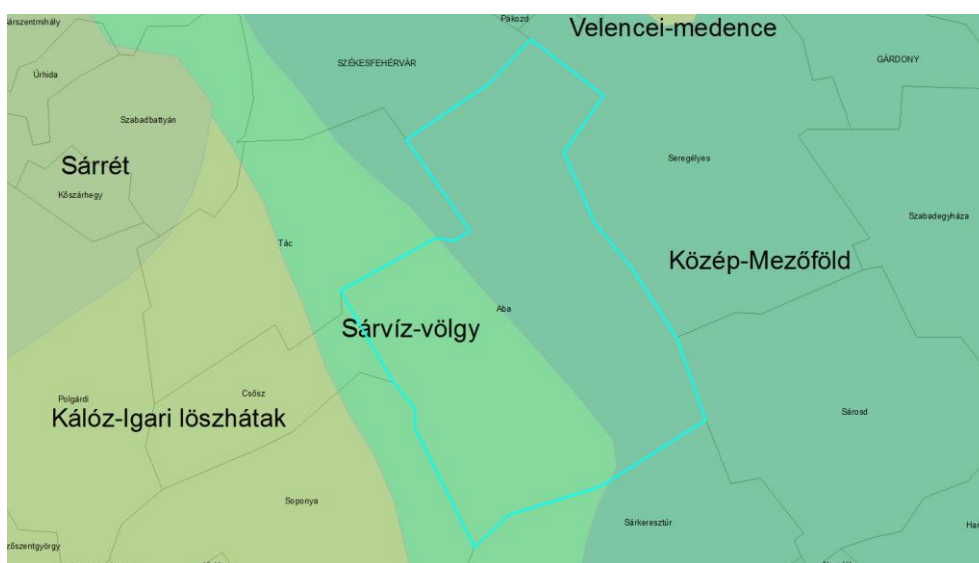
- **„Információ, kommunikáció”** nemzetgazdasági ág: 5 vállalkozás, 2,7%-os arány – szemben a megyei 4,3%-os, valamint az országos 5,2%-os értékkel.
- **„Ingatlanügyletek”** nemzetgazdasági ág: 2 vállalkozás, 1,1%-os arány – szemben a megyei 3,3%-os, valamint az országos 4,6%-os értékkel.
- **„Oktatás”** nemzetgazdasági ág: 1 vállalkozás – szemben a megyei átlagosan 4,4%-os részesedéssel (országosan az arány 4,2%).

- **„Szakmai, tudományos és műszaki tevékenység”** nemzetgazdasági ág: 11 vállalkozás, 5,9%-os arány – a megyei átlag itt közel tíz, az országos 11 százalékponttal magasabb.

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Mezőgazdaság

A helyi gazdaság egyik legfontosabb szektora a mezőgazdaság – ez történetileg is jellemzi Aba városát. Földrajzilag az Alföld nagytájához, köznapi értelemben a Dunántúl egységéhez sorolják. Középtáji szinten a Mezőföld része: ez a középtáj Fejér és Tolna megyét érinti, és a Duna illetve a Sió között található. Kistáji besorolás alapján két kistáj határán fekszik: a Sárvíz-völgy valamint Közép-Mezőföld területén.

Forrás: MTA TAKI, Agrotopográfiai adatbázis

Talajadottsági szempontból kedvező helyzetben van a település: a mezőgazdasági területek jelentős részén mészlepedékes csernozjom talaj található, melynek vízgazdálkodása, valamint tápanyag-gazdálkodása egyaránt a jó talajok közé sorolja. Így a település jelentős területe része az Országos Területrendezési Tervben a település kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetnek.

Forrás: MTA TAKI, Agrotopográfiai adatbázis

A településen a nagytáblás, intenzív gazdálkodás a jellemző; vetésszerkezeti szempontból a tradicionális szántóföldi termények jellemzőek, mint a repce, árpa, búza, kukorica, újabban a szója. A településen szőlő és borgazdálkodás is folyik (Terézia-dűlő, „Kicsnes” borkultúra terület).

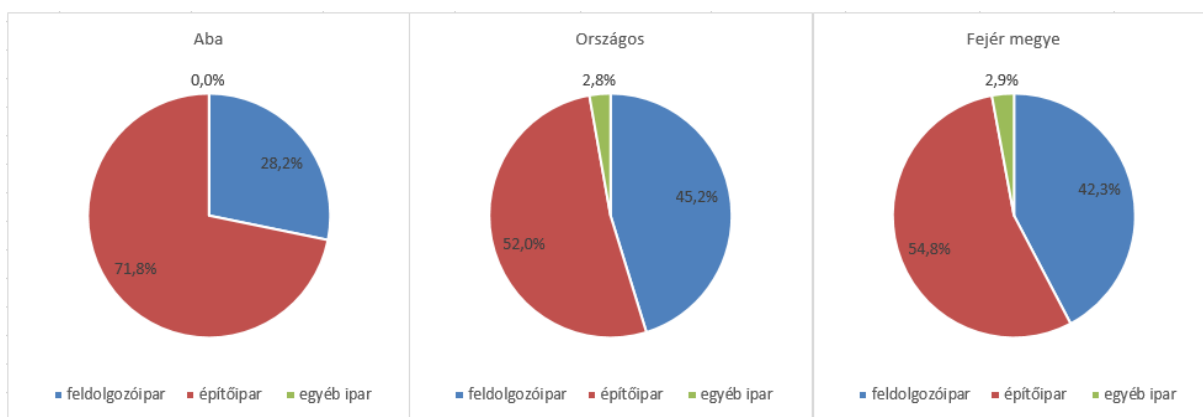
A városban a foglalkozási főcsoportok alapján (teljes foglalkoztatottak számára vetítve) a mezőgazdaságnak kiemelt szerepe van. A foglalkozási főcsoportok közül a mezőgazdaság részaránya 2011-ben 5,2% volt, mely körülbelül kétszerese mind az országos (2,8%), mind a megyei (2,5%) aránynak.

A domináns szerepet játszó ágazatok beazonosítását a működő vállalkozások nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlásának vizsgálata a korábbi fejezetekben: nemzetgazdasági ág szintjén a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat ágban a vállalatok száma kiemelkedően magas: 31 működő agrárvállalkozás a település vállalkozásainak 16,6%-a. Megyei szinten a vállalkozások 4%-a, országos szinten 3,5%-a köthető a mezőgazdasághoz, így ez a helyi arány jól mutatja a mezőgazdaság fontosságát a településen. A 2010. évi Agrárcenzus (Általános Mezőgazdasági Összeírás) adatai alapján az egyéni gazdaságok túlsúlya jellemző: 428 gazdaságból csak 4 volt gazdasági szervezethez köthető. A két legnagyobb társaság az Agro-Aba Kft., valamint magyar tulajdonban lévő Agrokémia Kft. A gazdaságok kétharmada állatot is tart – sertés, tyúkfélék tartása a jellemző a településen. Az élelmiszeripari feldolgozás nem jelentős a településen: egy paradicsom-feldolgozó működik, valamint fejlesztési szakaszban jár egy vadgazdálkodó, vadfeldolgozó üzem.

Ipar, építőipar

A városban a foglalkozási főcsoportok alapján (teljes foglalkoztatottak számára vetítve) a legtöbben az iparban, építőiparban dolgoznak – Abán ez az arány 40,8%-, amely magasabb mind a megyei (32,2%), mind az országos (26,1%) aránynál. A működő vállalkozások nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlásának vizsgálata alapján a városban 2012-ben 39 ipari és építőipari vállalkozás volt – ebből 11 vállalkozás a feldolgozóiparban, 28 az építőiparban tevékenykedett.

	feldolgozóipar	építőipar	egyéb ipar
Aba	28,2%	71,8%	0,0%
Fejér megye	42,3%	54,8%	2,9%
Országos	45,2%	52,0%	2,8%

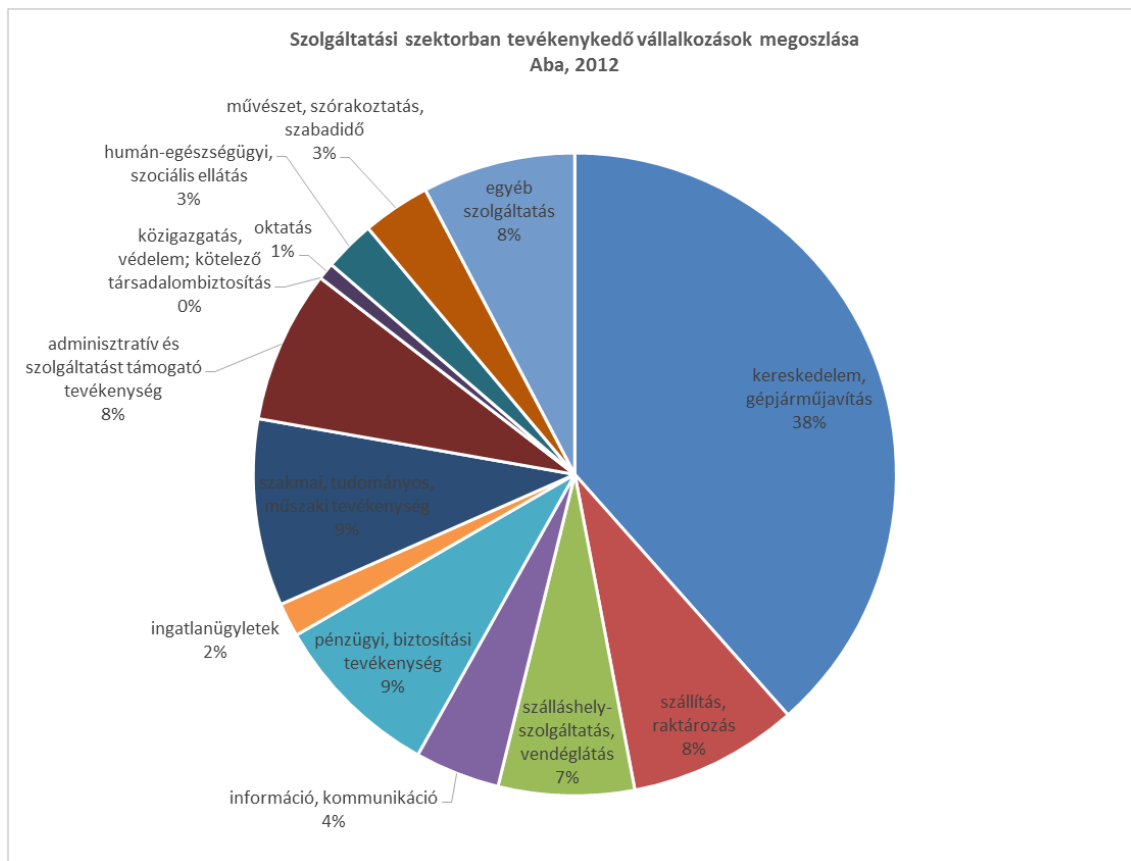
Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Az építőipari vállalkozások felülreprezentáltak a városban – a működő vállalkozások 15%-a tevékenykedik ebben a szektorban, mely szám magasabb mind a megyei (10,9%), mind az országos (8,6%) értéknél. A hagyományos ipari tevékenység ezzel szemben kevésbé jellemző: a feldolgozóipari vállalkozások 5,9%-os aránya alacsonyabb a megyei (8,4%) és az országos értéknél (7,5%).

A város iparilag fejletlen, melynek az oka főképp az ipari tradíciók hiánya valamint az ipari központ, Székesfehérvár közelsége. Aba történelme folyamán nem ismeretes jelentősebb ipari tevékenység, a település hagyományos mezőgazdasági jellegű. A megyeszékhely közelsége miatt az Abán élő ipari, építőipari foglalkoztatottak közt jellemzően magas az ingázók aránya, akik a székesfehérvári gyárakban, termelő üzemekben dolgoznak. A településen működő jelentősebb ipari, építőipari vállalkozások a TRE-BE Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., amely közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásával foglalkozik; az Abai Beruházó Víziközmű Társulat, amely mérnöki tevékenységet, műszaki tanácsadást folytat; KÉPLI és TÁRSA Építőipari és Szolgáltató Bt., amelynek a profilja út- és autópálya-építés.

Szolgáltatások

A szolgáltatási (tercier) szektor – melyek a TEÁOR '08 alapján a G-től S jelű nemzetgazdasági ágak – a település életében fontos szerepet tölt be mind foglalkoztatási szempontból, mind a vállalkozások számát tekintve. A 2012-es, TEÁOR '08-as adatok alapján Abán 117 vállalkozás tevékenykedett a szolgáltatási szektorban, amely az összes működő vállalkozás 62,6%-a volt. Ez a közel kétharmados arány elmarad a megyei (76,1%) illetve az országos (79,9%) arányok mellett, ahol jellemzően a működő vállalkozások háromnegyede tartozik a szolgáltatási ágak egyikébe. A differencia okát főként a város építőipari és főként mezőgazdasági túlsúlya adja.

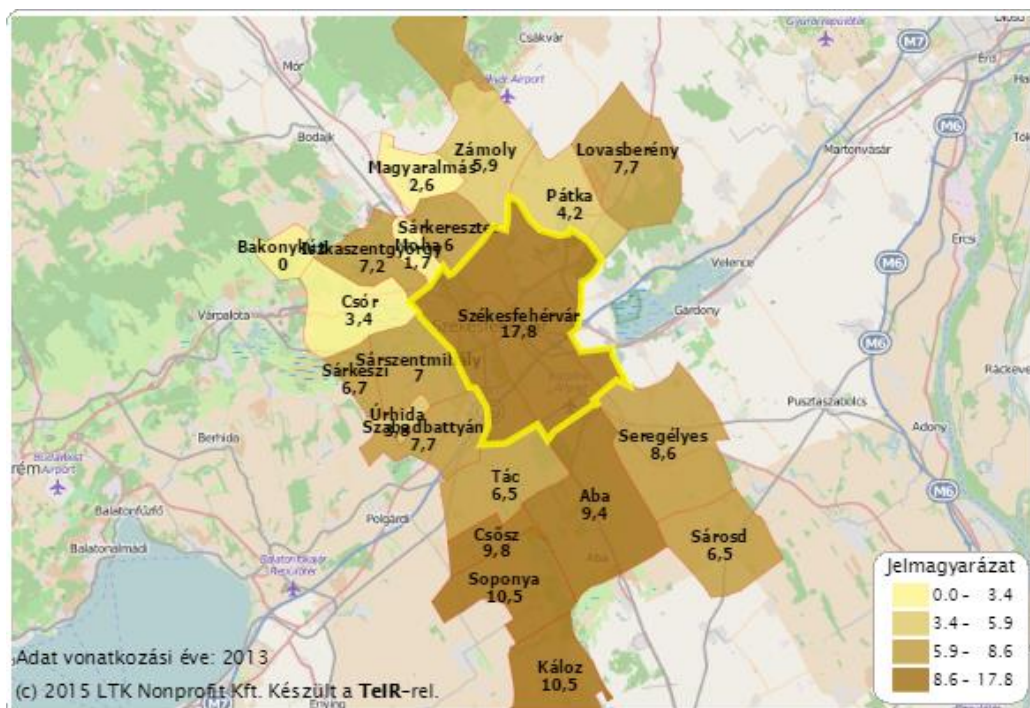
Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

Foglalkozási szempontból, a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozási főcsoport aránya 13,6% - ez az arány hosszú évek óta változatlan, és megközelítőleg összhangban van a megyei (14,5%) és az országos (16,1%) arányokkal.

Kiskereskedelem

A kereskedelem és gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban 45 vállalkozás működik, amely az összes működő vállalkozás közel negyede (24,1%), a szolgáltatási szektorban tevékenykedő vállalkozásoknak pedig több mint harmada (38%).

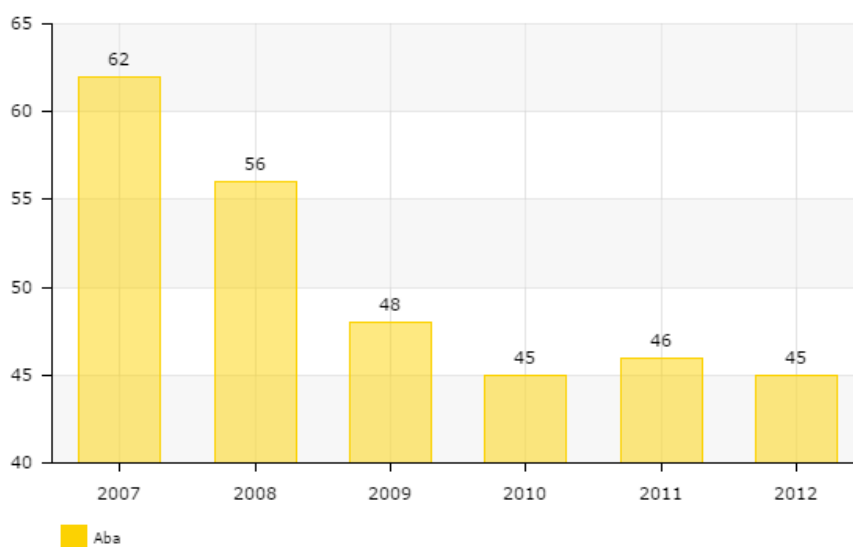
A településen a kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) 45 db, amely a 2007 óta több mint a negyedével csökkent. E tendenciát erősíti meg az élelmiszer jellegű üzletek száma, valamint a ruházati jellegű üzletek csökkenő száma 2007 óta.

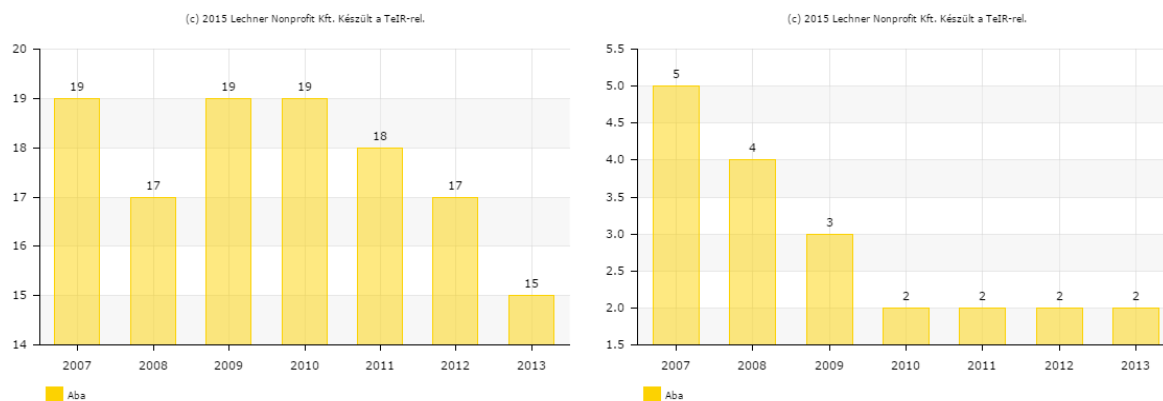
Ezer lakosra jutó kiskereskedelmi hálózati egységek száma, Forrás: teir.hu

E folyamatos csökkenés nem a lakónépesség-változásra reagált, amely közel azonos maradt az elmúlt évek során. Az indokok a fogyasztási szokások megváltozásában, valamint a fogyasztási lehetőségek bővülésében keresendő: a helyi, méretgazdaságosságban alulmaradó kiskereskedelmi egységek visszaszorulása valamint a közeli, székesfehérvári bevásárlóközpontok könnyű elérhetősége együttesen a magyarázó okok. E csökkenés dacára az ezer lakosra jutó kiskereskedelmi hálózati egységek száma alapján (2013-as adat) a város a jó ellátottságú települések közé tartozik a székesfehérvári járásban.

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) (db), Forrás: teir.hu

Élelmiszer jellegű üzletek és áruházak száma (db) / Ruházati szaküzletek száma (db)

Forrás: teir.hu

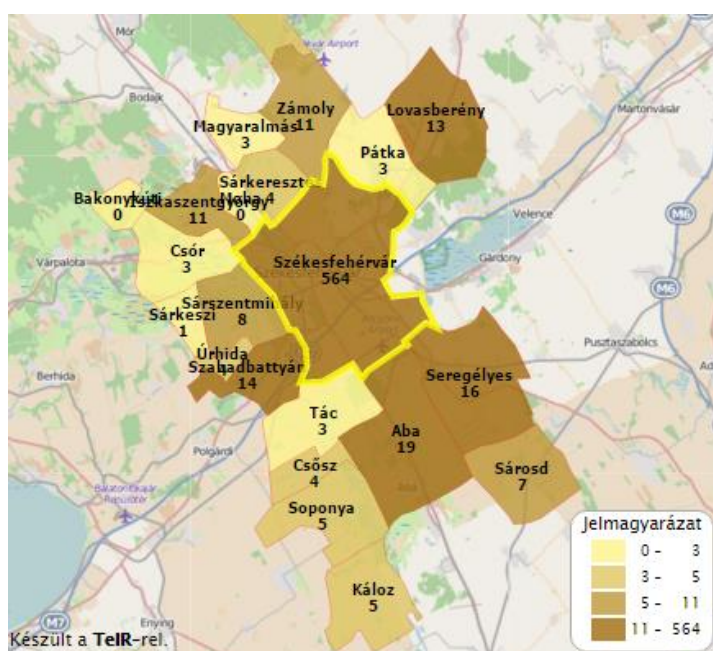
Turizmus

A kistérség egyik legjelentősebb turisztikai értékét képezi a Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet, amely elsősorban az ökoturizmus és az oktató, vagy tudásfejlesztő turizmus fejlesztését teszi lehetővé, kiegészítve a Sárrét és a rétszilasi tavakhoz vezető programokkal.

A turisztikai fejlesztési elképzelések központi eleme a faluturizmus és az Aba területén feltárt termálvíz turisztikai desztinációvá fejlesztése, mely a település egyik gazdasági és turisztikai kiugrási lehetősége. A termálvíz hasznosításának fontos eleme lehet a gyógyturizmus (valamint a hozzá kapcsolódó egészségügyi fejlesztések), a sport és az ökoturizmus összekapcsolása.

A falusi turizmusra alkalmas terület Belsőbáránd, ahol a táj szépsége, a halastavak és a jellegzetesen falusi életmód turisztikailag előnyös

környezetet biztosít. Hasonló gócpont lehet Bodakajtor, ahol a Zichy-kastély található. A város egyik évről-évre visszatérő programja az Aba-napok többnapos rendezvénysorozat.

Vendéglátóhelyek száma (db), 2013, Forrás: teir.hu

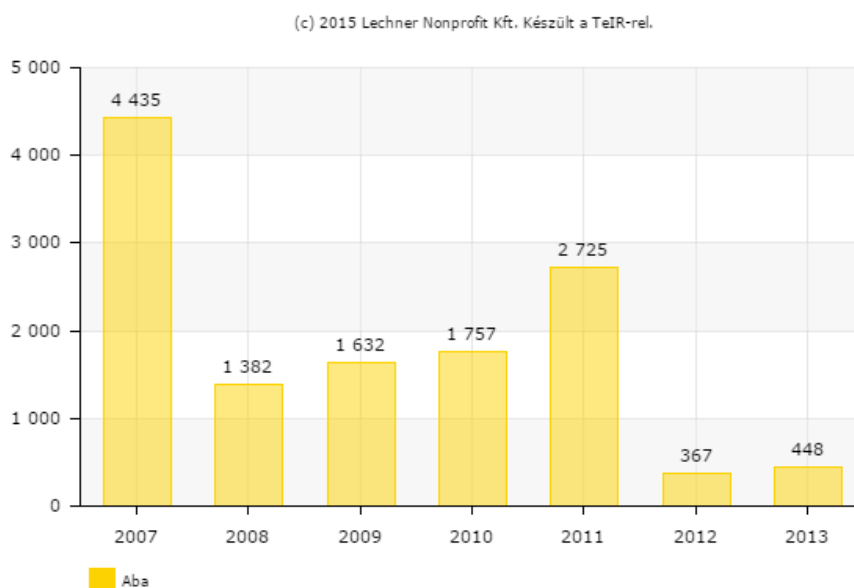
Vendégéjszakák száma a járásban (db)

Székesfehérvár	86 331
Lovasberény	11 606
Gánt	3 574
Soponya	719
Aba	448

Forrás: KSH, HÉTFÁ saját szerkesztés

A településen a kereskedelmi szálláshelyek szállásférőhelyeinek száma 2013-ban 54 darab, falusi szálláshelyeinek száma 30 darab volt. Vendéglátóhely a településen 19 darab található, amely a második legtöbb a járásban.

2013-ban összesen 448 vendégéjszakát töltöttek a település szálláshelyein – az elmúlt két év nagyarányú csökkenést hozott, és a 2007 óta mért adatok alapján látható, hogy a vendégéjszakák száma nagy ingadozásokat mutat. Járási viszonyok között 2013-ban Aba az ötödik a térségben: a legtöbb vendégéjszakát Székesfehérváron és Lovasberényben töltötték. Ahol komoly elmaradásban van a település, az a szállásférőhelyek kihasználtsága: az egy szállásférőhelyre jutó vendégéjszakák száma kifejezetten alacsony (5,3) – bár erre magyarázatul szolgálhat a 2012 óta megfigyelhető visszaesés a vendégéjszakák számában.

Vendégéjszakák száma a szálláshelyeken (db), Forrás: teir.hu

Stratégiai, fejlesztési dokumentumok a település és a térség turizmusával kapcsolatban:

- **Ökoturisztikai fejlesztések lehetőségei a Sárvíz kistérségben (2003)** – A Sárvíz ökofolyosóban érintett települések ökoturisztikai potenciáljai; a helyi turizmus fejlesztési lehetőségeinek a feltárása érdekében.
- **ABA-ÓFALU megvalósíthatósági tanulmány (2005)** – Hagyományőrzés, a tehetség – és készségfejlesztés és a turizmus összekapcsolása. A hagyományok, az autentikus mesterségek gyakorlása, művészeti és hagyományőrző táborok megvalósíthatósági tanulmánya.
- **Közös turizmusfejlesztési koncepció és programterv a Sárvíz Völgye Kistérségben (2006)** – A térséget felkaroló fejlesztési koncepció, összhangban a helyi fejlesztési elképzelésekkel.

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

A város gazdasági szervezeteinek általános bemutatását, valamint a iparüzési adó bevételeket lásd az 1.9.1 fejezetben.

A városban 2010-ben kezdte meg a működését a Red Point „saláta üzem” – itt üvegházi paradicsomot és fűszernövényeket termesztenek és csomagolnak, termékeik az ország több kiskereskedelmi láncolatában, hipermarketekben megtalálható. Ugyancsak 2010-hez köthető a Red Pizza térsztaipari vállalkozás megindulása. A vállalkozás mára felszámolás alatt van, de új befektetők közelmúltbeli megjelenése prognosztizálja az tevékenység újbóli megindulását a közeljövőben. A mezőgazdasági szektorban a külföldi tulajdonú Agro-Aba Kft. gyümölcs- és növénytermesztéssel foglalkozik, az Agrokémia Kft. profilja a gazdák agrokemikáliákkal és vetőmaggal történő kiszolgálása, szaktanácsadás továbbá a termények felvásárlása.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Elérhetőség szempontjából a Helyzetfeltáró munkarész 1.15. fejezete szolgál információkkal.

A munkaerő képzettsége Helyzetfeltáró munkarész 1.7. fejezetében kerül kifejtésre

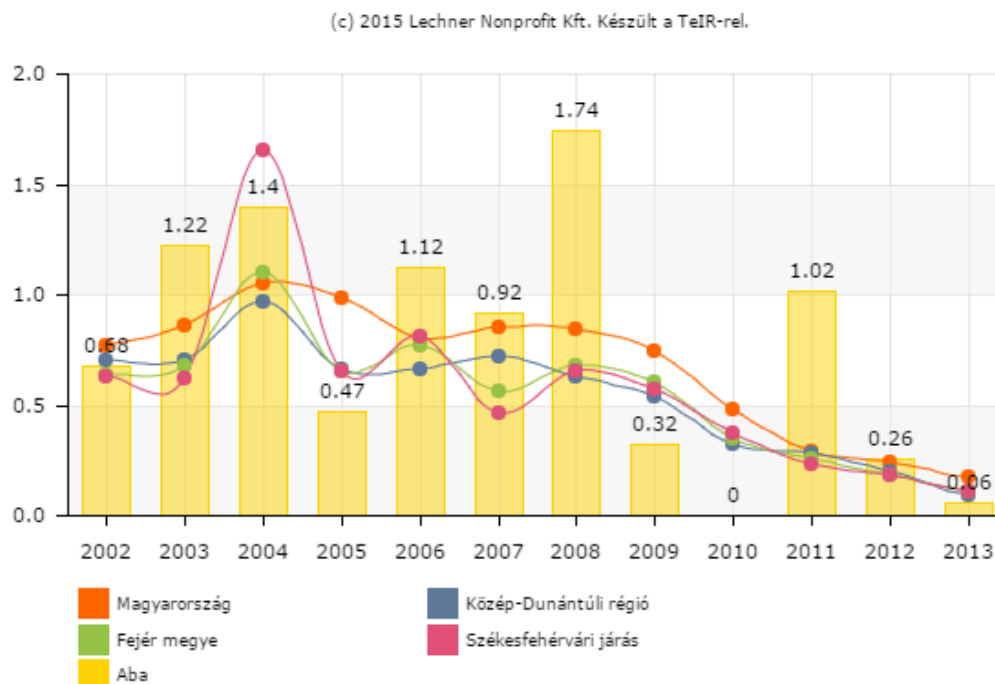
A településen számottevő ipari, tudásközpontú szolgáltatási vállalkozások jelenléte híján a városban a kutatás-fejlesztés szintje alacsony. A város agrárjellege a mezőgazdasági innovációk terén tartogat potenciált a településnek. Az önkormányzat tevékenysége proaktív: támogatja a helyi Technológiai Park megvalósítását, mely a köz- és a magánszféra összefogásával kritikus tömeget elérve segítheti ezen innovációs potenciál kiaknázását.

A térségben központi szerepet a kutatás-fejlesztés és innováció kapcsán a járás- és megyeszékhely Székesfehérvár tölt be. Fejér megyét K+F és innovációs tevékenysége a középmezőnybe sorolja. Kutatóhelyek száma alapján (2012-ben 85 darab) a 8., kutató-fejlesztők létszáma (610 fő) alapján 9. helyen áll a megyék között. A K+F ráfordítás 2012-ben 7,8 milliárd forintot tett ki, GDP-arányos ráfordítás pedig közel 0,6% volt – ezek a számok elmaradnak országos és régiós szinttől.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A település lakásállománya a 2001-es Népszámlálás alapján 1430 volt, amely kis léptékben, de egyenletesen növekedett 2011-ig – a kisebb arányú 2012-es csökkenés után a 2013-as adatok már újra lakásállomány-növekedés mutattak. A járásszintű összehasonlításban segít az 1000 lakosra jutó lakások száma: a településen ez az arány 345,8 lakás ezer főre, amely járási szinten alacsony érték.

A tárgyévben épített lakások száma nagymértékben szóródott: a gazdasági válság idején számuk 2010-re nulláig estek, melyet később egy újabb nagy emelkedés majd csökkenés követett: 2013-ban 4 lakás épült.

Az új építésű lakások aránya (%)¹⁰, Forrás: teir.hu

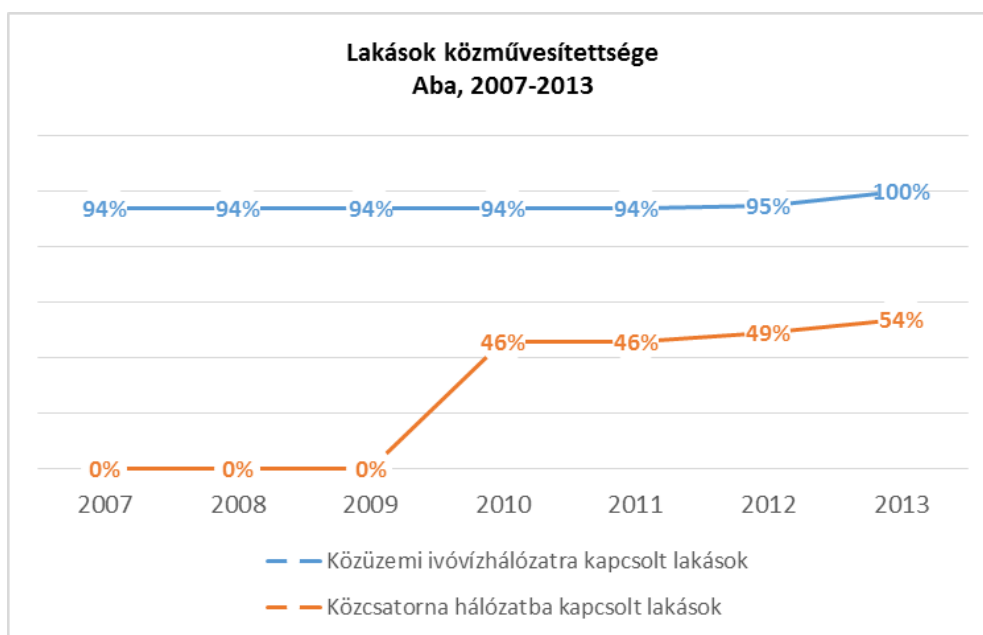
Komfort szempontjából a település lakásállománya a járás elmaradottabbjai közé tartozik: a 2001-es népszámlálás idején a komfort nélküli, félkomfortos és szükség lakások aránya a lakott lakásokon belül 34,6%, amely a mai járásrendszer települései között a legalsó 20%-ba sorolta – közel húsz százalékponttal volt megyei átlag felett. 2011-re nagymértékben javult a helyzet, a lakott lakásoknak ekkor 12,9%-a volt komfort nélküli, félkomfortos és szükség lakás – de ez az arány továbbra is a járás rosszabb helyzetű települései között tartja.

Csökkenő tendenciát mutat továbbá az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül: 2001-ben a településen ez az arány 9% volt, míg a 2011-es népszámlálási adatfelvétel idején már 4,6%-ra mérséklődött ez az arány.

A közüzeti ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Abán 2013-ra elérte a 100%-ot – ahogy a korábbi évek számai, úgy e növekedés is illeszkedik a megyei és a járási trendekhez (járási átlag: 97,7%).

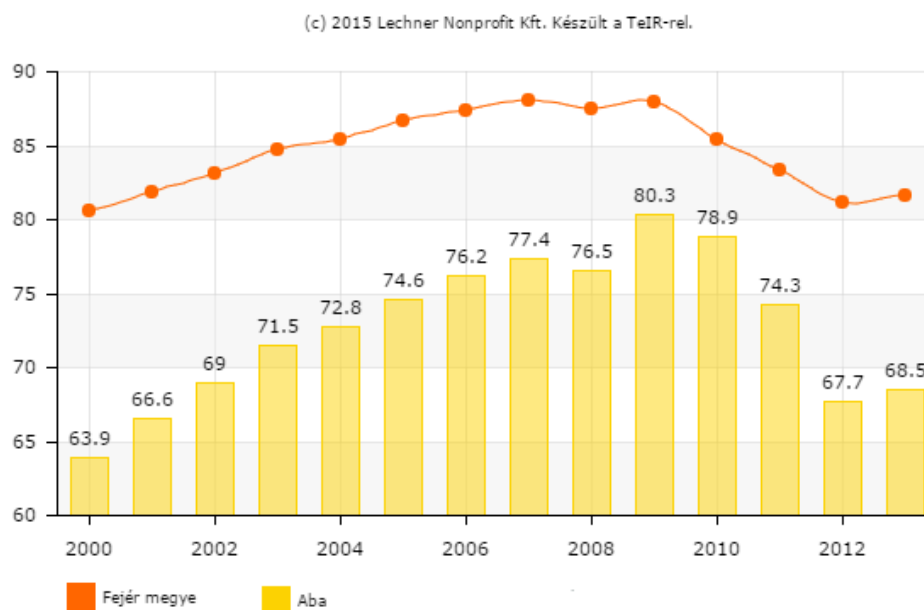
Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya a 2008-2010-ben megvalósult fejlesztéseknek köszönhetően 2010-re 46%-ra emelkedett, mely 2013-ra közel 54%-ra emelkedett. Ez a szám továbbra is jelentősen elmarad a járási (87,4%) valamint az országos (75%) átlagtól.

¹⁰ A tárgyévben épített lakások aránya az év végi lakásállományon belül

Forrás: KSH, HÉTFA saját szerkesztés

A gázközművek kiépítettsége terén járási szinten a középmezőnybe tartozik a település: a száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma 68,5 fő – Székesfehérváron ez a szám 93,8 fő, a járásban átlagosan 87,3 fő, megyei szinten 81,6%, magyarországi átlagban pedig 73,7 fő. Idősoros megfigyelésben

Háztartási gázfogyasztók számának változása (fő, száz lakásra, 2000-2013), Forrás: teir.hu

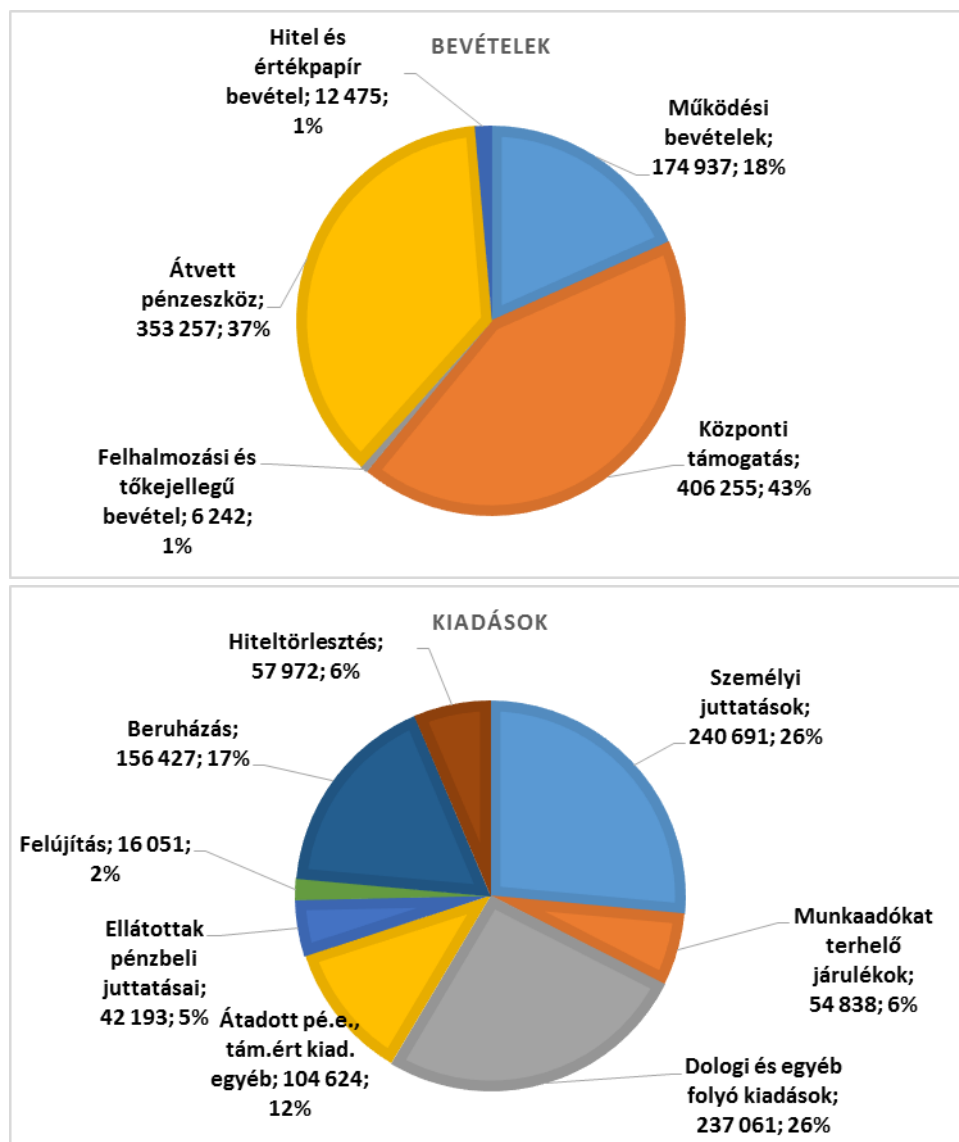
Az önkormányzati lakások száma, a lakások koreloszlása, a nem lakott lakások száma, az átlagos alapterület, az internet hozzáférés elérhetősége, a szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya, az ingatlanok átlagos értéke, továbbá a fürdőszobával való felszereltség bővebb kifejtése az **1.14 Épített környezet vizsgálata** című fejezetben található.

1.10 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Aba Város Önkormányzatának 2014. évi költségvetése alapján a város teljesített költségvetési bevétele 953.166 ezer Ft volt – a módosított előirányzat 1.531.815 ezer Ft volt. Ebből a költségvetési pénzforgalmi bevételek összesen 929.125 ezer forintot, a finanszírozási bevételek 24.041 ezer forint tettek ki. A város teljesített költségvetési kiadásai 909.857 ezer Ft-ot tettek ki – a módosított előirányzat itt 1.531.815 ezer Ft volt. A bevételekből a költségvetési pénzforgalmi kiadások összege 851.885 ezer Ft, a finanszírozási kiadás 57.972 ezer Ft volt.

A bevételi oldal szerkezetét vizsgálva a legnagyobb tétel a központi támogatások, amely a bevételi oldal 43%-át teszi ki; ezt követi az átvett pénzeszközök 37%-a, valamint a működési bevételek 18%-a. Kiadási oldalon a személyi juttatások (26%), a dologi és egyéb folyó kiadások (26%) illetve a beruházások (17%) a legnagyobb költségvetési tételek.

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, HÉTFA saját szerkesztés

Önkormányzati vagyonszerkezet

Aba Önkormányzat vagyonáról, és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 10/2004. alapján a város önkormányzatának tulajdonában lévő ingatlanok bruttó értéke összesen 4.040.709 ezer Ft. A forgalomképeség szempontjából három kategóriába sorolva az alábbi megosztásban felbontható:

- Forgalomképtelen ingatlanok: 2.488.381 ezer Ft. A legnagyobb értéket a két általános iskola (Béke és István téri) képviseli, összességében 700 millió forint feletti összeggel.
- Korlátozottan forgalomképes ingatlanok: 136.376 ezer Ft. A legnagyobb értéket a Kultúr Községi Ház jelenti, közel 90 millió forintos értékkel.
- Forgalomképes ingatlanok: 1.415.952 ezer Ft. A legnagyobb értéket a vízművek, a Polgármesteri Hivatal és a Nyugdíjsház képviseli közel egymilliárd forintos értékkel.

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A városban a városfejlesztéssel, a településfejlesztés irányával és stratégiájának kialakításával, a helyi építési szabályzás kialakításával kapcsolatos döntési jogkörrel a képviselőtestület rendelkezik. A döntések előkészítésében, előzetes vizsgálatában szerepet játszik az Önkormányzat Pénzügyi, Ügyrendi és Település-fejlesztési Bizottsága; a megvalósításban, operacionalizálásban a Polgármesteri Hivatal, illetve az önkormányzati intézmények látnak el feladatokat.

Pénzügyi, Ügyrendi és Település-fejlesztési Bizottság feladatai:

- közreműködik az éves költségvetési terv összeállításában,
- véleményezi az éves költségvetési javaslatot, a végrehajtásról szóló féléves és 3/4 éves beszámoló, valamint a zárszámadásról szóló beszámoló tervezeteit,
- ellenőrzi az önkormányzat gazdálkodását,
- vizsgálja az intézmények gazdálkodását,
- figyelemmel kíséri a felügyeleti, gazdálkodási ellenőrzések hatékonyságát, rendszerét, következetességét,
- vizsgálja az önkormányzat bevételeinek felhasználását,
- javaslatot tesz a képviselő-testületnek a saját bevételek módozatainak kimunkálására,
- figyelemmel kíséri a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre, a vagyonváltozás (vagyonnövekedés, csökkenés) alakulását, értékeli az előidéző okokat,
- vizsgálja a hitelfelvétel indokait és gazdasági megalapozottságát, ellenőrizheti a pénzkezelési szabályzat betartását, a bizonylati rend és a bizonylati fegyelem érvényesítését,
- közreműködik az önkormányzati vagyon felmérésében, a törzsvagyon tárgyának megállapításában,
- javaslatot tesz a polgármester bérfejlesztésére,
- ellátja mindazon feladat- és hatásköröket, melyeket a képviselő-testület meghatároz.
- javaslatot tesz a gazdálkodási és községfejlesztési koncepciók, irányelvek kidolgozására,

- javaslatot dolgoz ki pénzügyi keretek átcsoportosítására, felhasználására,
- megtárgyalja az önkormányzat költségvetési koncepciójáról és a költségvetés tervezetéről szóló előterjesztéseket,
- rangsorolja a gazdálkodási és fejlesztési feladatokat, döntési alternatívákat készít,
- véleményezi a terület-, településrendezési terveket,
- meghatározza a közterületek rendjét, az egységes község és utcakép kialakításának követelményeit,
- képviselő-testület elé terjeszt döntésre:
 - csatorna, vízhálózati
 - közlekedési, úthálózati
 - mezőgazdasági
 - kommunális és üzemeltetési problémák megoldásával kapcsolatos javaslatokat,
- összefoglalja, szervezi és meghatározza a község üzemeltetésével, működésével kapcsolatos feladatokat,
- lakás és telekellátással kapcsolatos döntések előkészítését végzi,
- önkormányzati vállalkozások lehetőségének kidolgozását látja el,
- fejlesztésekkel kapcsolatos pályázatok kezdeményezése, döntésre előkészítés, előterjesztés,
- kezdeményezi meghatározott feladatok jobb ellátása érdekében rendelet megalkotását,
- a települési szilárd és folyékony hulladékok kezelése és azzal kapcsolatos feladatok előkészítése, előterjesztése,
- földterületek védelmével, kezelésével kapcsolatos javaslatok elkészítése,
- zaj és rezgés elleni védelemmel kapcsolatos önkormányzati feladatok megtárgyalása, és testület elé terjesztése,
- a levegőtisztaság védelmével kapcsolatos feladatok megtárgyalása és előterjesztése,
- környezet- és tájvédelem egyéb feladatainak megtárgyalása és javaslatuk kidolgozása (parkosítás, fásítás, zöldterület-rendezés).

A város valamint a Sárvíz Kistérség korábban elkészült koncepciói, stratégiái:

„Aba Intelligens Várossá Válása és az „Intelligens Sárvíz kistérség” stratégiai programja (2003)

A keretprogram a lokális tudásalapú gazdaság és társadalom fejlődési irányainak az elemzése alapján konkrét javaslatcsomagot dolgozott ki a helyi digitális gazdaság-társadalom és különösen az e-közigazgatás kialakítására. A stratégiák keretében kidolgozásra kerültek a megalapozó részprogramok és első ütemű operatív teendők. Ezek orientálni tudják a kistérséget az e-gazdaság, az e-önkormányzat vagy a helyi tartalomipar kifejlesztésében, a szükséges források megtervezése és lehetőségek szerinti megszerzése vonatkozásában.

Ökoturisztikai fejlesztések lehetőségei a Sárvíz kistérségben (2003)

A Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács támogatásával elkészült tanulmány a Sárvíz ökofolyosóban érintett települések ökoturisztikai potenciálját foglalja keretbe, a helyi turizmus fejlesztési lehetőségeinek a feltárása érdekében. A stratégia, fejlesztési projekt szinten tesz javaslatokat egységes szerkezetbe foglalva a lehetséges kitörési pontokat, fejlesztési projekt javaslatokat és a várható eredményeket.

Az Abai Kistérség Fejlesztési Koncepciója és Stratégiai Programja (2007.)

A Fejlesztési Koncepció és Stratégiai Program ismertetése az 1.15 Hatályos településfejlesztési döntések fejezetben található.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

A város számára kiemelten fontos az olyan környezet megteremtése, amely kedvező feltételeket biztosít az új befektetők betelepülésének, valamint a már meglévő vállalkozások további beruházásainak. Erre nyújthat lehetőséget a városban egy esetleges technológiai/ipari park, amely számít a külföldről érkező tőkebefektetésekre, és kapcsolatokat kíván építeni a nemzetközi tudás- és technológiatranszfer fejlesztése érdekében.

A település számára elsődleges fontosságú az **élhető és vonzó gazdasági környezet kialakítása**:

- Befektetés és beruházás ösztönzés.
- Vállalkozókkal történő rendszeres kommunikáció, az együttműködés csatornáinak kialakítása.
- A helyben tervezett beruházások, fejlesztések segítése, támogatása.
- Vállalkozók ismereteit támogató tevékenységek facilitálása (mentorálás, inkubálás).
- Adminisztrációs terhek csökkentése a vállalkozások számára.
- A kis és közepes vállalkozások, családi gazdaságok helyzetbe hozása, a előrelépés feltételeinek megteremtése.
- A város infrastruktúrájának fejlesztése, teljessé tétele (csatornázottság és felszíni vízelvezetés, útállapotok javítása).
- Átfogó funkcióbővítő, fenntartható megújítást segítő városrehabilitáció, településkép javítása.
- Munkahelyteremtés kapcsán közvetítő, facilitáló, koordináló szerep.

Idegenforgalom

A település számára kiemelt fontosságú a turizmus fejlesztése: olyan koherens attrakció- és vonzerőfejlesztés, amely összekapcsolja gyógy-, falusi- és ökoturizmus lehetőségeit a város termálvíz-potenciáljával. A helyi attrakció- és infrastruktúrafejlesztés közösen a szálláshelyek kapacitását és kihasználtságát növeli.

Korábbi turisztikai koncepciók, stratégiák:

Ökoturisztikai fejlesztések lehetőségei a Sárvíz kistérségben (2003)
A Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács támogatásával elkészült tanulmány a Sárvíz ökofolyosóban érintett települések ökoturisztikai potenciálját foglalja keretbe, a helyi turizmus fejlesztési lehetőségeinek a feltárása érdekében. A stratégia, fejlesztési projekt szinten tesz javaslatokat egységes szerkezetbe foglalva a lehetséges kitörési pontokat, fejlesztési projekt javaslatokat és a várható eredményeket.
Dél-Kapuja Projekt (2004)
A projekt a tervezett termálfürdő mellett természetesen a térség és a település turisztikai kínálatának továbbra is meghatározó elemeire, a meglévő természeti értékekre épített vonzerőkre (természetjárás,

horgászat, vadászat stb.) épít, amelyek az „Ófalu” projekttel és egyéb, a helyi hagyományokra és mesterségekre is építő témapark szolgáltatásaival kiegészülve a település számára európai minőségű, valóban méltányos fejlődési lehetőséget kínálnak. Ennek megvalósulása során a gazdasági fejlődés nem a természeti, kulturális értékek rovására, éppen ellenkezőleg, azok megőrzését célozva indul meg.

Kerékpárral Székesfehérvártól Simontornyáig a Sárvízen át (2004)

A projekt célja, hogy a Sárvíz Kistérség a kerékpározás kistérségévé váljon, ahol a lakosság, intézmények és a turisták is tudatosan, a fenntartható fejlődés elvei mentén szervezik termelő és rekreációs célú tevékenységeiket, amelyek során a kerékpárt, valamint a környezetkímélő közlekedési, sport- és turisztikai eszközt mind ugyanolyan mértékben veszik igénybe. A kistérség arculata kifelé is egyértelműen tükrözze a látogatók, turisták és befektetők számára vonzó kerékpáros kistérség arculatot.

ABA-ÓFALU megvalósíthatósági tanulmány (2005)

A projekt célja a hagyományőrzés, a tehetség – és készségfejlesztés és a turizmus összekapcsolása egy olyan szervező és szolgáltató egység keretében, amely a Sárvíz-völgye ökoturisztikai és falusi turizmusfejlesztéseknek oktatási központjaként is szolgál az ehhez kapcsolódó ismeretek és gyakorlati tudás megszerzéséhez. Az Ófalu „település a településben”, olyan létesítmény-együttes, amely élő környezetben biztosítja a hagyományok, az autentikus mesterségek gyakorlását, művészeti és hagyományőrző táborok színhelyévé válhat a nyári oktatási szünetekben.

Közös turizmusfejlesztési koncepció és programterv a Sárvíz Völgye Kistérségben (2006)

A tanulmány célja egy olyan átfogó, az érintett térséget felkaroló fejlesztési koncepció kidolgozása, amely összhangban a helyi fejlesztési elképzelésekkel, valamint a turizmus nemzetközi és hazai trendjeivel és igényeivel egy komplex, hosszú távon is életképes fejlesztés alapjait hivatott lerakni.

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

A város munkaerő-piaci, foglalkoztatási, képzettségi jellemzői az 1.7 A település társadalma, valamint az 1.9 A település gazdasága fejezetek vonatkozó részeiben található.

Az Önkormányzat 26 főt foglalkoztatott 2014-ben, többségüket közalkalmazotti státuszban. Emellett az a négy fő intézmény (Polgármesteri Hivatal, Kultúr Közösségi Ház, Óvoda, Idősek Otthona) további 67 személyt foglalkoztatott 2014-ben: a legnagyobb létszámú intézmény az Abai Hétszínvirág Óvoda volt, 26 foglalkoztatottal (15 pedagógus).

Intézmény megnevezése	Engedélyezett álláshelyek száma	Ebből pedagógus
1. Önkormányzat	26	
Ebből:		
Polgármester	1	
Közalkalmazott	17	
Fizikai	2	
Fórum étterem	6	
1. Polgármesteri Hivatal	15	
Ebből:		
Köztisztviselő	13	
Jegyző	1	
Közalkalmazott	0	
Fizikai	1	
2. Kultúr Közösségi Ház	5	
3. Óvoda	26	15
4. Idősek Otthona	21	
Mindösszesen	67	15

Forrás: 8./2015 (VI.03.) önkormányzati rendelet

1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás

A település bérlakás-állománya 4 lakásból áll, valamint 6 szociális bérlakás működik – egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs az önkormányzat kezelésében.

1.10.6 Intézményfenntartás

A település oktatási intézményeinek működési költségeit az Önkormányzat finanszírozza. A Sárvíz Művészeti Alapiskolában, az Aba Sámuel Tagiskolában és az Attila Király Gimnáziumban egyaránt az épület felújítását, fűtését, valamint a mindennapos működéshez szükséges anyagi támogatást az Önkormányzat finanszírozza. A gimnázium esetében az Önkormányzat lovas oktatást is biztosít a tanulók számára.

	Engedélyezett álláshelyek száma	Bevétel (ezer Ft)	Kiadás (ezer Ft)
Hétszínvirág Óvoda	26 (ebből pedagógus: 15)	92.286	88.327
Kultúr Közösségi Ház és Tanka János Városi Könyvtár	5	12.222	11.879
Abai Idősek Otthona	21	35.869	33.413
Polgármesteri Hivatal	15 (köztisztviselő: 13; jegyző: 1; fizikai munkás: 1)	73.546	62.926
ÖSSZESEN	67	213923	196545

1.11 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

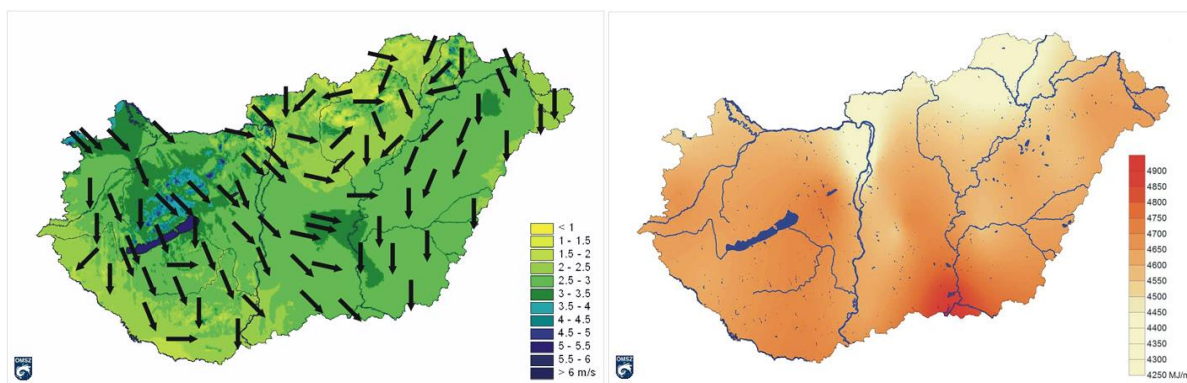
A településüzemeltetési szolgáltatások köréről a 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól határozza meg. A településüzemeltetési szolgáltatásokat a városban a Polgármesteri Hivatal illetékes szerveivel, közfoglalkoztatás keretében valamint egyes esetekben külső szolgáltatók bevonásával végzi. A törvény értelmében ilyen szolgáltatások a köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása.

A városban az vízközmű szolgáltatások (ivóvíz, szennyvíz, tüzivíz szolgáltatások) a Fejérvíz Zrt., a hulladékkezelés és szállítást (szelektív, zöldhulladék, lomtalanítás) a Depónia Hulladékkezelő és Településtisztasági Kft., a közvilágítást az E.ON Észak-Dunántúli Áramhálózati Zrt. látja el. Az Önkormányzat iskolabusz támogatást nyújt szolgáltatók számára.

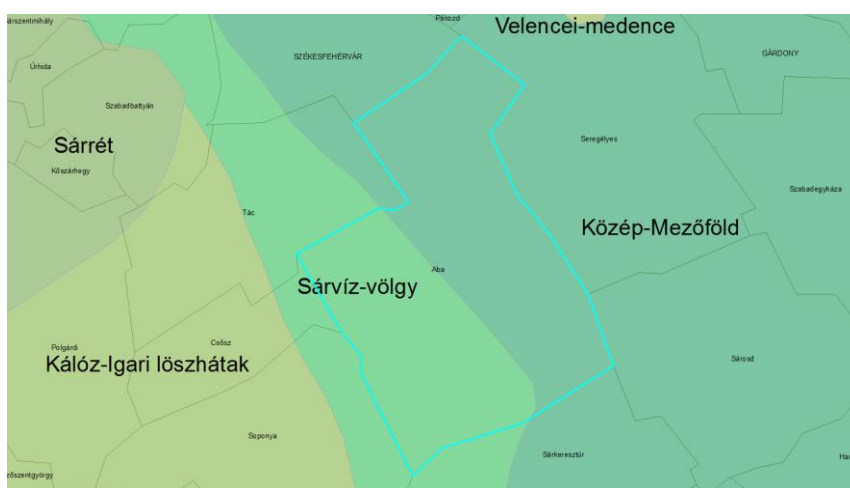
1.12 TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1 Természeti adottságok

Aba városának éghajlata átmenetet képez a mérsékelt meleg száraz és a mérsékelt hűvös száraz éghajlatok között. Az évi középhőmérséklet 9,5 – 10,4 C közötti, napsütéses órák száma évi 1950 környékén mozog. Évente 186-205 fagymentes napra lehet számítani. Az évi csapadékmennyiség 530 és 600 mm között változik. A meghatározó szélirány ÉNY-i, átlagos sebessége 2,5-3,5 m/s. A globálisugárzás 4750 MJ/m² körüli.

Magyarországon, illetve Abán meghatározó szélirányok és globálisugárzás mértéke, Forrás: VÁTI

Aba Sárköz-völgy és Közép-Mezőföld kistájak határán, Forrás: MTA TAKI, Agropopográfiai adatbázis

Aba fő vízfolyásai a Séd és a Dinnyés-Kajtori-csatorna, melyek vizeit a Nádor patak gyűjti össze. A térség környezetében több természetes és mesterséges kistó található. A talajvíz nagyon magasan, 2 m felett van a településen. ¹¹

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

Aba hivatalosan 1334 óta létező település. A múlt század közepéig gazdaságát a birtokjog szerint az egyházi méltóságok, és földbirtokosok tulajdonai szerint a mezőgazdaság határozta

¹¹ Forrás: <http://www.novenyterkep.hu/>

meg. A XIX. században főleg gabonát és kölest termesztettek. Szőlőskertekben jó minőségű gyümölcs termett, így szinte egész éven át árulták a bort. Jelentős még a szarvasmarhatartás, valamint a gyümölcsstermesztés.

1543 után Aba is török megszállás alá került, a község lakóinak egy része lemenekült a Sárret ingoványába. Ekkor hat porta, három zsellér és négy új épület volt a településen, a következő puszták mellett: Fövenypusztá, Kajtor, Báránd, Bögöd, Felsőszentiván, Petele, Szentmihály-sziget. Aba a 150 éves török hódoltság idején háromszor ég porig. Magyar lakosokkal 1690 után települ újra, de már nem a régi helyén, hanem a Sárvíz mellékén létesülnek az új otthonok.

1747-ben kezdték építeni a katolikus Szentháromság-templomot, melyet máig rendkívül értékes barokk műemlékként tartanak nyilván. Az 1856. évi kormánylap szerint három pusztá – Szentiván, Kajtor és Báránd – tartozott hozzá. Egy 1863 évi adat szerint Aba útjai jók voltak, a közlekedést a székesfehérvári „gőzkocsi”, az adonyi és a pentelei gőzhajóállomások segítették.

Aba területének egy része az Ős-sárvíz hordalékkúpjának felszínén, más része a Sárvíz árterületén fekszik: a vizenyős, lápos terület lecsapolása 1753-ban kezdődött. Ez jelentős változást hozott a természeti adottságokban, megnövelte a termőföld területét. Az akkori termelési adatok az alábbi áttekintést adják: fő termény a búza, a rozs, az árpa, a tengeri (kukorica), a zab és a burgonya. Az iparosodás a települést létezése óta elkerülte, vagy minimális jelenlétéről adnak információt az adatok.

A két világháború között Aba a székesfehérvári járáshoz tartozó nagyközség, ahol 1922-től postahivatal, távbeszélő, vasútállomás és állami távírda hivatal működött. Aba 1944 őszétől 1945 tavaszáig hadszíntérre válik. A harcok eredményeként 165 lakóház vált lakatlanná, és mindkét templom komoly károkat szenvedett. A határt 80 km hosszú lövészárók, tankcsapda, tüzelőállás, lövészgödör szelte át. A települést 1945. március 21-én foglalták el a szovjet csapatok. A nagyközség gazdasági szerkezete is átalakult, a Kajtor-völgye Mezőgazdasági Szövetkezet átalakult, a földterületeket magántulajdonosok, családi gazdaságok művelik.

A rendszerváltás utáni első években jelentősen csökkent a falu mezőgazdasággal foglalkozó tagjainak száma a gyári (bejáró) munkavállalások következtében. Az önálló birtokon gazdálkodók száma megnő, ami ezek elaprózódására is utal, s a kereskedelemmel foglalkozók száma is növekszik.

A város jelenlegi közigazgatási, politikai, kereskedelmi, oktatási és kulturális központja Aba. Itt lakik a lakónépesség többsége. A területhez tartozik, azonban jól elkülöníthető, Székesfehérvárhoz közelebb fekvő Belsőbáránd. Természeti adottságai, a táj szépsége, halastavai komoly vonzerőt jelentenek a megyeszékhelyről kiköltözők számára. A települést alkotó harmadik területi egység Bodakajtor. Lakosságát tekintve valamivel nagyobb, mint

Belsőbáránd. Elsősorban mezőgazdasági terület. Bodakajtor természeti adottságai a környező erdők, szikes tavak, valamint az Aba határában feltárt termálvíz közelsége miatt kedvezőek.¹²

Aba, Bodakajtor-Felsőszentiván és Belsőbáránd történeti térképei, 1763-1787, 1806-1869, 1869- 1887, 1896-1914, 1990, Forrás: tajertektar.hu

A tájhasználat négy cél alapján kategorizálható

1. művelésen kívüli területek; a település belterületén kívül ide tartoznak a jelenlegi külterületen működő gazdaságok, termelési egységek is. A település közigazgatási területének 8%-án nem folytatható gazdasági értelemben vett termelő tevékenység (eltekintve a kiskerti műveléstől). A mutató a térségben a legmagasabbak közé tartozik.
2. intenzív művelés alatt álló szántóterületek.
3. nyugaton a Sárvíz völgy, keleten a Dinnyés-Kajtor csatorna menti természetközeli területek, mocsaras erdős-ligetes rétek, kaszálók.
4. a belterülethez déli oldalon kapcsolódóan, viszonylag nagy területen zárt-kert jellegű egyedi parcellákon döntően szőlőtermesztés folyik. A valamikori tájformáló jellege visszaszoruló-félben van, az eredeti karakter visszaállítása csak részben valósítható már meg. védendő az úgynevezett Terézia terület, amely eredetileg is a helyi szőlőtermesztés fő területe volt.

¹² Forrás: Aba Nagyközségi Önkormányzat Gazdasági Programja 2011-2014, elérhető: www.aba.hu

1.12.3 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek

Az Országos területrendezési Tervben ökofolyosó magterületként kerültek kijelölésre a Dinnyés-Kajtor és a Sárvíz csatorna menti, a Natura2000, a védett és védelemre kijelölt természetvédelmi és természeti területek és a tájvédelmi körzethez tartozó területek. Folytonos folyosók-ként kerültek megjelölésre a Dinnyés-Kajtor csatorna mentén valamint a Sárvíz menti - az itt található magterült elemeit összekötő területek. Ökofolyosó puffer területek kerültek kijelölésre kisebb mértékben a Dinnyés-Kajtor csatorna mentén, nagyobb területi kiterjedésben a Sárvíz övezetében.

Sárvíz-völgye

Sárvíz-völgye, 1997-től tájvédelmi körzet. A Sárvíz-völgy a Sárrét medencéjétől a Duna-völgyéig tart, kettészelve a Mezőföld platóját. Hossza kb. 100 km, kiterjedése 3650 ha, ebből fokozottan védett 157 ha. A múlt század elejéig mocsárvilág jellemezte a területet, amelynek felszámolásával már 1772-től próbálkoztam. Ma két csatorna vezeti le a terület vizeit: a völgy keleti oldalán a Nádor- csatorna, a nyugati oldalon pedig a Séd folytatásában kiépült Malom-csatorna. A Sárvízről lefűződött, levágott, mélyebb fekvésű részeken kisebb-nagyobb, állandó vagy időszakos tavak jöttek létre, megjelenésük a csapadék és a talajvíz mennyiségétől függ.

Botanikailag az Alföldhöz tartozik. Védett értékekben leggazdagabb társulásai a szikes- és sztepptársulások, az ürmös szikespuszta rét, és a zárt homoki rét társulások. A korábban jellemző mocsári vegetáció mára már csak kisebb foltokban található meg, a halastavak mentén, vagy mélyebben fekvő területeken. A területen 25 védett, illetve fokozottan védett növényfaj előfordulása bizonyított. Itt található Fejér megye legnagyobb fokozottan védett pókbangó állománya, de legalább ilyen értéket képviselnek a poloskaszagú kosborok is. A védett terület mintegy egyharmadán található erdőket a XIX. század végén mesterségesen telepítették. Mégis, mint a Mezőföld legnagyobb összefüggő, zömében őshonos fafajokból álló erdei, találhatóak itt.

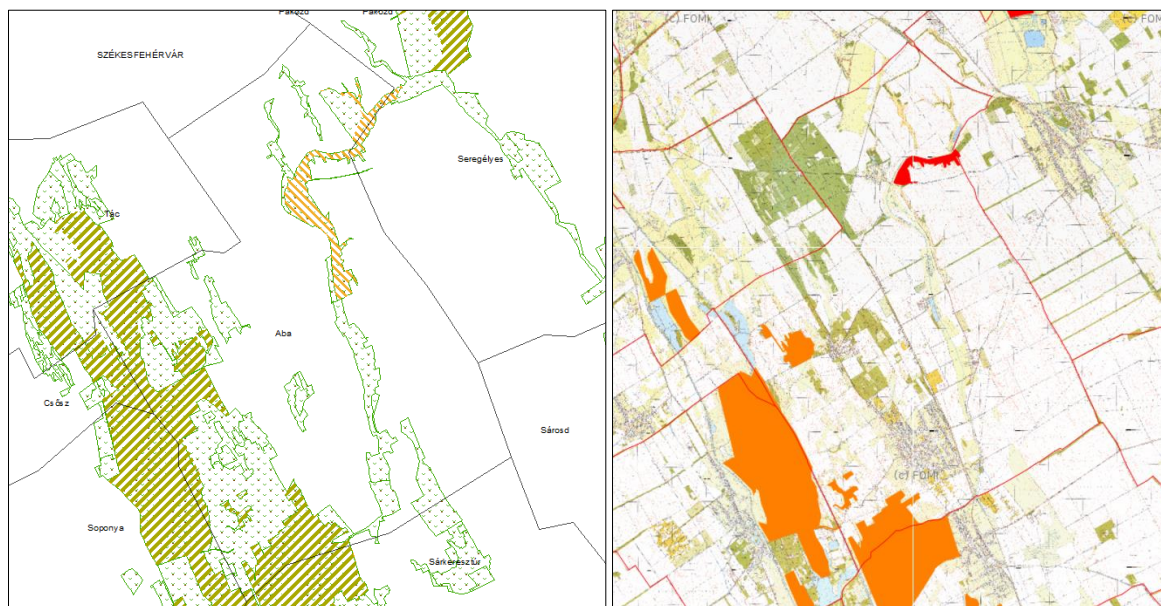
A tájvédelmi körzet legnagyobb zoológiai értékei a vízi madarak. A megye legnagyobb bakcsó, kis kócsag és üstökös gém kolóniája a tájvédelmi körzet védelmét élvezi. A területen nagy kócsagok és kanalas gémekek, danka sirályok, szerezsen sirályok, cigány-, barát- és kontyos récék, nyári ludak költenek. A szikes tavak partján kisebb kolóniákban költ a gulipán, és az egyszerű tollruhás kis lile. Előfordul a széki lile is. A fattyú szerkők és a feketenyakú vöcsök fészkeit is megtalálhatjuk.

Az őszi madárvonulás során előszeretettel használják a területet északról érkező vadludak, nyílfarkú, kendermagos, kanalas és csörgő récék, pajzsos cankók és bíbicek, alkalmanként több száz nagy póling is található a területen.¹³

¹³ Forrás: http://www.dinpi.hu/index.php?pg=menu_752

Belsőbárándi Tátorjános Természetvédelmi Terület

A természetvédelmi terület országos jelentőségű, kiterjedése 49,71 hektár, 2007 óta védett terület. A védetté nyilvánítás célja a Dinnyés-Kajtori csatorna bal oldalával párhuzamosan futó völgyoldalt borító, mára már csak foltszerűen fennmaradt természetes löszvegetáció mozaikok, a bennük megtalálható védett és fokozottan védett növényfajok – borzas macskamenta (*Nepeta parviflora*) és a tátorján (*Crambe tataria*) – a hozzájuk kapcsolódó állatközösségek életfeltételeinek, a tájképi értékek, a területen található két bronzkori földvár és az árpádkori falu régészeti emlékeinek megőrzése, valamint a terület bemutatása.

Jelmagyarázat

- Natura 2000 bővítmény
- Natura 2000 SCI /Különleges Természetmegőrzési Területek/
- Natura 2000 SPA /Különleges Madárvédelmi Területek/
- Nemzeti ökológiai hálózat
- Nemzeti Park
- Tájvédelmi Körzet
- Természetvédelmi Terület

Forrás: teir.hu, tajterektar.hu

1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

A területen három településrész található, melyek távol találhatók egymástól. Ez a jellemző a korábbi tanyavilág területi tagozódásából adódik. A településrészek közötti kapcsolat gyenge.

A város mezőgazdasági jellege továbbra is erős, mely mind a belterületi, városközponti, mind a külterületi területeken érezteti hatását. A mezőgazdasági gépjárművek jelenléte a városközponti területen elkerülhető lenne elkerülő mezőgazdasági utak kijelölésével.

Aba területe vizekben bővelkedik, mely számos lehetőséget kínál a horgászturizmusra, rekreációra, melyek jelenleg kihasználatlan potenciált jelentenek a település számára. A

magas vízszint, mely lehetővé teszi a természeti értékek, egyedi élőhelyek létrejöttét a – problémát jelent az emberek lakta, beépült területeken.

1.13 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Aba zöldfelületi rendszerét alkotó elemek az utak menti zöldfelületek, a magánterületek kertje, az intézmények körül korlátozottan elérhető felületek és közhasználatú zöldterületek, temetők.

Abán a Rákóczi út mentén találhatunk telepített növényzetet: fasort, közötte cseréket, melyek az út forgalma okozott káros hatások tompításában fontos szerepet játszanak. A fák között fiatal és értékes idősebb példányok is találhatók.

A magánterületeken haszonnövényeket: gyümölcsfákat, házikerti veteményest találunk. A nagyobb területeken, esetenként a beépítetlen parcellákon kukoricát és más haszonnövényeket ültetnek. A településen a Terézia dűlőn (Aba belterület ÉNY-i határán) és az un, Kincses területen (Aba belterület DNY-i határán) hagyományosan szőlőtermesztés folyik.

Abán több zöldterület található, melyek egy része funkcionál közparkként. A Rákóczi utcán található intézmények (Fórum étterem, Posta, Kormányhivatal) előterei szépen kialakított, padokkal ellátott területek. Az általános iskola előtti Szent István Park nagyobb szabadtéri rendezvények tartására alkalmas terület. A buszforduló miatt gyakran használt Hősök tere értékes bokrétafaival kiemelkedik a zöldfelületek sorából. A Fórum étterem mögötti terület kissé elhanyagolt, lovas foglalkozásoknak ideiglenesen kialakított területet foglal magába.

Abán három temető található, melyek közül kettő van használatban, a nagyobb Abán, kisebb Belsőbárándon. A régi zsidó temető erősen elhanyagolt, régi karaktere elveszett.

Bodakajtoron műfüves futballpálya a zöldterületek használatban lévő eleme, emellett füves terület található itt, elhanyagolt szabadtéri bútorokkal.

Belsőbáránd K-i részén egy újonnan, tó partján kialakított játszótér helyezkedik el, mely a településrész értékes rekreációra alkalmas zöldfelülete.

Összes zöldterület 2013 (m²)	39099
Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek száma 2013 (db)	3
Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területe 2013 (m²)	2634
A település területe 2013 (m²)	88 050 000

Forrás: teir.hu, HÉTFÁ saját szerkesztés

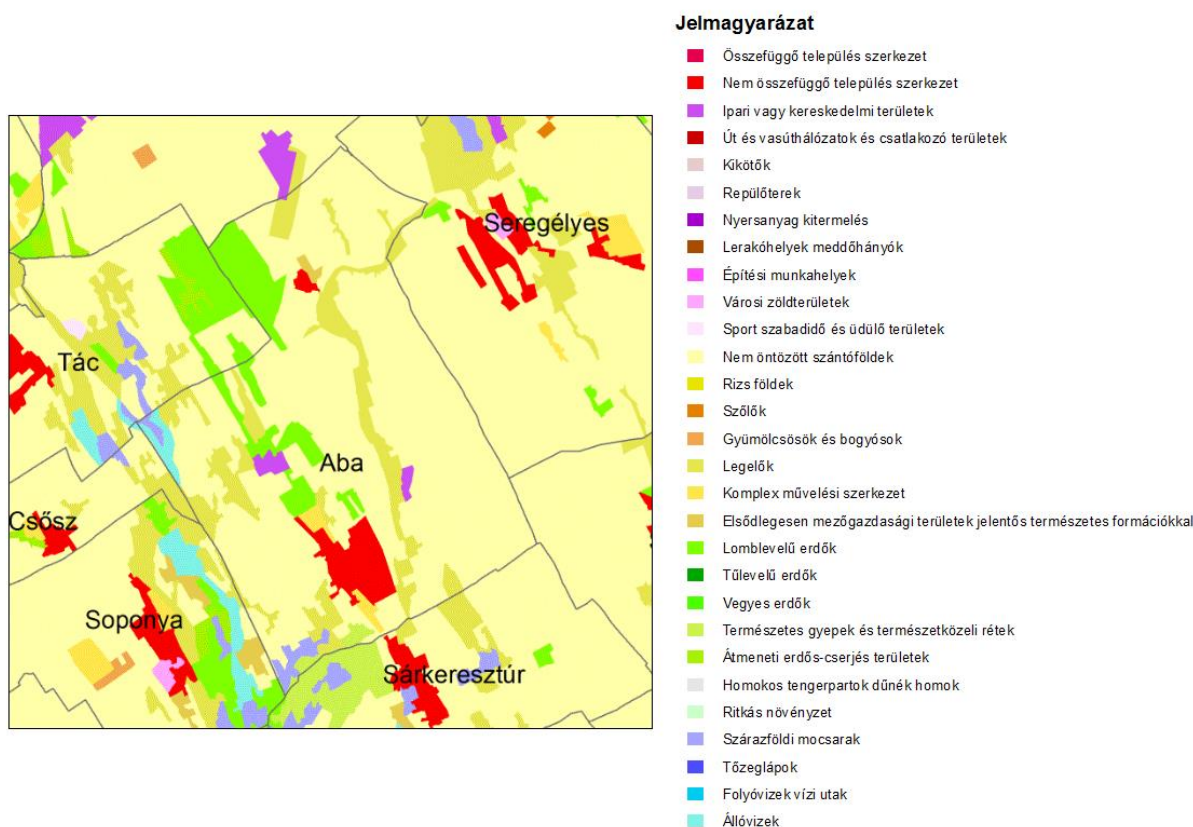
1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

Aba falusias, mezőgazdasági jellegéből adódóan természet közeli otthont nyújt a lakosoknak, így kevésbé van jelentősége a köztér rekreációs funkcióinak egy nagyvároséhoz képest. Mindemellett azonban fontos, hogy a közösséget építő, játékokra alkalmas területek

intenzívebben megjelenjenek, illeszkedve a közösség hagyományaihoz, hétköznapi szokásaihoz. A használaton kívüli zöldterületek lehetőséget adnak erre. Az interjúk alapján a város közepén található nádas szintén számos fejlesztési lehetőséget rejt magában.

1.14 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata

Területhasználat	km ²	Aba területének arányában
Szántó	5795	65,8%
Gyep	296	3,4%
Szőlő	45	0,5%
Kert	14	0,2%
Gyümölcsös	14	0,2%
Legelő	757	8,6%
Nádas	41	0,5%
Erdő	758	8,6%
Kivett	1001	11,4%
Halastó	87	1,0%
Összes	8808	

Forrás: teir.hu

1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata

Aba városa három jól elkülöníthető településrészből áll. Belsőbáránd, Bodakajtor mellett a központi szerepet Aba látja el. A város történelmi központja Abán található. A telekstruktúra elsősorban a síkvidék sajátosságai és régre nyúló mezőgazdasági hagyományok határozták meg. A településen jellemzően családi házak találhatók, meghatározó épület az 1700-as években épült Szentháromság templom. A központi település szerkezete a telkek fokozatos felosztásának következtében rostos, míg az elmúlt évtizedekben benépesült településrészek szabályos raszteres vonalvezetést követnek.

Bodakajtor és Belsőbáránd eredetileg tanyákként működtek, a világháború után szabályosan kijelölt parcellákon építkeztek a beköltözők.

1.14.3 Önkormányzati tulajdon kataszter

Aba Város Önkormányzatának tulajdonkataszterét a mindenkori költségvetés végrehajtásáról szóló rendelet tartalmazza. Az alábbi önkormányzati tulajdon kataszter a 8/2015. (VI.03.), az önkormányzat és intézményei 2014. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló önkormányzati rendeletének 9. és 10. mellékletét képezik.

**Aba Város Önkormányzata tulajdonában lévő ingatlan vagyon nyilvántartás
forgalomképeség szerint
2014.12.31**

Megnevezés	hrs.	bruttó érték (e Ft-ban)
Ingatlanok bruttó értéke összesen		4 040 709
Ebből:		
Forgalomképtelen ingatlanok		2 488 381
ebből kiemelve		
Általános Iskola Béke tér	494	297 008
Általános Iskola István tér	1135/2	443 484
Bodakajtor ivóvíz		44 887
Emlékmű	875	4 875
Fogorvosi rendelő	436/1	10 043
Orvosi rendelő	1031	2 347
Park Szent István király tér	1135/8	46 531
Temetők		62 495
Óvoda épülete	367	95 010
Buszvárók		3 600
Korlátozottan forgalomképes ingatlanok		136 376
ebből kiemelve		
Kultúr Községi Ház	402/1	88 862
Mocsár, út		13 682
Forgalomképes ingatlanok		1 415 952
ebből kiemelve		
Polgármesteri Hivatal Rákóczi u. 12.	462	267 178
Művelődési ház, orvosi rendelő Belsőbáránd	1734/1	3 050
Nyugdíjsház	705	245 460
Repülőtér telephely	0241	60 025
Vízmű	046/2	465 624

Aba Város Önkormányzata tulajdonában lévő ingatlanok vagyonleltára
2014. december 31.

ezer Ft-ban

Megnevezés	Telek	Földterület	Épület		Építmény		Ingatlan összesen	
	Bruttó/Nettó érték	Bruttó/Nettó érték	Bruttó érték	Nettó érték	bruttó érték	Nettó érték	Bruttó érték	Nettó érték
Aba Város Önkormányzata	180 323	54 378	114 287	86 038	2 203 437	1 533 202	2 552 425	1 853 941
Perkátai Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Aba Sámuel Tagiskolája	0	0	484 204	416 552	181	80	484 385	416 632
Sárvíz Alapfokú Művészeti Iskola	0	0	256 287	234 830	0	0	256 287	234 830
Atilla Király Gimnázium	0	0	78 831	73 620	756	756	79 587	74 376
Abai Polgármesteri Hivatal	0	0	267 178	222 679	0	0	267 178	222 679
Kultúr Közösségi Ház és Tanka János Városi Könyvtár	0	0	88 862	80 762	0	0	88 862	80 762
Abai Hétszínvirág Tagóvoda	0	0	95 010	78 343	354	281	95 364	78 624
Abai Idősek Otthona	0	0	216 621	173 764	0	0	216 621	173 764
Önkormányzat összesen	180 323	54 378	1 601 280	1 366 588	2 204 728	1 534 319	4 040 709	3 135 608

A vagyon intézményekre való megbontása tájékoztató jellegű, mivel a befektetett eszközök Aba Város Önkormányzatának mérlegében kerültek kimutatásra.

A pályázatok keretében beszerzésre került eszközök Aba Város Önkormányzatának mérlegében szerepelnek.

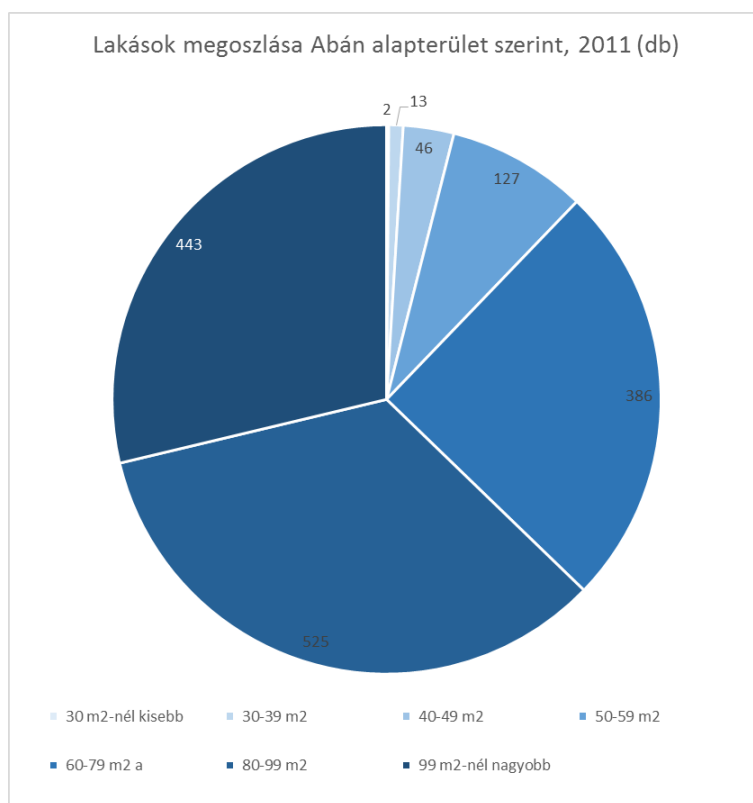
A számviteli törvénynek megfelelően az üzemeltetésre átadott eszközök a megfelelő állományi számlára kerültek átvételre.

Forrás: 8./2015 (VI.03.) önkormányzati rendelet

1.14.5 Az építmények vizsgálata

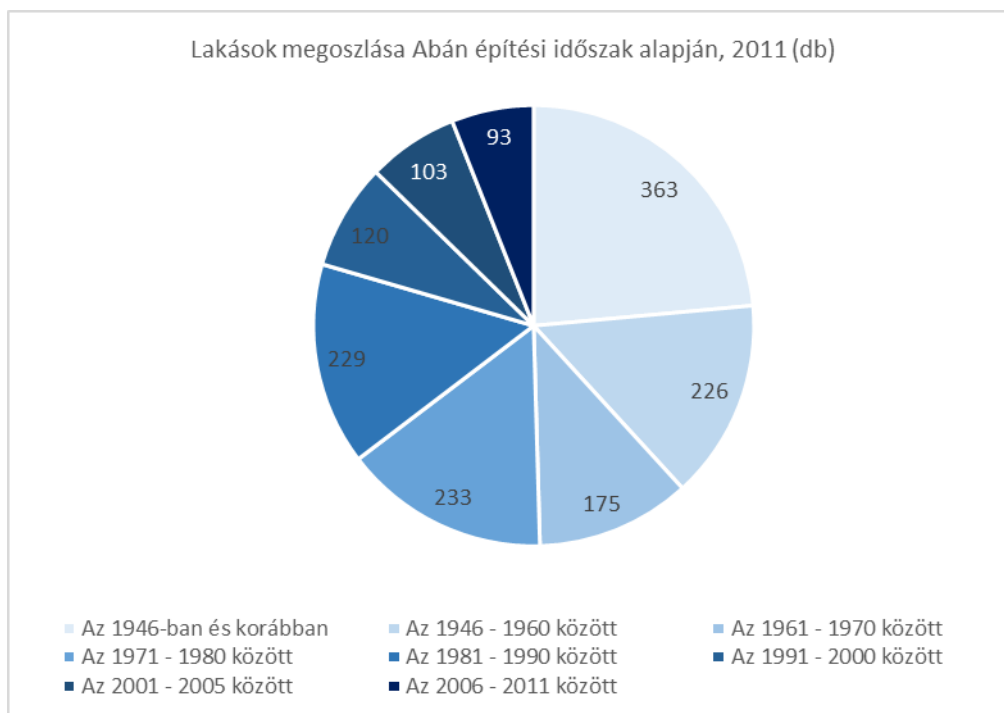
Az építményekkel kapcsolatos, rendelkezésre álló információk alapján Aba lakásállománya fejlesztésre szorul. Magas az alacsonyabb komfortfokozat rendelkező, és több mint 50 éve épített lakások száma. A lakások átlagos alapterülete viszonylag magas. Útburkolatok hiánya az épített környezet esetében az interjúk és a konzultációk során többször felmerült, ezeket a területi bejárás során is hiányosságként tapasztaltuk. A következőkben bemutatjuk a lakásállománnyal kapcsolatos elérhető adatokat.

Aba lakásállománya 2011-ben 1542 db, egy lakásra jutó átlagos alapterület 87 m². A lakások zöme, 968 db 80 m² feletti, és pusztán 15 lakás 40 m² alatti alapterületű.

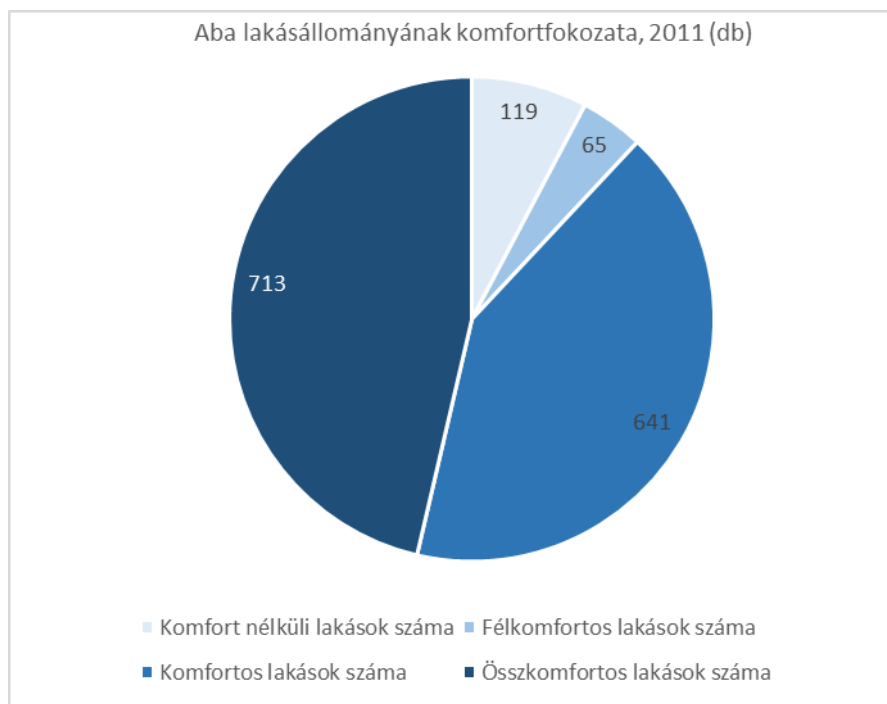
Forrás: teir.hu

A lakások jelentős része, 23,5%-a épült 1946 előtt, 20,5%-uk azonban újjépítésű, 1990 után került átadásra. A jövőben szükséges a 70 év körüli lakások állapotának megóvása, felújítások ösztönzése.

Forrás: teir.hu

Abán viszonylag magas a komfort nélküli lakások száma, amelyek lakáson kívüli illemhelységgel, egyedi fűtési móddal rendelkeznek. A félkomfortos lakások már belterületi illemhelységgel, villany- és vízellátással, és egyedi fűtési móddal rendelkeznek, számuk 65. A lakások 42%-a komfortos, azaz már közművesítettséggel, melegvíz-ellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik. A lakások 46%-a összkomfortos, központi fűtéses.

Forrás: teir.hu

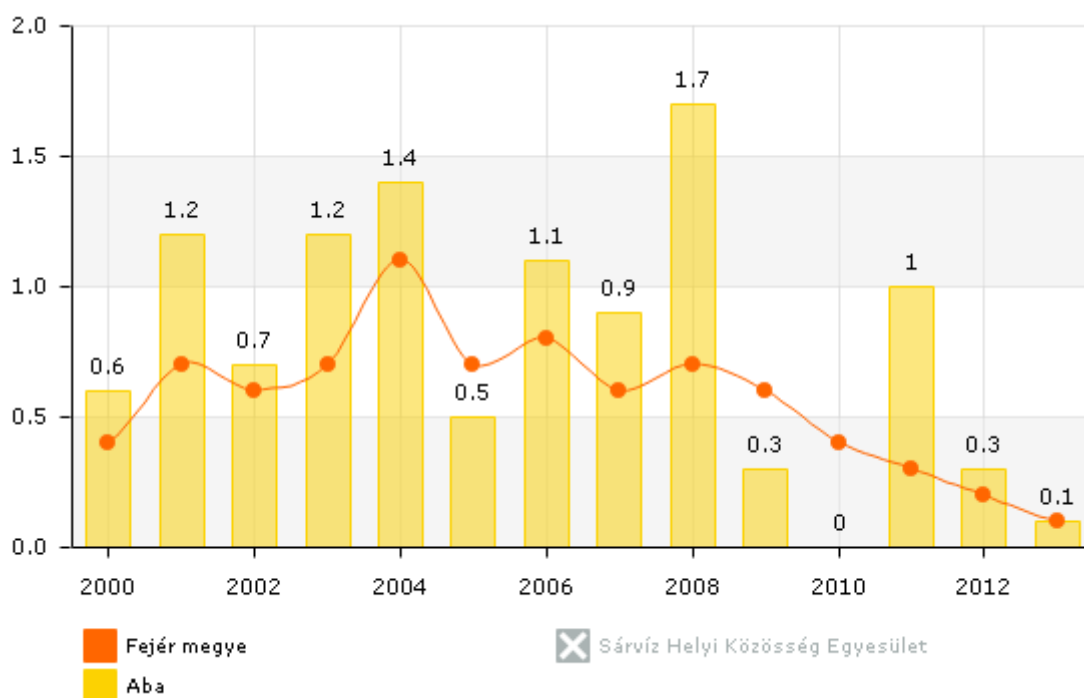
A lakások közel 90% meleg folyóvízzel és vízöblítéses WC-vel ellátott. Konyhával és fürdőszobával több, mint a lakások 99%-a rendelkezik. A 2011-es adatok alapján 87 lakás lakatlan. A lakások közel 99%-a földszintes. Többségük régi, gazdálkodó parasztház, kockaház, vagy újjépítésű kockaház.

A lakások tulajdonviszonyát tekintve magánszemélyek tulajdonában a lakásállomány 97,5%-a tartozik, az önkormányzati lakások száma 29.

Magánszemélyek tulajdonában lévő lakások száma, 2011 (db)	1504
Más intézmény, szervezet tulajdonában lévő lakások száma, 2011 (db)	9
Más jogcímmel használt lakások száma, 2011 (db)	37
Önkormányzati tulajdonban lévő lakások száma, 2011 (db)	29
Tulajdonosi jogcímmel használt lakások száma, 2011 (db)	1367

A vizsgálat során készített interjúk alapján a talajvíz okozza a legnagyobb problémát a lakóházak esetében, a magas talajvíz sokszor rongálja az épületeket. A régebbi épületek között sok vályogház található, melyek felújításra szorulnak, egy részük lakatlanná vált.

Abán a használatbavételi engedélyt kapott lakások, illetve üdülők száma a válság előtti, 2008-as, 2007-es, 2006-os években mutat kiugró értéket. A válságot követően, csakúgy, mint Fejér megye teljes területén csökkent az új lakások, illetve üdülők építése.

Épített lakások az éves lakásállomány százalékában (%), Forrás: teir.hu

1.14.6 Az épített környezet értékei

Aba Helyi Építési Szabályzatának 1 – 6. sz. melléklete tartalmazza a településtervezés során figyelembe veendő építészeti értékeket.¹⁴

1. sz. melléklet: Országos műemléki védettségű ingatlanok:

- Klasszicista kúria, nyilvántartási szám: 9824, hrsz. 461
- Római katolikus plébánia, nyilvántartási szám: 10443, hrsz. 465
- Római katolikus templom, nyilvántartási szám: 1692, hrsz. 493
- Spingler villa, Belsőbáránd, nyilvántartási szám: 10318, hrsz. 1765
- Víztorony, Bodakajtor-Felsőszentiván, nyilvántartási szám: 10319, hrsz.: 1477

2. sz. melléklet: Műemléki környezethez tartozó ingatlanok:

- Aba: 1006/2, 1/4 és 1/5 részben, 460, 459, 458, 457, 456/1, 455 részben, 437, 436, 435, 239 részben, 466, 479, 463/1, 464, 463, 462, 463/6, 463/7, 463/8, 463/9, 477,

¹⁴ A bemutatott lista frissítése a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ már igényelt közhivatalos adatbázisa alapján szükséges

476, 474, 473, 488 részben, 510/6, 510/5, 510/4, 509, 508, 507, 505/2, 504, 502/1, 500, 499, 494, 492, 491, 490, 489.

- Belsőbáránd: 1764/4, 1754/10, 1754/9, 1754/8, 1754/7, 1754/6, 1754/5, 1754/4, 1754/3, 1754/2, 1747, 1745, 1753, 1744, 1742, 1740, 1738, 1737, 1736, 1734/1, 1733, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1754/1.
- Bodakajtor-Felsőszentiván: 1479/12, 1479/13, 1479/14, 1479/15, 1481 részben, 0177/3a, 0177/3b, 0177/3c.

3. sz. melléklet: Helyi jelentőségű értékvédelmi területek:

- Dózsa György utca 302 hrsz-ú telek, a rajta található kastélyépülettel,
- A Kossuth utca-0576/1 hrsz. árok-0576/2 hrsz. út, 0568 hrsz. út és 810 hrsz. út által határolt, a településszerkezeti tervben „borkultúra különleges területként (Kb)” meghatározott tömb.

4. sz. melléklet: Egyedi régészeti védelem alatt álló területek:

- Belsőbáránd – Bolondvár (KÖH azonosító: 17038)

5. sz. melléklet: Általános régészeti védelem alatt álló területek (régészeti lelőhelyek):

- Kelta temető (Belsőbáránd) (KÖH 21511) szabályozási tervlapon 1 sz.
- Ángyihegy (KÖH 21512) szabályozási tervlapon 2 sz.
- Árpád u. 3. (KÖH 21514) szabályozási tervlapon 3 sz.
- Ángyihegy déli vége (KÖH 21521) szabályozási tervlapon 4 sz.
- Ebvár (Belsőbáránd) (KÖH 32105) szabályozási tervlapon 5 sz.
- Aba, M8-1 (KÖH 32113) szabályozási tervlapon 6 sz.
- Szigetek-Szőlők (KÖH 55251) szabályozási tervlapon 7 sz.
- Bébic-tanya (KÖH 55253) szabályozási tervlapon 8 sz.
- Szigetek (KÖH 55254) szabályozási tervlapon 9 sz.
- Sárvíz nyugati partja (KÖH 55255) szabályozási tervlapon 10 sz.
- Szigetek-Szőlők II. (KÖH 57317) szabályozási tervlapon 11 sz.
- Bacsó tanya szabályozási tervlapon 12 sz.

6.sz. melléklet: Nem azonosítható lelőhelyek:

- Ötös-dűlő (KÖH 21510)
- Felsőszentiván, „Micsurin-ház” (KÖH 21513)
- Kajtori alsó határ (KÖH 21515)
- Báránd-puszta (KÖH 21516)
- Szabó János érmelléki szőlője (KÖH 21517)
- Illés Sándor érmelléki szőlője (KÖH 21518)
- Sertéslegelő (KÖH 21519)
- Báránd (KÖH 21520)
- Dinnyés-Kajtor csatorna mentén (KÖH 21522)
- A Szűcs-tanya és Bodakajtor között (KÖH 21523)

- Bogodi dűlő (KÖH 21524)
- Szőlőhegy (KÖH 21525)
- Aba (Báránd és Tetétlen között, a Dögösi ér mögött) (KÖH 21547)
- Aba környéke (KÖH 21548)
- Aba (KÖH 21549)
- Aba (KÖH 21550)
- Aba, M8-2 (KÖH 32114)
- Aba, M8-7 (KÖH 32119)

1.14.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái

A településen számos idős vályogház található, melyek őrzik az arculat korábbi vonásait, azonban fenntartásuk szükségesnek mutatkozik. A magas talajvíz ezeket a házakat és a nem megfelelő alapozással bíró házakat is fenyegeti.

Sok épület szorul felújításra a településen az interjúk alapján.

Az önkormányzati épületek rezsiköltségének csökkentése energiahatékonysági beruházásokkal megoldható, ezáltal fenntarthatóbbá válna a költségvetés is.

A település úthálózatának csak egy része burkolt, másik része döngölt kavics vagy földút, mely erősen megnehezíti a közlekedést. A lakóingatlanok értékére is hatással lehet a burkolat hiánya. A városban jelentős a kerékpárhasználat is, amit a burkolatok hiánya szintén megnehezít.

1.15 KÖZLEKEDÉS

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Aba Magyarország egyik legjelentősebb közlekedési tengelye közelében fekszik, mindössze 16 km-re az M7-es gyorsforgalmi úttól. A M7-es (E71-es) autópálya országos szinten Budapestet és a Balaton déli partját köti össze, nemzetközi szinten pedig az V. számú, Triesztből induló Helsinki folyosóba illeszkedik. Aba 20 km-re található a 7. számú főúttól, amely Budapestet és Letenyét köti össze. Aba a 63. számú másodrendű főútvonal mentén helyezkedik el, amely Székesfehérvár és Szekszárd között húzódik.

Agglomerációs szerepéből adódóan a település számára Székesfehérvár szerepe kiemelt jelentőségű. Nagyarányú ingázó dolgozó száma – 2001-ben a helyben lakók és dolgozók aránya 39%, a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak (ingázók) száma 61% volt; ez az arány 2011-re nőtt és immár a település lakosainak több mint kétharmada (69,5%) más településen dolgozik. A jó közlekedési bekötöttség által az ingázás feltételei adottak.

Abáról a megyeszékhelyig valamint az autópálya csomópontig számított leggyorsabb út hossza percben egyaránt 18,6 perc (idő szerint optimalizált 2013-as adat). A településről a főváros autópályát igénybe véve megközelítőleg 60 perc alatt érhető el, az autópályák elkerülésével

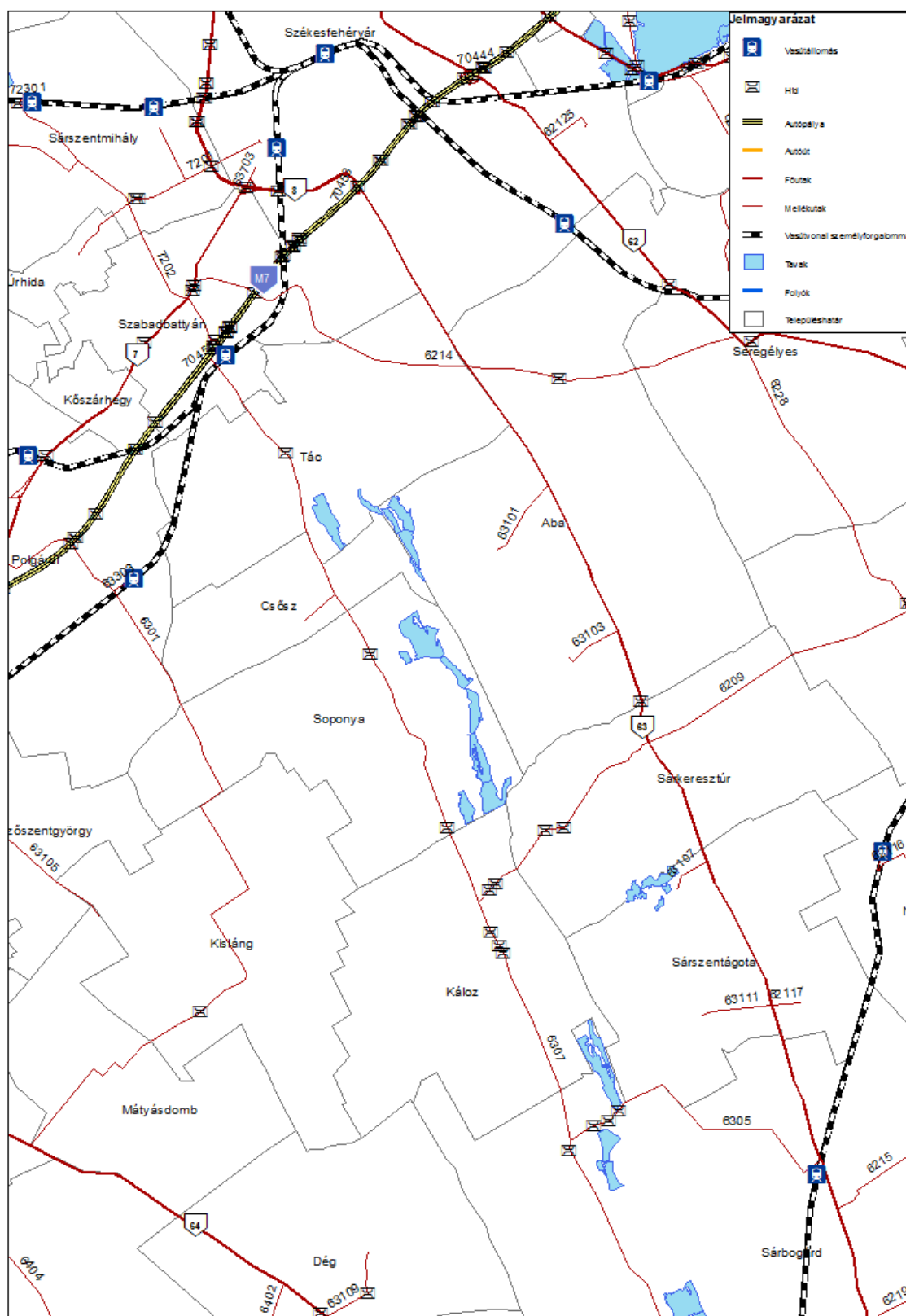
megközelítőleg 100 perc alatt – ezzel a megyében a Fejér Megyei Területfejlesztési Koncepció adatai alapján közepes adottságú.

Aba az autóbuszos közösségi közlekedési hálózatba bekapcsolt település, a 63. számú főútnak köszönhetően Székesfehérvár több közvetlen buszjáratával is elérhető. A környező települések, valamint szomszédos megyék nagyobb településeibe is közlekednek közvetlen buszjáratok. A főváros egy átszállással érhető el, a menetidő 1 óra 37 perc és 2 óra 29 perc közötti buszjáratától függően.

Aba a 45. számú vasútvonal mentén, Sárbogárd és Székesfehérvár között helyezkedik el. Az egyvágányú, nem villamosított vasútvonal nem számottevő az országos vasúthálózat struktúrájában, nemzetközi járat nem közlekedik ezen a vonalon.

Az Országos Kerékpáros Koncepció és Hálózati Terv című dokumentumban nem szerepelnek arra vonatkozó tervek, hogy Abát bekapcsolják az országos kerékpárút hálózatba. Azonban két tervezett útvonal is érinti Székesfehérvárt. A 7. számú Délnyugat-magyarországi kerékpárút (Budapest és Horvátország között) és a 71. számú Vértesi kerékpárút (Székesfehérvár és Komárom között).

A legközelebbi nemzetközi repülőtér a Budapesten található Liszt Ferenc repülőtér, amely közel 100 km-re található Abától. A település közelében, a Székesfehérvárhoz tartozó Börgöndön található továbbá egy füves futópályájú repülőtér, mely jelenleg sportrepülő-tevékenységre ad lehetőséget – fejlesztése (a közeli ipari parkkal közösen) megvalósítás alatt áll.

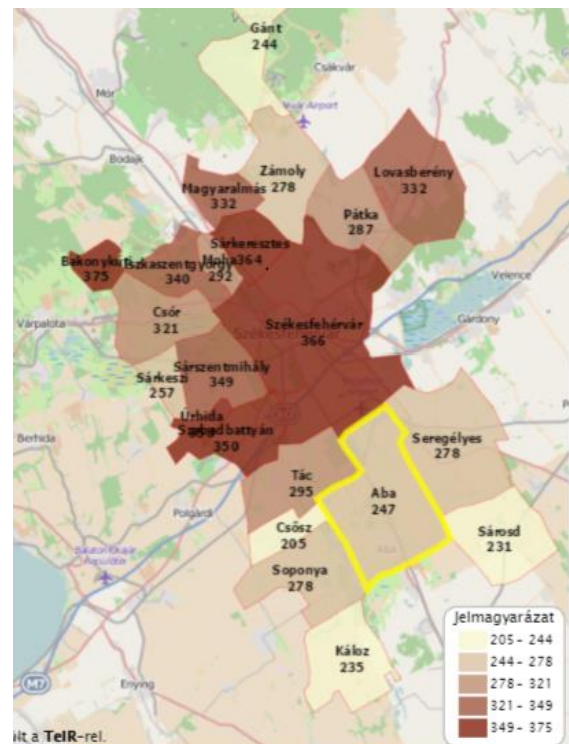
Úthálózat Abán és térségében, forrás: teir.hu

1.15.2 Közúti közlekedés

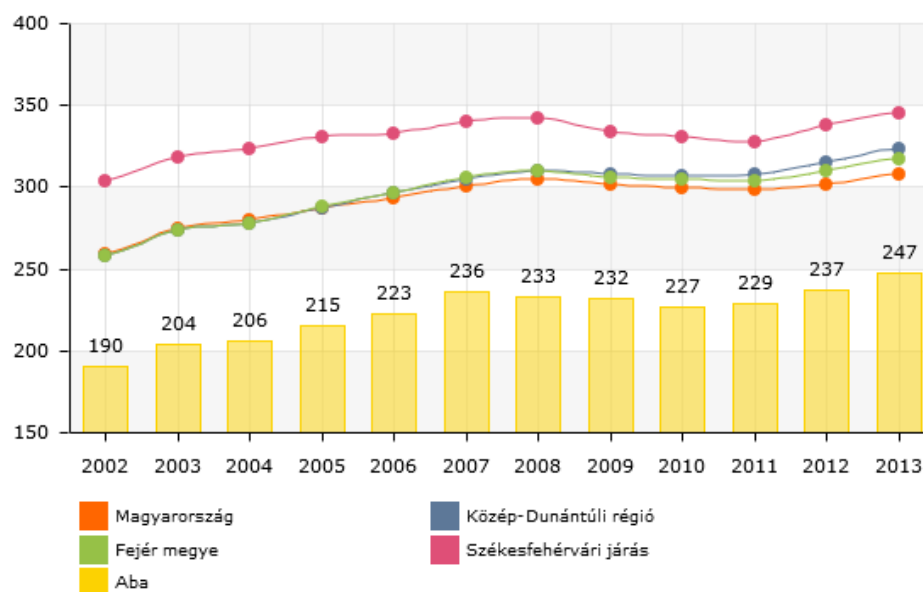
A település a 63. számú másodrendű főútról közelíthető meg a már fent ismertetett főhálózati elemeken kívül. A 63. számú főútról nyíló bekötő út (Rákóczi út) kelet, dél-kelet irányba elérhetőséget biztosít a szomszédos kistelepülések számára az áthaladó forgalomnak. A mellékutak többsége a településen nincs aszfaltozva.

Gépjármű ellátottság, motorizáció

Az ezer lakosra jutó személygépkocsik számának alakulása az elmúlt években (2013-ig) növekvő tendenciát mutatott. 2013-ban 247 db személygépkocsi jutott ezer lakosra. Abán jellemzően alacsonyabb az ezer lakosra eső személygépkocsi szám, mint a viszonyítási alapként adott országos, regionális, megyei és járásközponti értékek. A járás egészét vizsgálva motorizáció szempontjából a település a közepes-alacsonyabb gépjármű-ellátottságú települések közé tartozik (az alábbi térkép 244-278-as kategóriája).

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Ezer lakosra eső személygépkocsi szám, Forrás: teir.hu

Közúti balesetek

Az ezer főre vetített személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma elmarad a megyei és országos értékektől – bár az esetek alacsony száma (5 db 2013-ban) miatt ezen mutató csak fenntartásokkal alkalmazható.

	Összes személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset (eset)	Ezer főre jutó sérüléssel járó közúti közlekedési baleset
Magyarország	15691	1,59
Fejér megye	647	1,54
Aba	5	1,12
Bicske	28	2,35
Enying	4	0,58
Polgárdi	12	1,77

1.15.3 Közösségi közlekedés

Közúti – autóbuszos közösségi közlekedés

Fejér megyében az Alba Volán Zrt. üzemelteti az autóbuszjáratokat, melynek jogutódja az állami tulajdonban lévő KNYKK Középnugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. 2015. január 1. óta. Abán hét buszmegálló található, valamint további két megálló van Belsőbárándon és egy Bodakajtoron. Az Abáról elérhető hat buszjárat közül mindegyik közvetlenül közlekedik Székesfehérvárra. Öt buszjáratral közvetlenül érhető el Fejér megyén belüli járásközpont (Sárbogárd), valamint egy járatral megközelíthető Tolna megyeszékhelye is.

A főváros egy átszállással érhető el Abáról, jellemzően kevesebb, mint két óra utazással. A központot érintő hat buszjárat közül öt érinti Bodakajtort is, azonban ebből csupán egy áll meg Belsőbárándon. Belsőbárándon kb. óránkénti sűrűséggel közlekedik a 8040. számú buszjárat. A helyiek nem elégedettek a járatsűrűséggel, ahogyan az egy kérdőíves felmérésből kiderült. A belsőbárándi és bodakajtori ingázóknak más lehetőség is adott a Székesfehérvárra való bejutásra. Egyes székesfehérvári cégek különjáratokat üzemeltetnek, amelyek biztosítják a környező kistelepüléseken élők szállítását a lakóhelyük és munkahelyük között.

Viszonyítási alapnak megfelelő lehet Polgárdi, amely területét és lakosságát tekintve hasonló Abához, továbbá egyik település sem járásközpont jelenleg, azonban kistérségi központok voltak. A Polgárdiból induló 12 buszjárat közül mindegyik közvetlenül közlekedik Székesfehérvárra, ebből három közvetlenül közlekedik a fővárosba, négy közvetlenül érint más megyeszékhelyeket, valamint további négy járásközpont érhető el közvetlenül Polgárdiból.

Az Abáról Székesfehérvárra való bejutás menetideje 23-40 perc közötti buszjáratról függően. Abán két megállóhelyen is elérhető a Székesfehérvárra tartó buszjárat, a Rákóczi utca és a Millennium park nevű megállókból. Munkanapokon és munkaszüneti napokon egyaránt gyakrabban, mint óránként közlekedik busz a megyeszékhelyre. Belsőbárándról munkanapokon naponta négy közvetlen járat közlekedik Székesfehérvárra, munkaszüneti napokon kettő. Bodakajtor belterületéről érhető el közvetlen Székesfehérvárra tartó buszjárat, külterületéről (Bodakajtor-Felsőszentiván vasútállomásról) munkanapokon

gyakrabban, mint óránként közlekedik közvetlen buszjárat a megyeszékhelyre, hétvégén 8-120 percenként, napszaktól függően.

A helyi közlekedés fejlesztésére igény lenne a lakosság részéről, különös tekintettel a járatsűrűség növelésére: azonban ez üzemeltetői kompetencia, bár a település vezetése részéről már volt kezdeményezés ennek kapcsán. Egy kérdőíves felmérésből kiderült, hogy a lakosság nem elégedett a településen található buszmegállók számával. A kérdőívből kiderült, hogy a városközponton kívül is igény lenne buszmegállókra. A jelenleg használt tömegközlekedési megállóhelyeket, illetve ezek 500 m-es ráhordási távolságát elemezve elmondható, hogy a megállók sűrűsége nincsen arányban a lakott, illetve beépített területek igényével. Még a település külterületi szakaszán, a 63-as úton gyakori megállókat és sűrűbb járatokat találunk, úgy a belső lakott részeken (Abán, Bodakajtoron és Belsőbárándon egyaránt) kevesebb megállót és ritkább járatsűrűséget tapasztalunk.

A helyszínelés során Aba és Bodakajtoron összekötő Kossuth Lajos utcán jelenleg tömegközlekedési forgalomban nem használt, kiépített buszmegállókat találunk, melyek a város kiépített területeinek kiszolgálására épült.

Autóbusz állomások Abán 500 m-es ráhordási távolságokat figyelembe véve, HÉTFÁ saját szerkesztés

Kötőpályás vasúti közlekedés

A Magyar Állami Vasút Zrt. által üzemeltetett vasúthálózat elérhető Aba településen is. A vasút települési elérhetősége szempontjából közepes adottságú, a Fejér Megyei Területfejlesztési Koncepció adatai alapján 10-20 perc közötti. A 45. számú Sárbogárd-Székesfehérvár egy egyvágányú, nem villamosított vasútvonal. A vasútvonal Sárbogárdon, Fejér megye déli részén ágazik ki északi irányba a MÁV 40-es számú Budapest–Dombóvár–Pécs-vasútvonalából. Innen észak-északnyugati irányban halad tovább párhuzamosan, kb. 5 km távolságra a Sárvíztől, annak bal partján. Belsőbáránd előtt északi, majd észak-északkeleti irányba fordulva Börgöndön csatlakozik be a 44-es vonalba, amivel közös nyomvonalon halad tovább északkeleti irányban Székesfehérvárig.

A 45. számú vasútvonal három megállóval is rendelkezik a településen, Belsőbárándon, Bodakajtor-Felsőszentivánon és Aba-Sárkeresztúron is van vasútállomás, jelenleg azonban Bodakajtor-Felsőszentiván megállóban nem áll meg vonat. 2009-ben megszűnt a személyszállítás ezen a vonalon, azonban egy évvel később újból megnyitott. Sárbogárd és Székesfehérvár között 4 óránként jár vonat. A menetidő Aba-Sárkeresztúr és Székesfehérvár között 37 perc, Aba-Sárkeresztúr és Sárbogárd között 16 perc. A vasútállomás megközelíthetősége is kedvezőtlen, a település szélén található, két kilométerre a városközponttól. A helyben készített kérdőíves felmérés során említésre került a helyi vasúti közlekedés, ahol problémaként azonosította a helyi közösség a megálló rossz elhelyezkedését valamint a járatsűrűséget elégtelenségét.

1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A település belterületi kerékpárút hálózatának kiépítése megkezdődött. 2009-ben Aba Nagyközség Önkormányzata „Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése” című, KDOP-4.2.2-09-2009-0008 azonosítószámú uniós pályázat keretében kerékpár-úthálózatának fejlesztését valósította meg. Az Önkormányzat a pályázatot 146.656.789 Ft-támogatással és 16.295.199 Ft önrész felhasználásával valósította meg. Az építés során összesen 2,43 km hosszú kerékpárút épült meg Aba településen a Bethlen utcában, a Kossuth Lajos utcában, a Rákóczi utcában és a Fehérvári úton. Ezzel összefüggő kerékpár-úthálózat alakult ki a település belterületén, így bővítve és egyben biztonságosabbá téve a kerékpáros közlekedési lehetőségeket. 2015-ben a város elnyert 98.130.360 Ft-ot a KÖZOP-3.5.0-09-11 jelű, „Térségi elérhetőség javítása” című konstrukció keretében megvalósuló kerékpárúthálózat-fejlesztési projektek támogatására irányuló pályázat keretén belül. A projekt célja kerékpárút kivitelezése 1427 m hosszban a 63. sz. főút mentén és az Aba városbeli Fehérvári úton. A pályázat keretén belül sor kerül kerékpártámaszok és átkelőhelyek létesítésére is. A 63. számú főúton kerékpáros infrastruktúralétesítés nélkül is megengedett a kerékpározás az 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól szóló 54. § (7) bekezdés a) pontja alapján.

Jelenleg a mellékúthálózat kerékpározásra mérsékelten alkalmas, mert az utak jelentős része nem aszfaltozott. A településen az önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza 3,2 kilométer (TEIR, 2013) – ezzel Székesfehérvár (26,4 km) és Iszkaszentgyörgy (5,4 km) mögött a harmadik a járásban.

A gyalogos infrastruktúra a városközpontban kiépített, a Rákóczi út menti járdák jó állapotúak, biztonságosak. A település mellékutcaiban helyenként még nem kielégítően kiépített a gyalogos infrastruktúra. A településen 1 km kiépített járdára jutó kiépítetlen járda aránya 0,095 – ez az arány az önkormányzati járdák kiépítettsége szempontjából a járásban a középmezőnybe sorolja.

Kiépített kerékpárút Aba településrészén (zölddel jelölve), HÉTFA saját szerkesztés

1.15.5 Parkolás

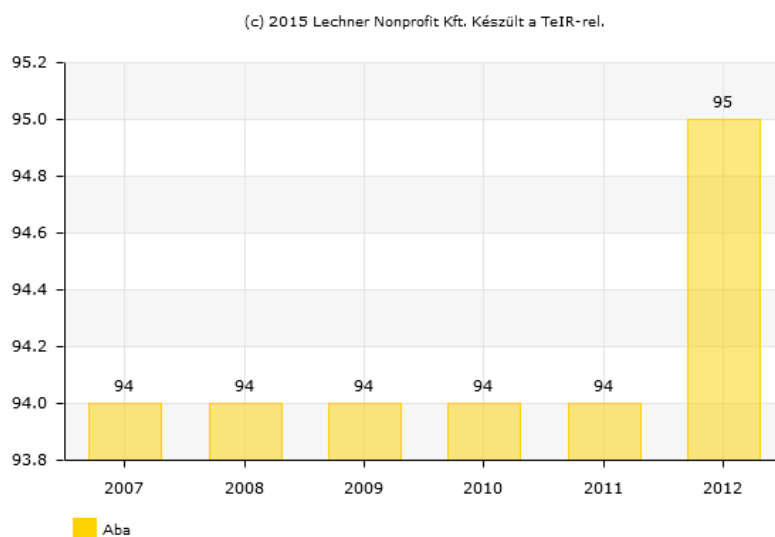
A településen fizető parkolóhely nincs. A városközpontban található több kiépített, nem fedett parkolóhely a nagyobb forgalmat bonyolító intézmények közelében, mint például a Polgármesteri Hivatal előtt.

1.16 KÖZMŰVESÍTÉS

1.16.1.1 Vízközművek

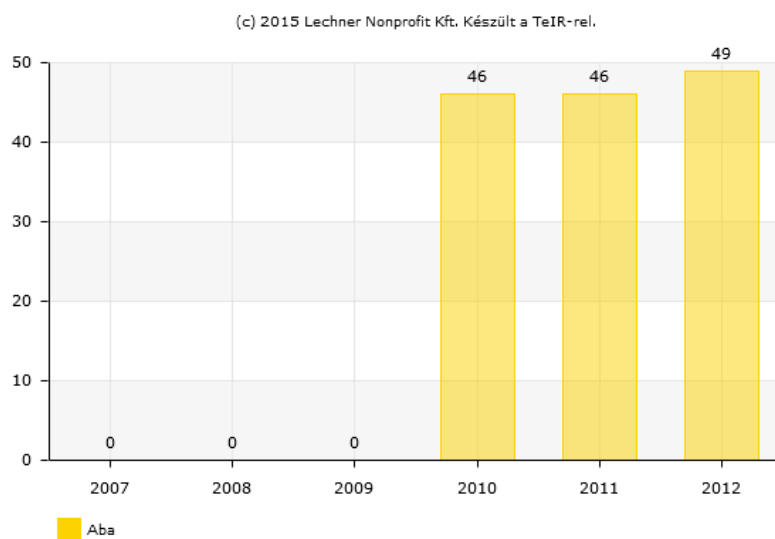
Ivóvízellátás és szennyvízelvezetés

A tervezési területen élők kommunális ivóvízellátása 100 %-ban a felszín alatti vízkészletből van megoldva. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Abán 2013-ban 100%-volt (1468 háztartás), 5%-ponttal több, mint az azt megelőző évben.

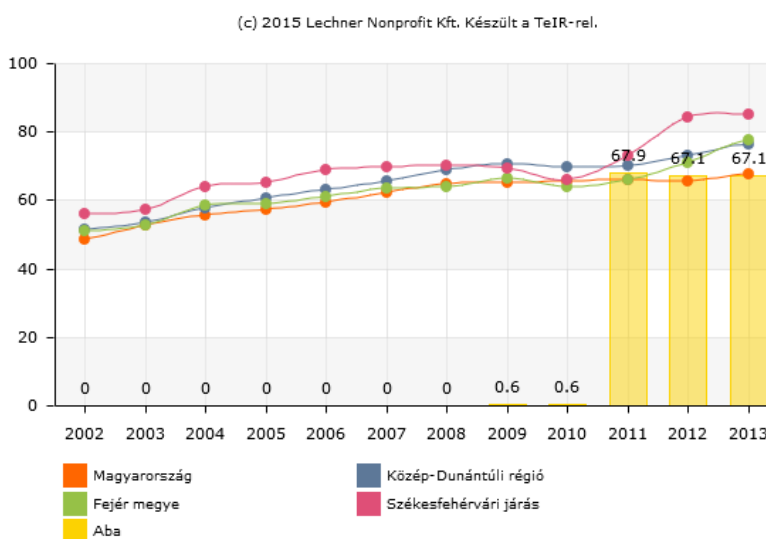

Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) 2007-2012, Forrás: teir.hu

Aba összes háztartása ellátott vezetékes vízzel, azonban ez nem mondható el a közcatornába bekapcsolt lakások arányáról: kb. a háztartások fele kapcsolódik a közcatornához. Az új csatlakozó háztartások száma évről évre nő, 2013-ban 22 háztartás csatlakozott a szennyvízgyűjtő hálózatba, azaz összesen 827 bekapcsolt háztartás található a településen. A fenti tendenciákból is látszik, hogy a közműolló 67%-os, ami az országos átlag környékén mozog, azonban elmarad a Fejér megyei és Székesfehérvári járási adatoktól.

Közcatornába bekapcsolt lakások aránya, Forrás: teir.hu

Közműolló, Forrás: teir.hu

Fejér megyében az ivóvíz ellátást biztosító vízmű és üzemeltető a Fejérvíz Zrt., amely víztermeléssel, -kezeléssel és -elosztással, szennyvízelvezetéssel és-tisztítással, valamint ezzel összefüggő környezetvédelmi feladatok ellátásával foglalkozik.¹⁵ 2013-ban 116 200 m³ vizet szolgáltatott a háztartásoknak az üzemeltető, az összes szolgáltatott víz mennyisége 126 700 m³. A közüemi ivóvízvezeték hálózat hossza 35 km, A szennyvízgyűjtő hálózat hossza 23,5 km 2013-ban, melyen keresztül 71 000 m³ teljes mértékben, III. tisztítási fokozattal tisztított szennyvíz került elvezetésre.

A háztartásokból a közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcatornában) elvezetett szennyvíz mennyisége 2013-ban 65700 m³.

Aba mellett üzemelő szennyvíztisztító működik melynek kapacitása 2013-ban 690 kgO₂/nap.

A Fejérvíz Zrt. a vízminőség javításra kötelezett valamennyi településre elkészítette a kormányrendeletben előírt elvi engedélyezési terveket. Az önkormányzati döntések ismeretében megvalósíthatósági tanulmány készült a jelenlegi pályázati követelményeknek megfelelően többek között Aba számára is. Abán a nyersvíz magas vas és ammónia tartalmú, valamint magas a nitrítképződés a hálózatban. A nitrítproblémák megoldására TWINOXID-dal kezeli a szolgáltató Abán az ivóvizet.

Az Aba-Bodakajtor ivóvízellátó rendszer kapacitása 1373 m³/nap, melyet 4 db kút tesz lehetővé. A vízhálózat hossza (bekötés nélkül) 30,543 km, az itt kitermelt víz mennyisége 248320 m³/év. Egy év alatt értékesített ivóvíz mennyisége 148784 m³/év¹⁶. (Bodakajtoron

¹⁵ <http://www.fejerviz.hu>

¹⁶ <http://www.fejerviz.hu/tarsasagunkrol/viz-es-csatornaszolgalatas>

található a műemlékvédelem alatt álló, ötszintes, víztorony, mely ipartörténeti emléket képez.)

2011-ben a település elnyerte az "Aba Nagyközség ivóvízminőség-javító projekt" című, KEOP-7.1.0/11-2011-0100 azonosítójú támogatást, 14 832 500 Ft értékben.

Ipari vízellátás

Jelentős mennyiségű ipari vízkivételről nincs tudomásunk, a vízszolgáltatás 92%-át háztartások használják fel.

Tűzoltó víz

A település tűzoltó vízzel való ellátottsága megoldott, azonban egy nagyobb épület beruházás előtt bővíteni kell a város tűzoltó víz ellátását.

Halászati, horgászati hasznosítás

Fejér megye viszonylag kevés, igen fiatal kis vízhozamú, ingadozó vízjárású felszíni vízfolyással rendelkezik. A Móri árok felől a Gaja, a Sárvíz (Nádor)-Malom csatorna vizei a Dunántúli-középhegységéből származnak, a Mezőföldön kisebb vízgyűjtőjű vízfolyások haladnak. Közép-Mezőföld terjedelmes kistájegység, csak kisebb vízfolyásai vannak. Keresztülhalad a Dinnyés-Kajtori-csatorna, legnagyobb mellékveze a Sárosdi-víz. A Nádor-(Sárvíz) csatornához folyik le a Lóki-víz, a Tinódi-víz és a Kolozsvári-csatorna. A Dinnyés-Kajtori-csatorna vízállását mesterségesen irányítják. A tájegység vízszegénysége ellenére sok az állóvíz. 16 természetes tava, együtt közel 100 ha vízfelületet tesz ki. Köztük a Sárkeresztúri Sárkány-tó a legnagyobb (27,6 ha). Sárvízvölgy tájegységbe a Sárvíz (Nádor)-csatorna Sárszentmihály és a torkolata közötti szakasza tartozik. Ezen a szakaszon egyetlen mellékveze a vele párhuzamosan a völgy nyugati oldalán ásott Nádor-Malom-csatorna, amelynek csak Soponya alatti szakasza üzemképes. A terület belvizes, a belvizeit mintegy 150 km csatornahálózat vezeti le.

Aba az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-gazdálkodási alegységhez tartozik. A tervezési alegység a Séd-Nádor-Gaja vízrendszer vízgyűjtő területét foglalja magába, területe: 2487,9 km², domborzati szempontból a Bakony, Vértes, Mezőföld területek alkotják. 16 vízfolyás víztestéből 15 természetes, ebből 8 erősen módosított, 1 pedig mesterséges besorolást kapott. Az állóvíz víztestek közül 1 természetes, 11 mesterséges.

A vízrendszer gerince a Nádor-csatorna, mely 110 km-en szeli át a Mezőföld és a Sárrét térségét. Jelentősebb mellékvízfolyásai a Gaja-patak, a Veszprémi-Séd, illetve a Dinnyés-Kajtori-csatorna. A vízrendszerhez több víztározó, duzzasztó tartozik, melyek kiegyenlítő, ill. öntözővíz-készlet tározási funkciójuk mellett természetvédelmi, rekreációs és halgazdálkodási funkciót is betöltenek (pl. Fehérvárcsurgói-, Sárszentmihályi-, Szabadbattyáni-, Soponyai-, Táci-, Nagyhöröcsöki-, Örspusztai-tározó). Séd-Sárvízi-malomcsatorna teljes hossza 71,82 km.

17

¹⁷ <http://www.fejer.hu/vizgazdalkodas>

Aba és környékén több kisebb tó található, melyeken szervezett keretek között horgászni is lehet. A tájak szépsége és a vizek minősége horgászturizmusnak is lehetőséget ad. Abán három horgász egyesület is található Abán – a Belsőbárándi Horgász Egyesület, a Ezüstkárász Horgász Egyesület és a Kajtorvölgye Horgász Egyesület. Horgászati lehetőség a Belsőbárándon található három halastavon zajlik.

Termálvíz

Abán található egy vízjogi engedéllyel rendelkező, 799 méter mély termálkút, melyet 2003-ban fúrtak. A termálvíz minősítése: természetes ásványvíz. A vizsgált alkotók alapján a vízminta ásványi sókban gazdag, nátrium-kalcium-hidrogénkarbonátos-kloridos-szulfátos jellegű, igen kemény, fluoridos termálvíz. A kifolyó víz hőmérséklete: 32 °C, felhasználási módja fürdési célú. A tervek szerint termálvizes fürdő fog épülni a településen, melynek medencéit ez a kút látja el fürdővízzel.¹⁸

A települést érintő vízrajzi térképek a 1.17-es fejezetben találhatóak. A termálvíz hasznosítása érdekében kijelölt településfejlesztési területet Aba belterületi szabályozási terve tartalmazza (termálfürdő és kapcsolódó fejlesztések különleges terület – Ktf.).

Csapadékvíz elvezetés, felszín vízrendezés

Fejér megyében a csapadékvíz elvezetésének hiányosságai is számos települést érintenek. Általánosan jellemző a nyílt árkos csapadékvíz elvezetés.¹⁹ Aba esetében is problémát jelent a csapadékvíz elvezetése, ami a terület mélyebb fekvésű részein sokszor megmarad. A csapadékvíz elvezetése a városon keresztül az ebben és 1.12-as fejezetekbe bemutatott nagyobb vízfolyásokba történik. Az elvezetéssel kapcsolatos, illetve további fejlesztési tervekről nem tudunk.

1.16.2 Energia

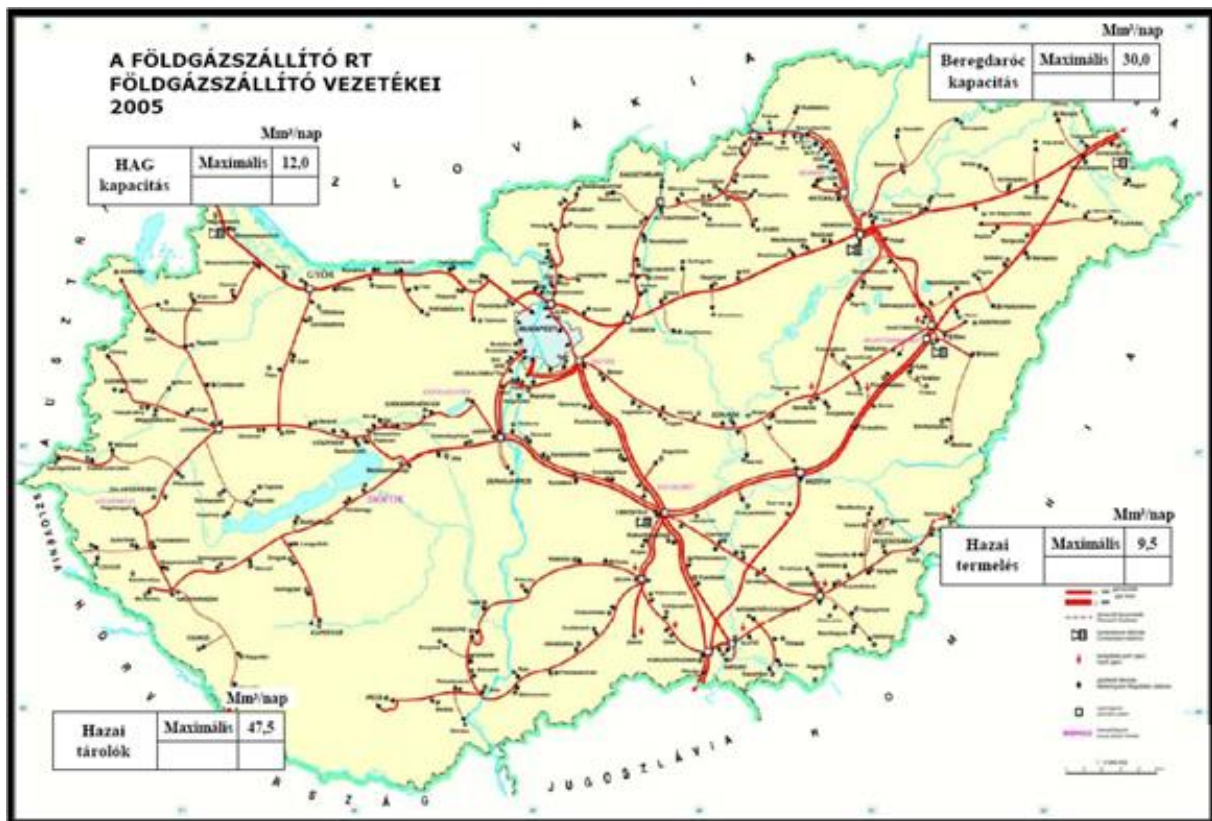
1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Földgázellátás

Abát átszeli egy gázvezeték kelet-nyugat irányban, amelynek névleges átmérője 500-750 mm közötti kategóriába esik. A térségben gázátadó állomás és két gázfogadó állomás üzemel. A gázfogadó állomások Aba és Belsőbáránd településrészekén kerültek kialakításra.

¹⁸ Dél Kapuja Turisztikai Program Tanulmány (Aba)

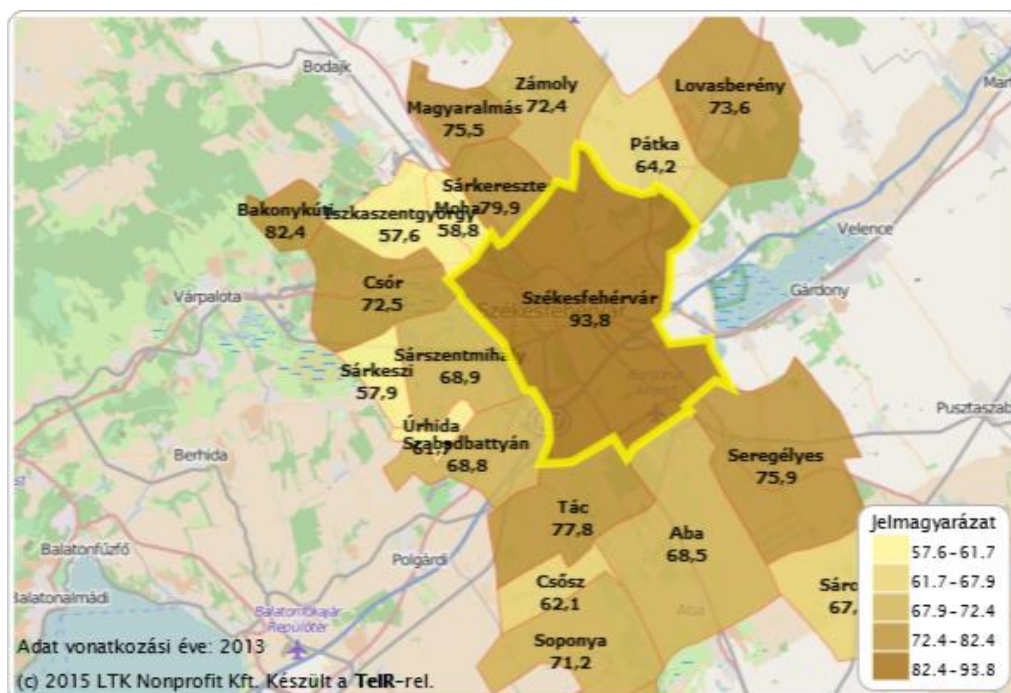
¹⁹ <http://www.fejer.hu/vizgazdalkodas>

Forrás: teir.hu

A gázszolgáltató a településen az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt, azonban ezt a tevékenységet 2016. január 1-jétől a FŐGÁZ Zrt. felelős az egyetemes szolgáltatásban vételező földgázfelhasználók átvételéért, további ellátásáért.

Abán az egy lakosra jutó gázfogyasztás 727 m^3 , a háztartási gázfogyasztást tekintve átlagosan egy lakos 327 m^3 a 2013-aas adatok alapján.

Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma, Forrás: teir.hu

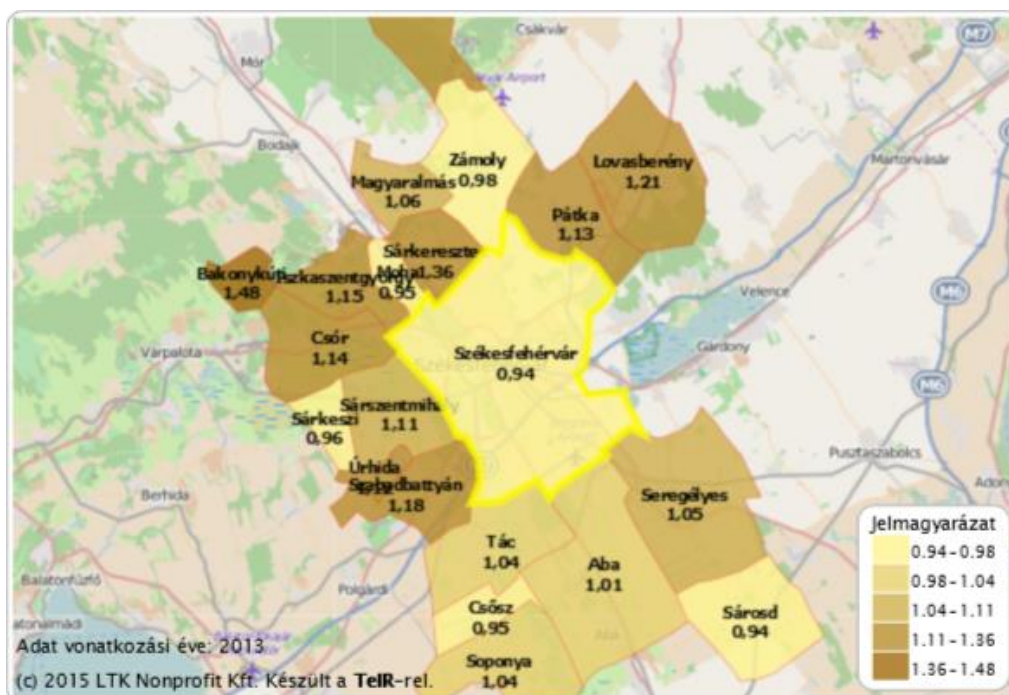
A fűtési fogyasztók száma 2013-ban 949, azaz a lakások 61,3%-ban a gázzal való fűzés lehetősége adott.

További statisztikai adatokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Az összes gázcsőhálózat hossza 2013 (km)	61,5
Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (átszámítás nélkül) 2013 (1000 m³)	1511,3
Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (átszámítás nélkül) 2013 (1000 m³)	3363,2
Háztartási gázfogyasztók száma 2013 (db)	1059
Összes gázfogyasztók száma 2013 (db)	1172
A háztartási gázfogyasztókból a fűtési fogyasztók száma 2013 (db)	949

Villamosenergia-ellátás

Abán az egy főre jutó villamosenergia fogyasztás (a háztartásoknak szolgáltatott villamosenergia alapján) 2013-ban 972 kWh. Az összes szolgáltatott villamosenergia mennyiségét figyelembe véve 1529 kWh az átlagos, egy főre jutó fogyasztás.

Egy lakosra jutott villamosenergia fogyasztás a háztartásoknak szolgáltatott villamosenergia alapján, Abán és a megye településein, Forrás: teir.hu

A háztartások fogyasztása 2011 óta növekedést mutat. Az áramszolgáltató a településen az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt, amely egy abai ügyfélszolgálatot is fenntart.

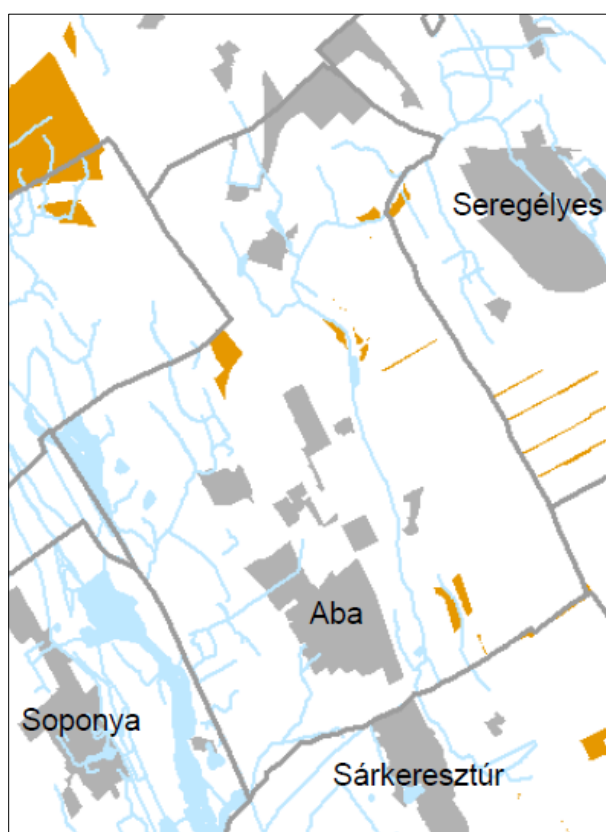
	2013	2012	2011
--	------	------	------

A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)	4498	4316	4438
A kiefeszültségű villamosenergia-elosztóhálózat hossza (km)	33,6	33,6	33,6
Háztartási villamosenergia fogyasztók száma (db)	1660	1659	1658
Szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh)	7074	6260	7026
Villamosenergia-fogyasztók száma (db)	1772	1771	1760

1.16.2.2 A környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Szélerőenergia hasznosításra való alkalmasság

Fejér megyében az évi átlagos szélesebesség 75 méter magasságban 5,5-6 m/s. A szélesebesség mellett azonban további domborzati, környezetvédelmi, tájhasználati szempontokat is szükséges figyelembe venni a területek kijelölése előtt. Fejér megye Területrendezési Tervében előzetes ajánlások szerepelnek szélerőművek elhelyezésére. Az ajánlások mellett a Terv kiemeli, hogy a területek kijelölése, illetve beruházások előtt minden esetben egyedi beruházásokra vonatkozó vizsgálatokkal szükséges a terület alkalmasságát alátámasztani.

Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete

Napenergia hasznosítására való alkalmasság

A globálsugárzás 4750 MJ/m² körüli Abán, országos térkép az 1.12. fejezetben található, melynek alapján a terület alkalmas napelemek telepítésére, azonban minden beruházásra vonatkozóan egyedi vizsgálat, területfelmérés kell a hatékony működtetés érdekében.

Aba Város Önkormányzata a Környezet és Energia Operatív Program KEOP-2012-4.10.0/A azonosítójú pályázati konstrukciójának segítségével napelemes rendszert telepített annak érdekében, hogy az általános iskola, az óvoda és az Abai Polgármesteri Hivatal villamos energiafogyasztásának nagy része megújuló energiából származzon, ezáltal hozzájáruljon a környezetvédelemhez, valamint a működési költségeit is csökkenteni tudja. A támogatások összértéke 85 360 722 Ft. A fejlesztés eredményeként az üzembe helyezésre került 49,35 kW teljesítményű napelemes rendszer összesen évente 50.170 kWh áramot fog termelni az általános iskola és az óvoda esetében, a Polgármesteri Hivatal esetében 39,95 kW teljesítményű napelemes rendszer került üzembe helyezésre, mellyel összesen évente 41.900 kWh áramot fog termelni. Ezzel az önkormányzat jelentős villamos energiafogyasztás csökkenést tud elérni, éves szinten 53,1 tonnával képes csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását az általános iskola és az óvoda esetében, valamint 39,17 tonnával a Polgármesteri Hivatal esetében.

Biomassza hasznosításra való alkalmasság

A Sárvíz-Malom-csatorna völgye alkalmas energiaerdő telepítésére. Az energiaerdő kettős szempontból hasznos, önmagában haszon-növény, s vízfelszívó képességével, párologtató képességével csökkenti a vízzel elborított terület nagyságát. Az erdőnek, növényzetnek környezeti állapot és látványjavító hatása mellett ciklikus aratásával, kivágásával energiahordozóként történő hasznosításával, jelentős fosszilis energiahordozó megtakarítás érhető el.

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

A magyar energiapolitika legfontosabb céljai a 2020-as időszakra a biztonságos és megfizethető energiaellátás biztosítása a megújuló energiaforrások szerepének növelésével és energiahatékonysági fejlesztésekkel. Ezen célok érvényesülnek a 2014-2020-as fejlesztési források felhasználása során is. Az önkormányzat törekszik arra, hogy energiafelhasználását csökkentse, melyek a közelmúlt fejlesztéseiben is megnyilvánulnak, de további fejlesztési törekvései is vannak az épületek energiahatékonyságának javítására, melyeket pályázati forrásokból igyekeznek megvalósítani.

1.16.3 Elektronikus hírközlés

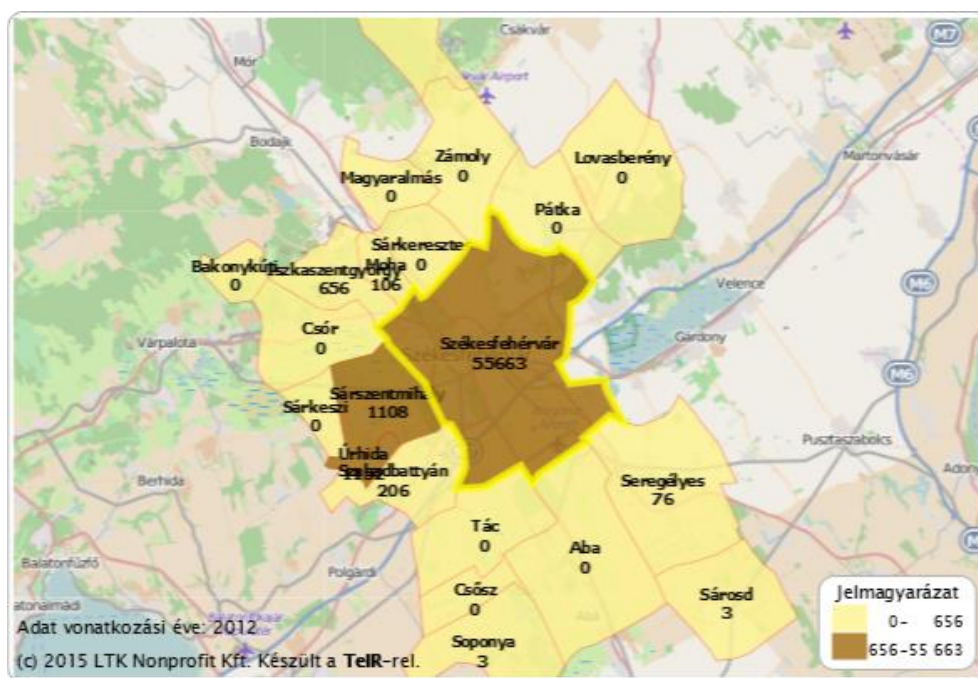
TV szolgáltatások Aba területén a szolgáltatás típusa szerint csoportosítva:

- Műholdas TV szolgáltatás Aba területén a következő szolgáltatóknál érhető el: UPC Direct, Telekom, AustriaSat Magyarország, DIGI

- Földi sugárzású TV szolgáltatás Aba területén a következő szolgáltatóknál érhető el:
Mindig TV Extra

2013-ban a lakások több mint felében volt elérhető internet. A környező településeken is hasonló számú internet előfizetővel találkozhatunk, a környező települések között Sárszentmihály településen magasabb az előfizető háztartások száma. A településen a T-Mobile nyújt internet és TV előfizetést is tartalmazó csomagot.

Aba bel- és külterületi településrendezési tervén nem található adótorony.

Internet előfizetések száma, Forrás: teir.hu

További statisztikai adatok Abára vonatkozóan az alábbi táblázatban érhetőek el:

Internet-előfizetések kábeltelevízió-hálózaton 2013 (db)	219
Internet-előfizetések kapcsolt vonalon (modem, dial-up) vagy ISDN-en 2013 (db)	3
Internet-előfizetések száma 2013 (db)	799
Internet-előfizetések vezeték nélküli hálózaton (mobil internet nélkül) 2013 (db)	44
Internet-előfizetések xDSL hálózaton 2013 (db)	533
ISDN vonalak száma 2013 (db)	52
Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma 2013 (db)	524
Lakásállomány 2013 (db)	1546

1.17 KÖRNYEZETVÉDELEM

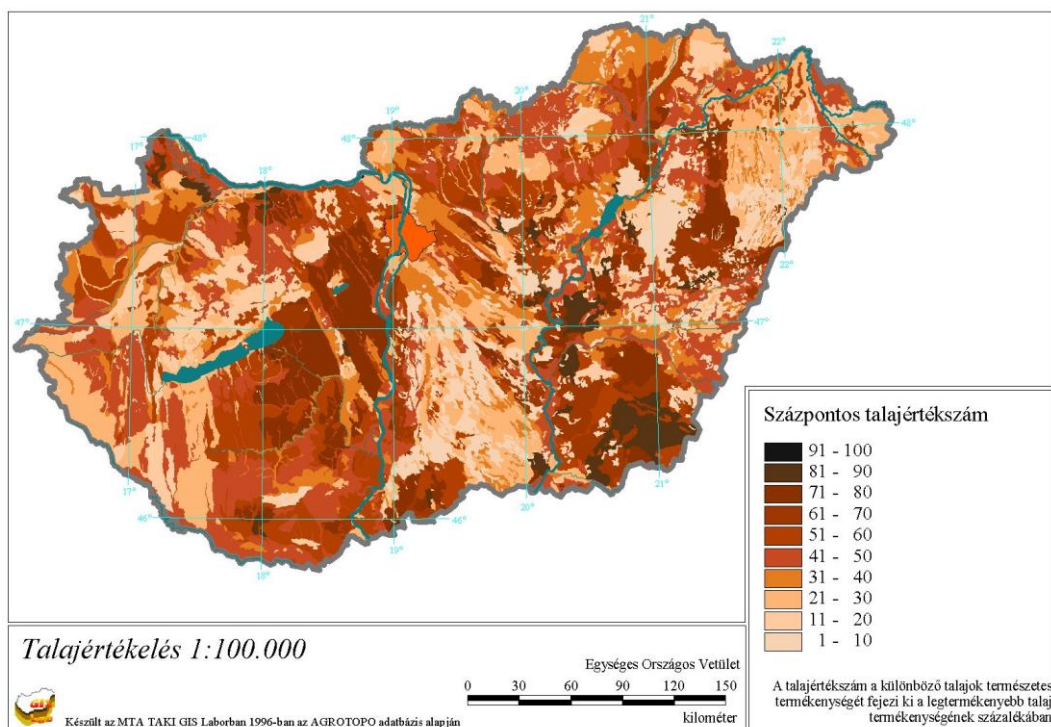
A városban helyi szinten kezelt környezetvédelmi kérdések az Aba Város Önkormányzat Képviselő-testületének 54/2014. (III. 25.3) önkormányzati rendelete a közterületek tisztán tartásáról és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról, és a Helyi Építési Szabályzatban kerültek rögzítésre.

1.17.1 Talaj

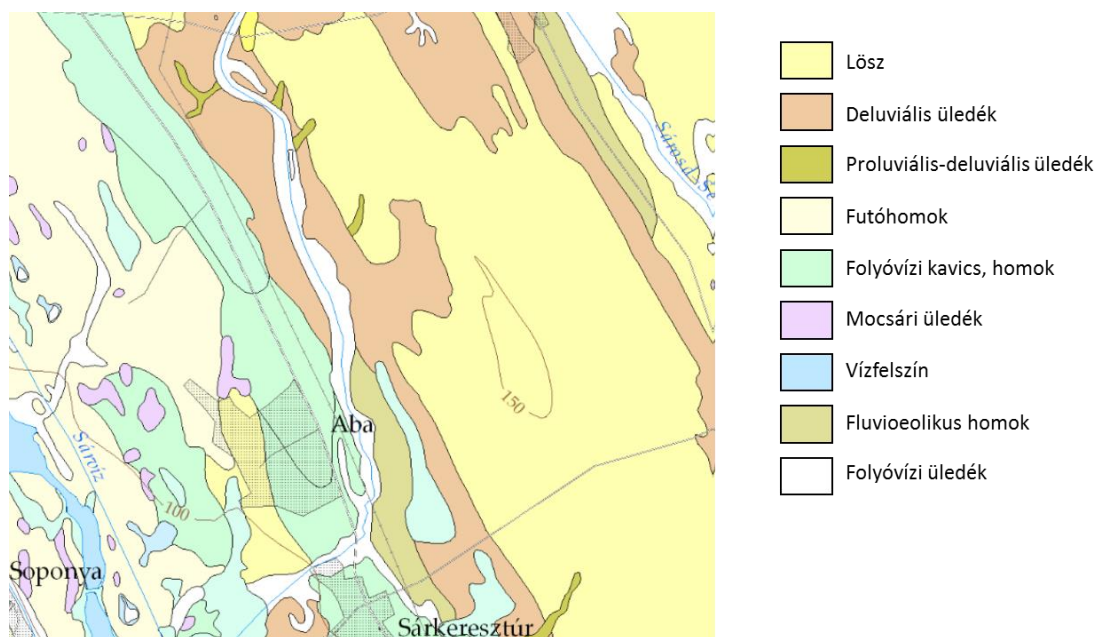
Aba város területén üledékes talajok, folyóvízi kavics és homok található elsősorban. A várostól ÉK-i, K-i irányban löszös talaj a jellemző. A Dinnyés-Kajtori csatorna közvetlen környezetében folyóvízi üledék rakódott le.

A talajok igen nagy, illetve jó vízelnyelésűek a térségben.

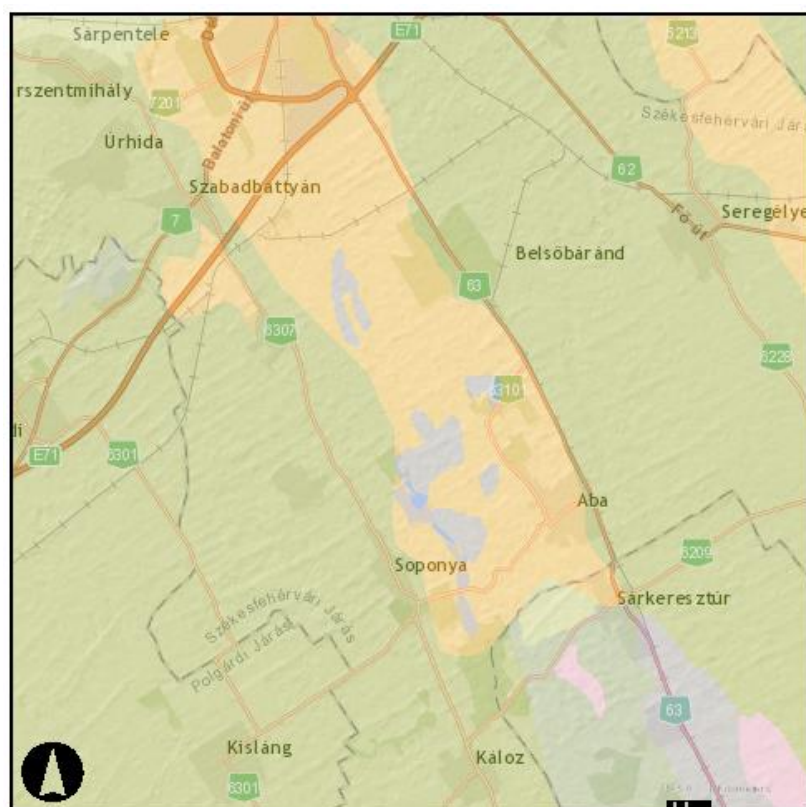
A talajértékszám a különböző talajok természetes termékenységét fejezi ki a legtermékenyebb talaj termékenységének %-ában. A talajértékszám viszonylag magas, 60 és 80 közötti értéket vesz fel, ami országos viszonylatban jónak számít.

Forrás: MTA Agrotopo adatbázis

Forrás: Magyarország földtani térképe, elérhető: <http://map.mfgi.hu/>

AGROTOPO: Vízgazdálkodási talajtulajdonságok

- Igen nagy víznyelésű és vízvezető-képességű vízgazdálkodású talajok
- Nagy víznyelésű és vízvezető-képességű,
- Jó víznyelésű és vízvezető-képességű,

AGROTOPO: Vízgazdálkodási talajtulajdonságok (continued)

- Közepes víznyelésű és vízvezető-képességű,
- Közepes víznyelésű és gyenge vízvezető-képességű
- Gyenge víznyelésű, igen gyenge vízvezető-képességű
- Igen gyenge víznyelésű, szélsőségesen gyenge

AGROTOPO: Vízgazdálkodási talajtulajdonságok (continued)

- Jó víznyelésű és vízvezető-képességű, igen
- Sekély termőrétegűség miatt szélsőséges
- Víz

World Street Map

Forrás: MTA Agrotopo adatbázis

1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek

Felszíni vizek

Felszíni vízfolyások

A település területén, illetve közvetlen környezetében három felszíni vízfolyás található, a Séd, mely Ny-i irányban, Sárvíz-völgye kistáj szélén érinti a területet, a Dinyés–Kajtori-csatorna mellékvízfolyás, mely a Velencei-tó vizét vezeti le. Mindkét vízfolyást a Nádor patak gyűjti és vezeti a Dunába. A Dinnyés–Kajtori-csatornán érkező vízmennyiséget a Velencei-tó zsilipjénél lehet szabályozni. Belvizes időszakban előfordulhat, hogy az érkező vizek nem tudnak bejutni a befogadó Nádor-csatornába, mert annak magas vízállása nem teszi lehetővé a gravitációs bevezetést. Ebben az esetben előfordulhatnak elöntések.

Az intenzív szántóföldi gazdálkodás termelés előfeltétele a nagymértékű műtrágyázás, és vegyszeres növényvédelem. Az mezőgazdasági tevékenység következtében a vízfolyásokat jelentős diffúz szennyező hatás is terheli a nagymennyiségű ipari és kommunális szennyvízterhelés mellett.

Ipari vízkivételről nincs tudomásunk. Az ALCOA KÖFÉM Kft. (Székesfehérvár), mint Magyarország legjelentősebb alumínium-feldolgozó üzeme csak a hűtőkörök leiszapolásából és a vízkezelésből származó hulladékvizeket engedi a Dinnyés-Kajtori-csatornába, fizikai-kémiai tisztítás után. A térség vegyipari üzemei a múltban sokféle veszélyes anyagot juttattak a vízfolyásokba (Séd, Nádor). A veszélyes anyagok a Nádor-csatorna üledékét jelenleg is terhelik és meggátolják a jó állapot kialakulását.

Korábban a Nádor-csatorna és a Sárvízi-malomcsatorna közötti térség vízjárta terület volt. A parti területek intenzív használata miatt a víz tarozására nem áll rendelkezésre elegendő terület, így az árvízmentesítés (megfelelő vízvezető képesség fenntartása) egyetlen útja a medrek karbantartása (növényzet irtása, mederkotrás), ami gyakran az ökológiai állapot romlását idézi elő. A térségben alapvető probléma a vízhiány, a mesterségesen kialakított és állandóan kotort csatornák elvezetik a vizet, így mocsarak, lápok és eredetileg vizes jellegű gyepek száradnak ki. A fenntartó kotrások során a lápi vegetáció gyakran sérül, a kirakott iszapon pedig invazív fajok jelennek meg.

A felszíni víztestek minőségével kapcsolatos kifogások nem ismertek. A vizeink.hu, illetve a vizugy.hu honlap információi alapján mindekét vízfolyás esetében tápanyag és szervesanyag kockázat áll fenn, veszélyes anyag kockázat azonban nincs. Hidromorfológiai kockázat a Dinnyés-Kajtori-csatorna tekintetében merülhet fel. A kockázati tényezőkben információink alapján nincs változás.

Vízhasználat

A vízgyűjtőn kommunális célokra felszíni vízkivétel nincs. A tervezési területen élők kommunális ivóvízellátása 100 %-ban a felszín alatti vízkészletből van megoldva.

Mezőgazdasági vízkivétel elsősorban halastavak vízpótlását szolgálja. Kisebb mértékben történik öntözési célú vízkivétel.

Dinnyés-Kajtori-csatorna vízrendszerén 11 db horgásztó üzemel, melyek felülete 5,0 – 8,0 ha tavanként. A vízfolyáson jelentős vízkivételt jelent a Dinnyési Fertő vízutánpótlása, valamint a Dinnyési Ivadéknevelő Tógazdaság vízutánpótlása. A Séd-Sárvízi-malomcsatorna vízrendszeren a horgásztavak, halastavak felöltésére és vízpótlására engedélyezett vízkivételek az összes vízkivétel 90 %-át adják. A legnagyobb vízhasználatot a Pusztægres, Őrspusztai halastórendszer (234,3 ha) a Soponya, Nagykónyi tórendszer (147,6 ha), valamint a Káloz, Nagyhörcsöki halastavak vízellátása, vízpótlása jelenti.

A KDT VIZIG területén engedéllyel rendelkező és üzemelő vízhasználatok alakulása

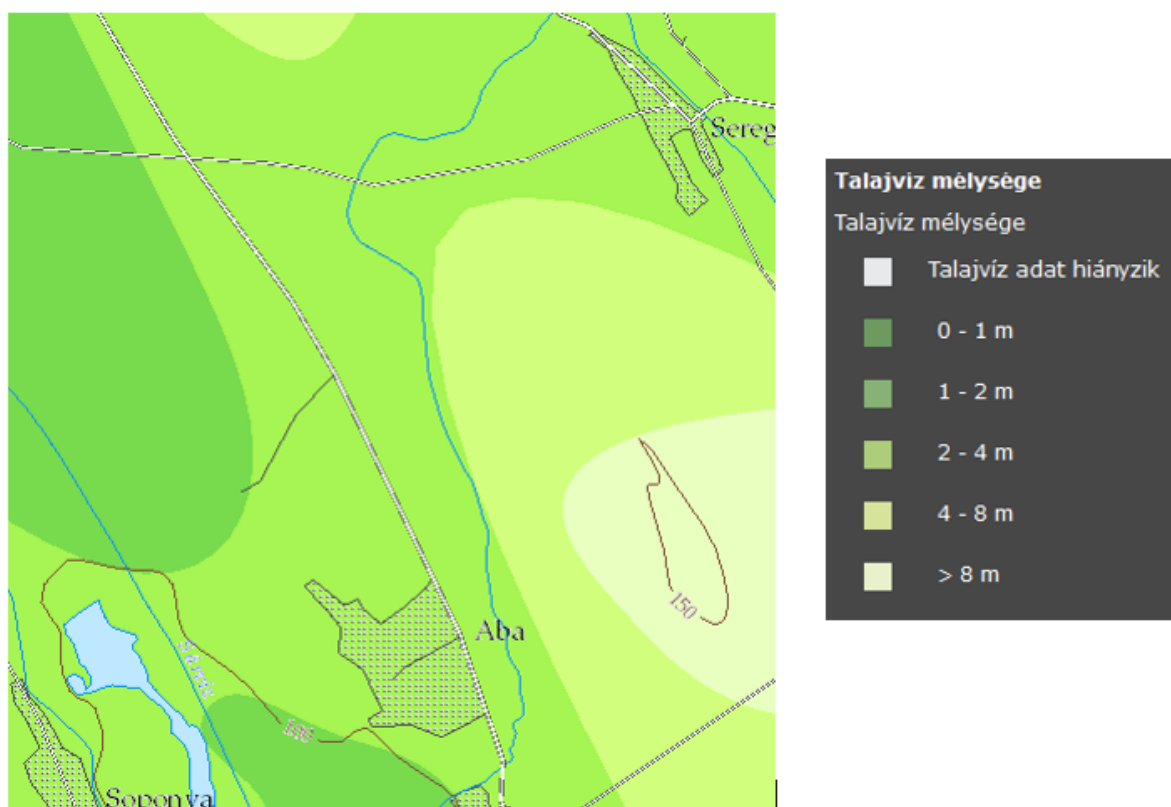
Öntözőrendszer neve	Vízjogilag engedélyezett terület (ha)		2002.-ben üzemelt terület (ha)	
	Főműves		Főműves	
	öntözés	halastó	öntözés	halastó
Nádor csatorna	3198	93,0	1270	93,0
Sárvízi Malomcsatorna	66	1294,4	9	1294,4
Gaja Malomcsatorna	0	110,0	0	84,0
Császárvíz	0	107,2	0	107,2
ÖSSZESEN:	3556	1604,6	1279	1578,6

Forrás: <http://www2.kdtvizig.hu/>

Közel múlt fejlesztései

A „Séd-Sárvízi-Malomcsatorna hosszú távú fejlesztési programja” (KDOP-4.1.1 /D-09-2009-0001) című pályázat nyomán a meder vízszállító képességének helyreállítása, kiegyenlítettbb vízgazdálkodás megvalósítása érdekében történtek fejlesztések. Az építési munkák során megtörtént a csatorna 70 km hosszában a mederkotrás, az iszap és az uszadék eltávolítása. A kotrás során kitermelt anyag a depónián és a fenntartó utak területén került elhelyezésre. A medervédelem kő keresztbordákkal és zúzott kővel töltött műanyag védőelemekkel (Gradex) lett kialakítva. A mederrézsűk állékonyságának javítása érdekében laposabb rézsűk készültek a parti sáv és a fenntartó út terhére. A parti sávban őshonos fák telepítésére is sor került. A lakott területek és közlekedési utak közelében észlelt, a szennyezettségi határértéket ásványolaj-tartalom szempontjából kissé meghaladó mederüledék el lett távolítva, megtisztítás után visszaépítésre illetve kis mennyiségben elszállításra került. A burkolt mederszakaszokon (Papkeszi, Nádasdladány) megtörtént a mederburkolatok tisztítása, javítása, helyreállítása.

Felszín alatti vizek

Forrás: MTA Agrotopo adatbázis

Aba város területén többnyire 1-2 m közötti talajvíz magasságot találunk, egyes területeken ennél magasabb a talajvíz. (Forrás: Magyarország talajvíz térképe (0-8m), map.mfgi.hu)

Aba a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a felszín alatti víz szempontjából érzékeny, felszín alatti vízminőség védelmi területen van. A földtani felépítésből és hidrogeológiai jellemzőkből következően a település területe a 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet szerint „A” és „C” kategóriájú felszíni szennyezésre érzékeny.

- **„A”** fokozottan érzékeny terület a Sárvíz menti kijelölt ökofolyosó területe, intézkedési szennyezettségi határérték $C_i = C_1$
- **„B”** érzékeny terület a Sárvíz völgy vízgyűjtőjébe eső terület, intézkedési szennyezettségi határérték $C_i = C_2$
- **„C”** kevésbé érzékeny terület a település igazgatási területének többi része, intézkedési szennyezettségi határérték $C_i = C_3$

A terület a 27/2006.(II.7.) Kormányrendelet alapján nitrátérzékeny kategóriába tartozik (HÉSZ).

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

A város környezetében légszennyező forrásként a területen áthaladó, nagy forgalmú 63-as főút, valamint kis mértékben a település alacsony, szilárd burkolat nélküli közútjai, mellékútjai

tekinthetők. Jelentkezhet mezőgazdasági területekről származó por-terhelés, melyek hatását csökkentik mezőgazdasági területek köré telepített fasorok, erdősávok. További terhelést jelent a téli időszakban a nitrogén-oxid (NO_x) és a kisméretű szállópor (PM₁₀).

A 4/2002 (X. 7.) KvVM rendeletben Aba nem szerepel a kiemelt települések között.

Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatnak a településen, illetve annak környezetében sem manuális, sem automata mintavevő helye nincsen. A legközelebbi automata és manuális mérőpontok Székesfehérváron találhatók.

Az egyes tevékenységek illékony szerves vegyület kibocsátásának korlátozásáról szóló 26/2014. (III. 25.) VM rendelet hatálya alá tartozó működő létesítmények (VOC telephelyek) nem találhatók Aba területén.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján az ország területét és településeit a légszennyezettség mértéke alapján a környezetvédelmi és a közegészségügyi hatóság javaslatának figyelembevételével zónákba kell sorolni.

A zónák kijelölésére a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendeletben (a továbbiakban: 4/2002. KvVM rendelet) került sor.

1.17.4 Zaj, és rezgésterhelés

Aba város zajterhelése a 63-as főút közelségéből adódik. A főút közelében lévő épületek nem védettek a zajterheléstől. Emellett a repülőtér melletti, belsőbárándi térség kitett a zajterhelésnek.

1.17.5 Sugárzás védelem

Nem ismert Aba városában sugárzási terhelés, illetve ezzel kapcsolatos probléma.

1.17.6 Hulladékkezelés

Aba Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2014. (III. 25.) önkormányzati rendelete alapján a Depónia Hulladékkezelő és Településtisztasági Korlátolt Felelősségű Társaság (8000 Székesfehérvár, Sörház tér 3.) látja el a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatokat. A hulladék ártalmatlanítása is a társaság hulladéklerakójában, Székesfehérváron végezhető. A településen 2013-tól házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés működik, kihelyezett gyűjtősziget a városban nincs. A szelektíven gyűjtött hulladékok mennyisége 2012-től növekszik.

A szervezett hulladékgyűjtés megkezdése előtt a településen üres telken kijelölt hulladékgyűjtés működött. A lerakók egy részét már elfedték, de egyesekre még továbbra is hordanak ellenőrizetlenül, illetve helyenként engedéllyel (pl. építési törmeléket). A szeméttelkek által okozott esetleges (valószínű) környezetszennyezés mértékét sehol nem mérték fel, s kárelhárítás sem történt. Jelenlegi állapotukban a szeméttelkek valószínűleg a szennyvíz-derítők mellett a legjelentősebb talaj- és talajvíz-szennyező létesítmények.

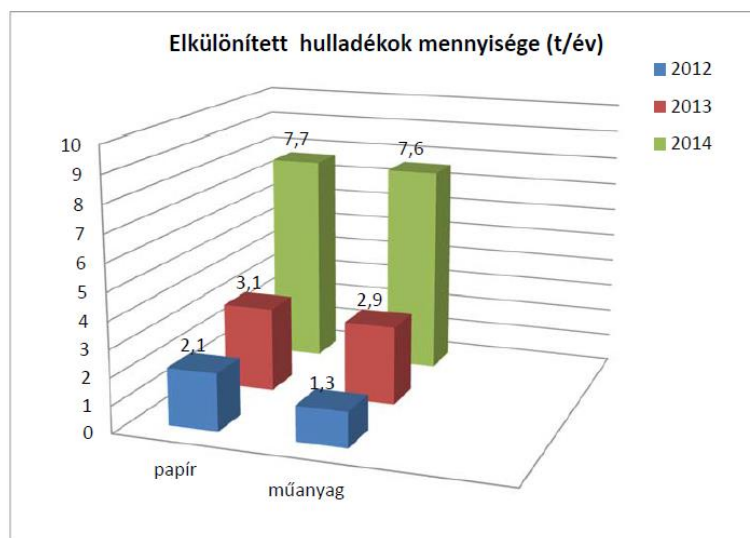
Lomtalanítás évente egy alkalommal történik, de házhoz menő, rugalmas lomtalanítás 2015.03.01-2015.10.31. között, előzetes igénybejelentés alapján lehetséges. A zöldhulladék:

az önkormányzattal egyeztetett és közösen meghirdetett időpontban díjmentesen évi két alkalommal, év közben matrica vásárlásával vehető igénybe. A veszélyes és elektronikai hulladékok elhelyezésére a székesfehérvári, valamint a Székesfehérvár-Csala pénzverővölgyi hulladékudvarokban van lehetőség. Az elektronikai hulladék begyűjtésére ingyenes lehetőséget biztosít a társaság előre meghirdetett időpontban. A hulladék elszállítása szerdánként történik, a házhoz menő szelektív hulladék elszállítása minden hónap első szerdáján esedékes.

A szennyvíz tisztítása a településen megoldott, a nem tisztított szennyvíz mennyisége 0 m³.

	2013
Az egy főre jutó, elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (1000 tonna)	171,2
Összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (tonna)	765,6
Háztartásokból közcatornán elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m³)	65,7
Közcatornában elvezetett összes szennyvíz mennyisége (1000 m³)	71
Víz- és csatornabekötések aránya (százalék)	46,5
Nem tisztított szennyvíz mennyisége (1000 m³)	0

Aba hulladékgazdálkodásával kapcsolatos statisztikai adatok, Forrás: teir.hu

Elkülönített hulladékok mennyisége Abán (t/év), Forrás: Deponia Kft.

1.17.7 Vizuális környezetterhelés

Aba város és környéke sík vidéken található, ezért a magas épületek számos nézőpontból feltűnőek. Így van ez két újabb építésű víztoronnyal, egyik Aba, másik Bodakajtor területén. Ipari jellegük eltér a település arculatától. Az abai víztornyon olvasható Aba felirat mindazonáltal identitást erősítő hatással bírhat. Az örökségvédelmi szempontból is jelentős a bodakajtori, jelenleg használaton kívüli víztorony.

A településen viszonylag kevés reklámfelület található, a helyi kereskedelmi, szolgáltató egységek jelenlétére figyelmeztetnek, jelenlétük inkább praktikus, de nem zavarja az települési arculatot.

1.17.8 Árvízvédelem

Az utóbbi években a belterületi hasznosítású területek, a beépítettség jelentősen növekedett, ezzel jelentősen megnőtt az egyes vízgyűjtők területén a burkolt felületek nagysága, amelynek hatására a természetes és mesterséges növénytakaró csökkent, s így a vízfelszívó és tároló képessége is csökkent a területnek. A burkolt felületekről fékezetlenül hirtelen fut le akár hóolvadás, akár zápor hatására kialakuló vízmennyiség, azonnal terhelve a vízgyűjtő vízfolyásait (csatornahálózatot, árkokat, patakokat, folyókat). Az utóbbi években ezért a korábban megállapított meder kereszt-szelvények nem mindenhol bizonyultak megfelelőnek, előfordultak helyi elöntések, árvizek.

A Dunán, a részvízgyűjtők vízfolyásain levonuló árhullámok mellett a belvizek is okoznak gondot. A legfőbb gondot a magas talajvízszint okozza, amely természetesen összefügg az időjárással, a csapadékháztartással, a térségen áthaladó patakok, folyók vízszintmozgásával és a talajtani adottságokkal. A magas talajvízállás mellett jelentős méretű vízállásos területek alakulnak ki. Ezek a nagy gyakoriságú, tartósan vízállásos, belvíz-veszélyeztetett területek.

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Aba területén szőlőtermesztést és –feldolgozást két területen végeznek: Egyik a Terézia dűlő, másik pedig az un. „Kincses” terület, melyeken a gazdasági- illetve lakóépületek mellett pincék helyezkednek el. A jelenlegi településrendezési dokumentum külön kitér e területekre, a helyi építési szabályzat a közművesítéssel kapcsolatban tesz említést. Ezek a területek az alacsonyabb beépítési lehetőségekkel bírnak.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A Fejér Megyei Területrendezési Terv alapján Aba területe földtani veszélyforrás területének övezete által nem érintett, csúszás és süllyedésveszélyről nincs tudomásunk.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

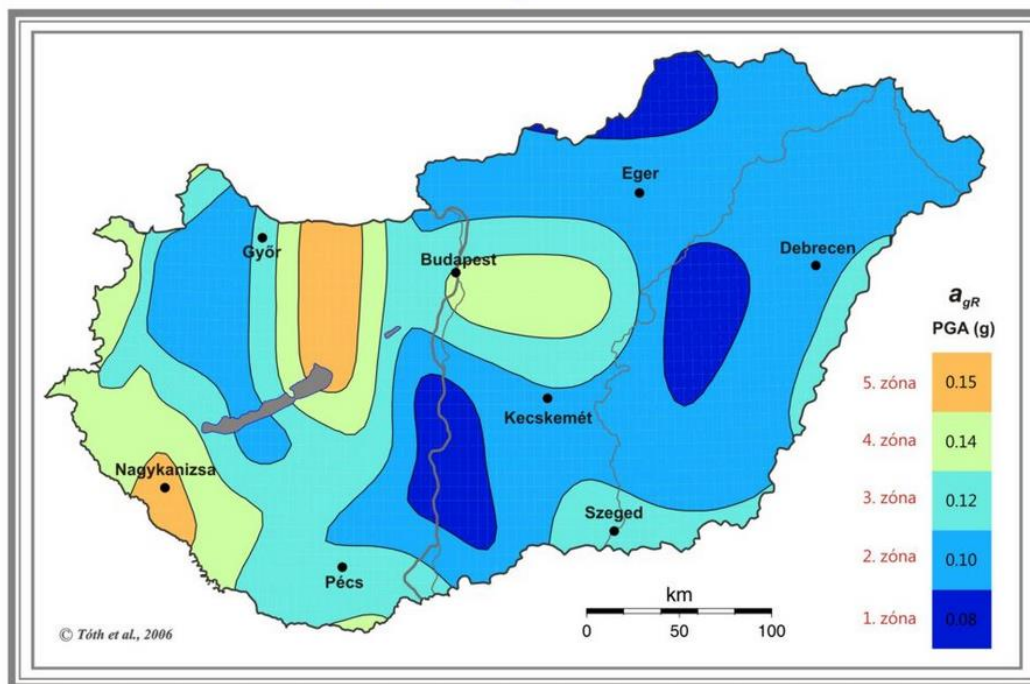
A földrengésnek a Föld felszínén érezhető és az épített környezetben okozott hatását a rengés intenzitása jellemzi. Az európai országokban 1992 óta az Európai Makroszeizmikus Skálát (rövidített jelzése: EMS) használják. A skálához igazodva minden ország elkészíti a nemzeti szeizmikus zónatérképet. Ennek értelmében minden építményt úgy kell tervezni, hogy az élettartama (általában 50 év) alatt 10% valószínűséggel előforduló földrengést komolyabb szerkezeti károsodás, összeomlás nélkül kibírjon. A térkép alapján Aba a 4. zónába esik, ami

„Széles körben érezhető” kategóriába esik, azaz a rengést épületen belül sokan érzik, a szabadban kevesen, néhány ember felébred. A rezgés mértéke nem ijesztő. Ablakok, ajtók, edények megcsörrennek, felfüggesztett tárgyak lengenek.

MSZ EN 1998-1 (EUROCODE 8) NEMZETI MELLEKLET

Szeizmikus zónatérkép

Horizontális gyorsulás értékek 50 évre,
10% meghaladási valószínűség mellett
(1/475 év gyakoriság) az alapkőzeten, g egységben

Forrás: www.foldrenges.hu

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A település területén több kisebb vízfolyás halad át, ezek azonban az beépítésre kijelölt területeket áradásaikkal nem veszélyeztetik.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Aba területének jelentős része rendszeresen belvízjárta terület övezetbe tartozik, amit az építési korlátozásoknál, mezőgazdasági tevékenység során figyelembe kell venni. Az 1.17-es fejezetben a vízrajzi adottságoknál bővebben tárgyaljuk a terület adottságait.

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Abán mély fekvésű terület nem található.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

A települést érintő árvízvédelmi, vízgazdálkodási beavatkozást a Nádor-csatornán végeztek, mely a belvíz elleni védekezéshez is hozzájárul. A környéken létesült halastavak, mesterséges tavak szintén hozzájárulnak a vízrajzi veszélyforrások elhárításához. A jövőben a

mezőgazdasági és árvízvédelmi feladatok összehangolása mentén érdemes lehet további fejlesztésekben gondolkodni.

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

A település szempontjából nem releváns.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

A település szempontjából nem releváns.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

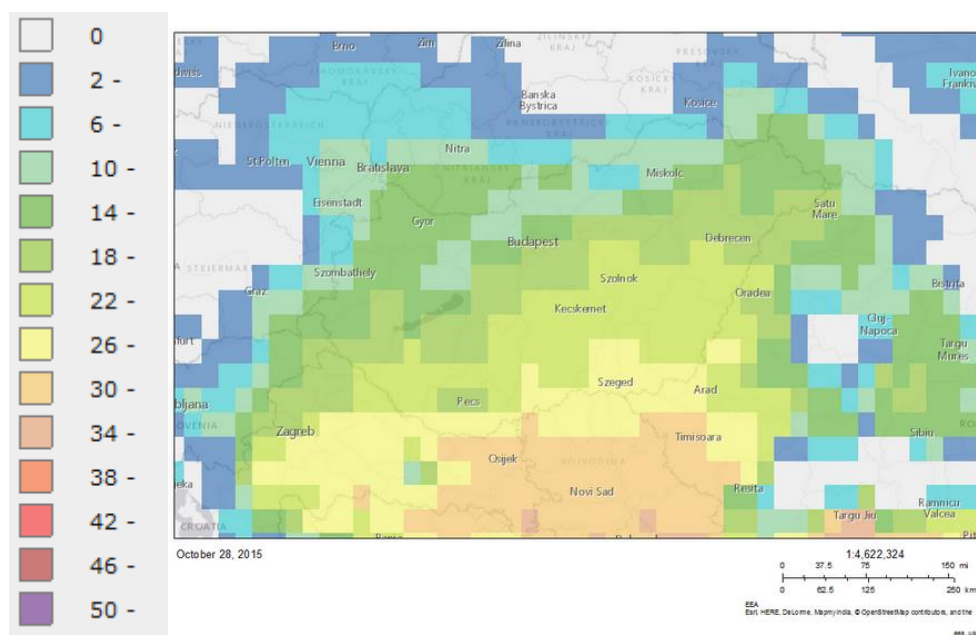
A Börgöndi Repülőtér közelsége adhat okot építési korlátozás bevezetésére.

1.19 ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

Ásványi anyag gazdálkodási terület övezete nem került kijelölésre Aba városában a Fejér Megyei Területrendezési Terv alapján.

1.20 VÁROSI KLÍMA

A városokban sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki melyek az emberi egészségre, épített környezetre hatással vannak. A városi klíma legszembetűnőbb hatásai a városi hőszigetek, átszellőzési viszonyok (szélkapuk), levegőminőségi problémákban nyilvánulnak meg. Aba elhelyezkedését tekintve magyarországi viszonylatban kevésbé veszélyezteteti a felmelegedés, az Európai Környezeti Ügynökség előrejelzése szerint 2050-id 22-26 napon számolhatunk az egészséget megviselő trópusi éjszakával vagy forró nappal.

A trópusi éjszakák (> 20C) és a forró napok (> 35C) várható száma 2021-2050-ben, Forrás: <http://www.eea.europa.eu>

Aba ugyan léptékében kisvárosnak számít, mégis a város fejlődése szempontjából fontos figyelembe venni a városi klímát pozitívan befolyásoló várostervezési, építészeti szempontokat annak érdekében, hogy a városi polgárok számára egészséges és élhető környezetet hosszútávon biztosítható legyen.

Aba esetében megelőzési feladatok merülnek fel, melyekhez a következő, már meglévő erősségekre építő szempontokat javasoljuk figyelembe venni a várostervezés során²⁰:

- Levegőminőség javítása:
 - Fontos, hogy az építkezések során lehetőség maradjon a város belső területeinek átszellőzésére. Abán többemeletes épületek ugyan nem találhatók, melyek az átszellőzésnek gátat szabnának, de a beépítés sűrűségével, városszerkezeti tervezéssel lehet segíteni a település átszellőzését.
 - A fás szárú növények, elsősorban a cserjeszint fontos szerepet játszik az utak mentén történő légszennyezés visszaszorításában, levegő tisztításában. A mezőgazdasági tevékenység során keletkezett szálló por is visszaszorítható a szántóföldek és lakott területek között kialakított fasorokkal. A mezőgazdasági területek mellett elhelyezett fasorokra emellett az ökológiai gazdálkodásban és a szélrózsa visszaszorításában is fontos szerep hárul.
- Hőérzet:

²⁰ Forrás: Városhatár Kalauz, Magyar Urbanisztikai Tudásközpont Nonprofit Kft. (2012), elérhető:

- A hőérzet szempontjából fontos a burkolt és zöldfelületi arány helyes megtartására. A humán komfortérzet emelhető megfelelő minőségű városi zöldterületek kijelölésével és fenntartásával.
- A hőérzet csökkentésére a vízfelületek is kiváló megoldást jelentenek, melyek kialakítására Aba vízrajzi adottságai kiválóak.
- Különböző építészeti megoldások is segíthetnek a hőérzet csökkentésében, pl.: zöldsávok alkalmazása vagy Abán egyes önkormányzati épületeken megjelenő megújuló energiaforrások telepítése, melyek árnyékoló hatása szintén kedvező. Itt kell megemlíteni a hőszigetelés fontosságát egyes épületeken, vagy a légkondicionáló berendezések használatának mellőzését, mely az építmények megfelelő tájolásával, árnyékolással és környezetalakítással lehetséges.
- További klímabarát megoldások
 - Aba kitűnő adottságokkal rendelkezik a kerékpáros közlekedés terén, a lakosság körében is kedvelt közlekedési eszköz, melyek használatának ösztönzése (kerékpárutak, tárolók) a klímabarát közlekedési kultúrát támogatja.

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1 A TELEPÜLÉS JELLEMZŐI, SAJÁTOSSÁGAI

Aba városa a Közép-Dunántúli Régió déli, keleti részén, Fejér megye központjában helyezkedik el, a székesfehérvári járásban. Földrajzilag az Alföld nagytájához, köznapi értelemben a Dunántúl egységéhez sorolják. Középtáji szinten a Mezőföld része: ez a középtáj Fejér és Tolna megyét érinti, és a Duna illetve a Sió között található. Kistáji besorolás alapján a Sárvíz-völgy valamint Közép-Mezőföld kistájak területén fekszik.

A helyzetét földrajzi fekvése, a megyeszékhely közelsége és a város közigazgatásilag hármas tagoltsága határozza meg. A település három, területileg egymástól jól elhatárolható településrészből tevődik össze: Aba, Bodakajtor és Belsőbáránd. Mindhárom településrész sajátos adottságokkal bír: a város közigazgatási, gazdasági, kulturális központja Aba; Báránd és Bodakajtor falujellegű, természeti és mezőgazdasági értékekben gazdag városrész. A település a közelmúltig önálló kistérségi központ volt, a járási rendszer felállításával lett a székesfehérvári járás része – bár részleges önállóságát megtarthatta, hisz a településen kormányablak és több járási kirendeltség működik.

2.2 TÁRSADALOM, HUMÁN INFRASTRUKTÚRA

A település lakónépessége a rendszerváltásig csökkenő tendenciákat mutatott, majd a '90-es évekbeli mélypont után a kétezres évekre újra növekedés jellemezte Abát. Mára a népesség újra elérte, majd meghaladta az 1970-es évekbeli szintet. A település népsűrűsége alacsony, a vidéki térségek adataihoz hasonlatos. A várost az elmúlt években a természetes fogyás jellemzi – az élveszületések és halálozások számából alakul természetes szaporodás, fogyás mutató a város esetében ingadozó, de a 2000-es évek óta jellemzően negatív előjelű. El- és odavándorlás szempontjából a településen egyértelmű trendek nem állapíthatók meg – a 2010-es évekig jellemzően a bevándorlók száma volt magasabb, tehát a vándorlási mérleg pozitív volt.

Korösszetétel szempontjából a várost mára az előregedés trendje jellemzi – bár országos és megyei értékeknél ez jelentősen kisebb arányú és mértékű, és járási szinten is a fiatalabb korösszetételű települések közé tartozik. A gyermekkorú népesség aránya egészen a 2010-es évekig magasabb volt az időskorúakénál – ezen átfordulás megyei szinten ez 10, országos szinten 20 évvel korábban történt, mint Abán. A településen élők között alacsony a valamely nemzetiséghez tartozók aránya

Képzettség szempontjából a település jellemzően alacsonyabb képzettségi szintű: jelentős az elmaradás az érettségizettek valamint az egyetemi és főiskolai oklevéllel rendelkezők körében – a differencia már járási szinten, Székesfehérvár torzító hatását figyelembe véve is érzékelhető.

Foglalkoztatottság szempontjából a város kedvező helyzetben van: a foglalkoztatottak aránya, az aktivitási ráták jellemzően az országos átlag fölé emelik a várost. Fontos viszont kiemelni,

hogyan az alacsony végzettségűek illetve a fiatalabb korú (35 éves korig) népesség nagy számmal található az álláskeresők között.

A településen magas a dolgozni más településre járók aránya, amely legfőképp Aba agglomerációs jellegének köszönhető – a városban élők több mint kétharmada más településre jár dolgozni.

Jövedelmi viszonyok alapján a város a nehezebb helyzetű települések közé tartozik: ugyan az átlagjövedelmek hozzák az országos szintet, de a megyei és más összehasonlításban elmaradnak. Az is megállapítható, hogy a magas jövedelműek aránya alacsony a településen.

A helyi identitástudatot a település gazdag történelme, valamint az évente megrendezésre kerülő közösségi események (pl. Aba Napok) erősítik; a város életét nagyszámú civil szervezet munkája teszi sokszínűvé. A város jellegzetes intézménye az utcaközösségek csoportja: az egy lakóteret megosztók közössége, saját magisztrátussal, amely a helyiek számára fontos identitásképző erő.

Humán infrastruktúra szempontjából a település kiváló adottságú. Ugyan bölcsőde a településen nem található, de egy óvoda, két általános iskola valamint egy középiskola is van a városban, ahol jó minőségű oktatás folyik. A középiskola a város büszkesége, az intézményben az ember és a természet harmonikus egységére építő, a hagyományőrzésre, valamint a tapasztalat útján megszerzett tudásanyag megszerzésére nagy figyelmet fordító oktatás folyik.

Egészségügyi szempontból a város jelenleg átmeneti állapotban van: jelenleg az alapellátás és a fogorvosi szakellátás biztosított, valamint mentőállomás üzemel a településen. A 2015-ös év végére nyílik meg a járóbeteg szakellátó központ, mely mentesíteni fogja a lakosságot a megyeszékhelyre való ingázástól.

A szociális közszolgáltatásokat a több települést (Aba, Csősz, Tác, Seregélyes) összefogó szociális alapszolgáltatási központ látja el. A városban idősek otthona, szociális étkeztetés közösségi ház és könyvtár is található, valamint több sportegyesületben is aktív élet folyik.

2.3 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

A városban a mikro- és kisméretű vállalkozások a jellemzőek, melyek számukban elmaradnak az országos értékektől. Iparúzés adó szempontjából a város a hasonló léptékű, helyzetű településekhez hasonlóan teljesít. A legtöbb vállalkozás a kereskedelem, mezőgazdaságban illetve az építőiparban tevékenykedik – ezekben az ágazatokban erős a város, mind a megyei, mind az országos átlagoknál több vállalkozás is működik.

A várost jó talajadottságai, a termőföld kiváló minősége és hagyományai okán főként mezőgazdasága határozza meg. A jellemzően nagytáblás, intenzív szántóföldi növénytermesztő gazdálkodást gyümölcs- és zöldségtermesztés valamint állattartás illetve szőlő és borgazdálkodás egészíti ki, jellemzően egyéni gazdaságokban.

Az ipar és építőipar együtt az egyik legnagyobb foglalkoztató – de ennek túlnyomó többsége építőiparhoz kapcsolódik. A város iparilag fejletlen, melynek az oka főképp az ipari tradíciók

hiánya valamint az ipari központ, Székesfehérvár közelsége, mely kialakult, erős iparral és elszívó képességgel rendelkezik.

A szolgáltatási szektor húzóágazata a kereskedelem, mely fontos szerepet tölt be a városban foglalkoztatási szempontból – bár jelentősége csökkent az elmúlt időkből, melynek indoka a fogyasztási szokások megváltozásában, valamint a fogyasztási lehetőségek bővülésében keresendő: a helyi, méretgazdaságosságban alulmaradó kiskereskedelmi egységek visszaszorulása valamint a közeli, székesfehérvári bevásárlóközpontok könnyű elérhetősége együttesen a magyarázó okok.

A város turisztikai szempontból a város jó potenciálokkal rendelkezik, de jelenleg még jórészt kiaknázatlan. A település erős kiindulási alapokkal rendelkezik elsősorban az ökoturizmus (Sárvíz–völgye Tájvédelmi Körzet), falu-, gyógy- (termálvíz) és sportturizmus területén.

2.4 KÖRNYEZETVÉDELEM, KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

Aba talajtani adottságai kiemelkednek az országos átlaghoz képest. Éppen ezért fontos, hogy a jövőben a megfelelő környezetkímélő mezőgazdasági eszközökkel védje a települést.

A vízrajzi adottságai szintén kedvezőek a településnek, azonban a kiegyensúlyozott vízgazdálkodás érdekében még sok teendő merül fel. Az aszályos időszakok és a magas talajvízszint miatt kialakuló belvizek egyaránt jellemzőek a településre. Az beépített területeken a csapadékvíz elvezetése sem minden esetben megoldott ezért a jövőben komoly lehetőségek rejlenek a víztározók vagy záportározók kialakításában, vagy a vizet megkötő energiaerdők, zöldszigetek kialakításában. A környéket található halastavak nem csak a mezőgazdasági víztározást, hanem a horgászati célú tevékenység ösztönzését egyaránt megteremthetik.

A korábbi ipari tevékenység miatt a Séd és a Nádor patakok üledékében veszélyes anyagok halmozódtak fel, melyek gátolják a jó vízállapot kialakulását. Fontos megjegyezni, hogy Aba város területe nitrátérzékeny, mely elsősorban a mezőgazdasági tevékenységre vezethető vissza. A növényvédő szerek, és műtrágyák alkalmazásának kiegyensúlyozására az integrált növénytermesztés és ökológiai gazdálkodás sokrétű lehetőségeket kínál, mely különösen az érzékeny természetvédelmi területek mentén jelent megoldást.

A mezőgazdasági tevékenység és a burkolatlan utak miatt kialakuló por-terhelés a településen védőerdők telepítésével, burkolt utak kialakításával kezelhető.

A repülőtér és a 63. sz. főút mentén fennálló zaj ellen szintén növényzet, illetve zajvédő falak kialakítása jelenthet megoldást a környéken élők számára.

2.5 KÖZLEKEDÉS

Aba közlekedés-földrajzi szempontból kiváló adottságokkal rendelkezik: Magyarország egyik legjelentősebb közlekedési tengelye közelében fekszik, mindössze 16 km-re az M7-es gyorsforgalmi úttól, valamint közel található a 7-es főút, valamint a 63-as másodrendű főút. Agglomerációs szerepéből adódóan a település számára Székesfehérvár szerepe kiemelt jelentőségű.

Az autóbuszos közlekedéssel közvetlenül elérhető a megyeszékhely, valamint több nagyobb település, átszállással Budapest is – a település szempontjából ez az elsődleges közösségi közlekedési forma. A vasútvonal (Sárbogárd-Székesfehérvár között) elérhető, de jelentősége nem mérhető az autóbuszos közlekedéshez.

A személygépkocsik száma növekszik a városban, de továbbra is a közepes-alacsonyabb gépjármű-ellátottságú települések közé tartozik mind megyei, mind országos szinten. A kerékpáros infrastruktúrája a városnak jelenleg kiépítés alatt áll: kerékpáros közlekedés inkább a városon belül, mint távolsági használatra jellemző.

2.6 EGYÉB INFRASTRUKTURÁLIS JELLEMZŐK

Aba infrastrukturális adottságai jónak mondhatók, a térségi, kisebb méretű településeivel hasonló az ellátottság. Az ivóvizek minősége megfelelő, a magas nitrítartalom miatt azonban vegyszeres tisztítás szükséges. A nyersvíz magas ammónia és vastartalommal bír. Aba tavainak vízminősége jó, horgászatra alkalmasak, ennek megfelelően több horgászegyesület is működik a településen. A csapadékvíz elvezetése problémát jelent, nem minden esetben megoldott és a jövőben a közműolló bezárására is szükséges hangsúlyt fektetni, habár a 67,1%-os aránnyal országos átlag közei a mutató.

Abát átszeli egy gázvezeték kelet-nyugat irányban. A térségben gázátadó állomás és két gázfogadó állomás üzemel. Abán az egy főre jutó villamosenergia fogyasztás (a háztartásoknak szolgáltatott villamosenergia alapján) 2013-ban 972 kWh, 2011 óta növekvő tendenciát mutat.

Aba területi adottságai lehetővé teszik szélenergia, napenergia hasznosítását és energiaültetvények telepítését.

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE

3.1.1 A folyamatok értékelése

Aba városa az elmúlt 25 év alatt nagy fejlődésen és átalakuláson ment át – mely egyrészt köszönhető az itt élők kitartásának, hűségének, segítőkészségének, példaértékű együttműködésének; a városvezetés elszánt, kitartó és konzekvens munkájának; a földrajzi szempontból kedvező elhelyezkedésnek; valamint az aktív, hazai és nemzetközi pályázási tevékenységnek.

Aba városának helyzetfeltáró, -elemző és –értékelő munkája a több pillérre támaszkodott: a település jellegzetességeit, adottságait, az erősségek és gyengeségek, valamint a lehetőségek és kockázatok hálózatát aktív közös munka keretében tárta fel és elemezte, értékelte az önkormányzat. A konzultáció folyt a város több kiemelt szereplőjével, a társadalmi-gazdasági-közösségi élet képviselőivel; valamint átfogó dokumentumelemzés támogatta a helyzetfeltárást, mely során a településen korábban elkészített stratégiai dokumentumok, tervek elemzések és vizsgálatok tudása, tapasztalatai is be lettek építve a helyzetelemző és –értékelő részekbe.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
A település jellemzői, sajátosságai A járáson belüli kiemelt szerep, volt kistérség-központi rang Sokszínű település: három adottságaiban, jellemzőben eltérő településrész Közigazgatási elérhetőség: kormányablak, járás-kirendeltségek Gyümölcsöző testvérvárosi kapcsolatok	A település jellemzői, sajátosságai Településrészek közötti nagy különbségek (gazdasági, térszerkezeti, társadalmi)

Társadalom, humán infrastruktúra	Társadalom, humán infrastruktúra
Növekvő népességszám rendszerváltás óta	Természetes fogyás: születések számarányának csökkenése
Megyei és országos szinten is a fiatalabb korösszetételű települések közé tartozik	Előregedés országos tendenciája megindult a városban is
Országos átlag feletti foglalkoztatottsági mutatók	Alacsony képzettségi szint: magasan kvalifikáltak aránya alacsony
Erős identitás-, közösség- és nemzettudat	Ingázók magas száma: magas kitettség a településen kívüli munkahelyeknek, -adóknak
Erős közösségi kohézió, kulturális élet: városi napok, utcaközösségek	Alacsonyabb átlagjövedelem a városban
Aktív sportélet, jó sportinfrastruktúra	Bölcsőde hiánya: munkavállalásra is kihatással lehet
Nagyszámú civil szervezet	Egészségügyi szakellátás hiánya, egészségügyi ingázás
Jó adottságú oktatás, települési középiskola	Szakiskolák, felnőttképzés hiánya
Sokoldalú szociális közszolgáltatások	Kulturális és szabadidős lehetőségek (pl. mozi, színház és múzeum) hiánya, korlátozott száma
Városi rendőrőrs	
Szociális közszolgáltatások településeken átívelő jellege	
Művészeti oktatás településeken átívelő jellege	
A település gazdasága	A település gazdasága
Kiváló adottságok a mezőgazdasághoz, erős agrárágazat a városban	Középvállalkozások aránya alacsony
Termálvíz a városban	Iparilag fejletlen a város, ipari hagyományok hiánya
Erős horgászkultúra - turisztikai potenciál	Kiaknázatlan turisztikai potenciálok
	Ipari parkok kihasználatlansága
	Intézményesített gazdasági együttműködések alacsony száma
Környezetvédelem, közszolgáltatások	Környezetvédelem, közszolgáltatások
Jó földtani adottságok (magas talajértékszám)	Nádor és Séd üledékében felhalmozódó veszélyes anyagok
Környetkárosító ipari hatások nincsenek	Magas talajvízszint
Gólyafészkek jelenléte a városban	Csapadékvíz elvezetése nem megoldott
	Nitrát-érzékeny területek
	Por-terhelés
	Zajterhelés a 63. sz főút és a Börgöndi repülőtér környezetében

Közlekedés	Közlekedés
Kedvező közlekedés-földrajz: kiváló úthálózati elérhetőség, közeli nagyváros	Kötőtpályás vasúti közlekedés
Autóbuszos közlekedés	Alacsony gépjármű-ellátottság/motorizáció
	Kerékpáros infrastruktúra kiépítése kezdeti szakaszban
	Rossz minőségű belső úthálózat
Egyéb infrastrukturális jellemzők	Egyéb infrastrukturális jellemzők
Tavak jó vízminősége	Közcatornába bekapcsolt lakások száma
Termálvíz	Ivóvíz minőség (nitrittartalom, nyersvízben magas ammónia és vastartalom)
	Csapadékvíz elvezetése nem megoldott

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
A település jellemzői, sajátosságai	A település jellemzői, sajátosságai
Aba mint agglomerációs célállomás - kisvárosi légkör közel a megyeszékhelyhez	A város veszít jelentőségéből, a járáson belüli kiemelt szerepéből
Társadalom, humán infrastruktúra	Társadalom, humán infrastruktúra
Ingázó dolgozók tudástranszfere a megyeszékhelyről Abára	Népmozgalom tartósan negatívba fordulása: csökkenő születésszám, elvándorlás növekedése
Csatlakozás a megyei akadémiai sportolóképzésbe	Elszívó hatás megerősödése a megyeszékhely irányából
	Feszültségek eszkalálódása az eltérő jellemzőkkel bíró településrészek között
	Csökkenő diákszámok
	Nehezebb gazdasági helyzetben lévő településrészek szlömösödése
A település gazdasága	A település gazdasága
Spill-over hatások Székesfehérvár irányából	Kereskedelmi szektor leépülése a megyeszékhely közelsége okán
A megyeszékhely és a megye fejlődésével növekvő felvevőpiac a város gazdasága számára	Infrastrukturális támogatások arányának csökkenése, megkövetelt önerő növekedése
Jó minőségű mezőgazdasági áruk iránti kereslet növekedése	Pályázati feltételek szigorodása, adminisztrációs költségek növekedése
Falusi és ökoturizmus iránti kereslet fellendülése	
Kedvező gazdasági környezetben befektetési kedv növekedése, ipari parkok benépesülése	
Város számára kedvező uniós pályázati kiírások	
Középiskola széles tanulókörzisével	
Környezetvédelem, közszolgáltatások	Környezetvédelem, közszolgáltatások
Halastavak sokrétű kihasználása (víztározás, halászat)	Kiegyensúlyozatlan vízgazdálkodás (aszály és belvíz)
Víztározók, záportározók kialakítása	
Energiaerdő telepítése	
Talajvédelem	
Ökológiai gazdálkodás, integrált növénytermesztés	

Közlekedés	Közlekedés
Tervezés alatt álló M8-as autópálya kedvező közlekedési, gazdasági hatásai	Finanszírozási feltételek hiánya a bel- és külterületi úthálózat fejlesztése kapcsán Településrészek elszigetelődése a közösségi közlekedési hálózattól
Egyéb infrastrukturális jellemzők	Egyéb infrastrukturális jellemzők
Horgászati tevékenység	Nem ismertek
Szélergia hasznosítás lehetőségei	
Napenergia hasznosítás lehetőségei	
Biomassza hasznosítás lehetőségei, energiaerdők	

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 3. §-a megállapítja, hogy „a koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz a település méretének, sajátosságainak és a településhálózatban betöltött szerepének figyelembevételével készül”. Továbbá, A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz készítésének módját a korábbi tervekre is figyelemmel kell meghatározni. A koncepció és a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban készül. A stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra.

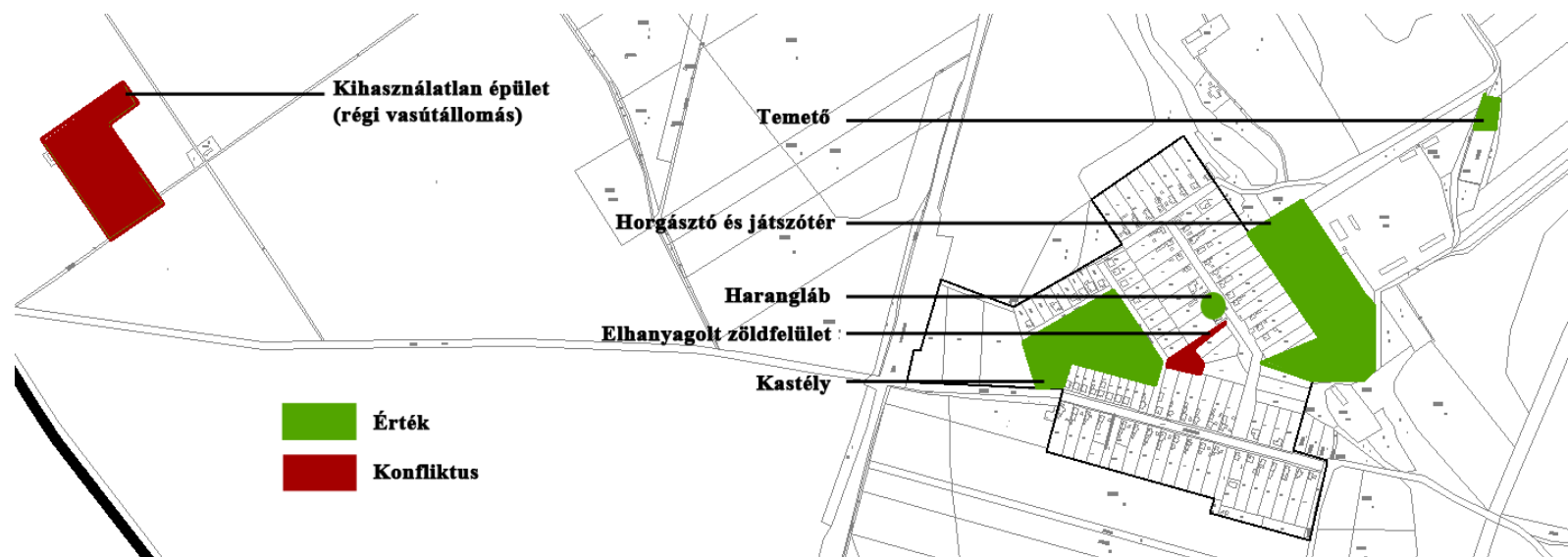
Országos szinten a fejlesztést az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) határozza meg, míg rendezést az Országos Területrendezési Terv (OTrT). Megyei szinten Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciója és Programja felel a településfejlesztés, Fejér megye területrendezési terve a -rendezés kérdéseiről. Települési szinten a településfejlesztés kérdéseiben releváns az Abai Kistérség Fejlesztési Koncepciója és Stratégiai Programja valamint a jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia; a településrendezés kérdéseit a helyi építési szabályzat, a szabályozási terv valamint a településszerkezeti terv szabályozza.

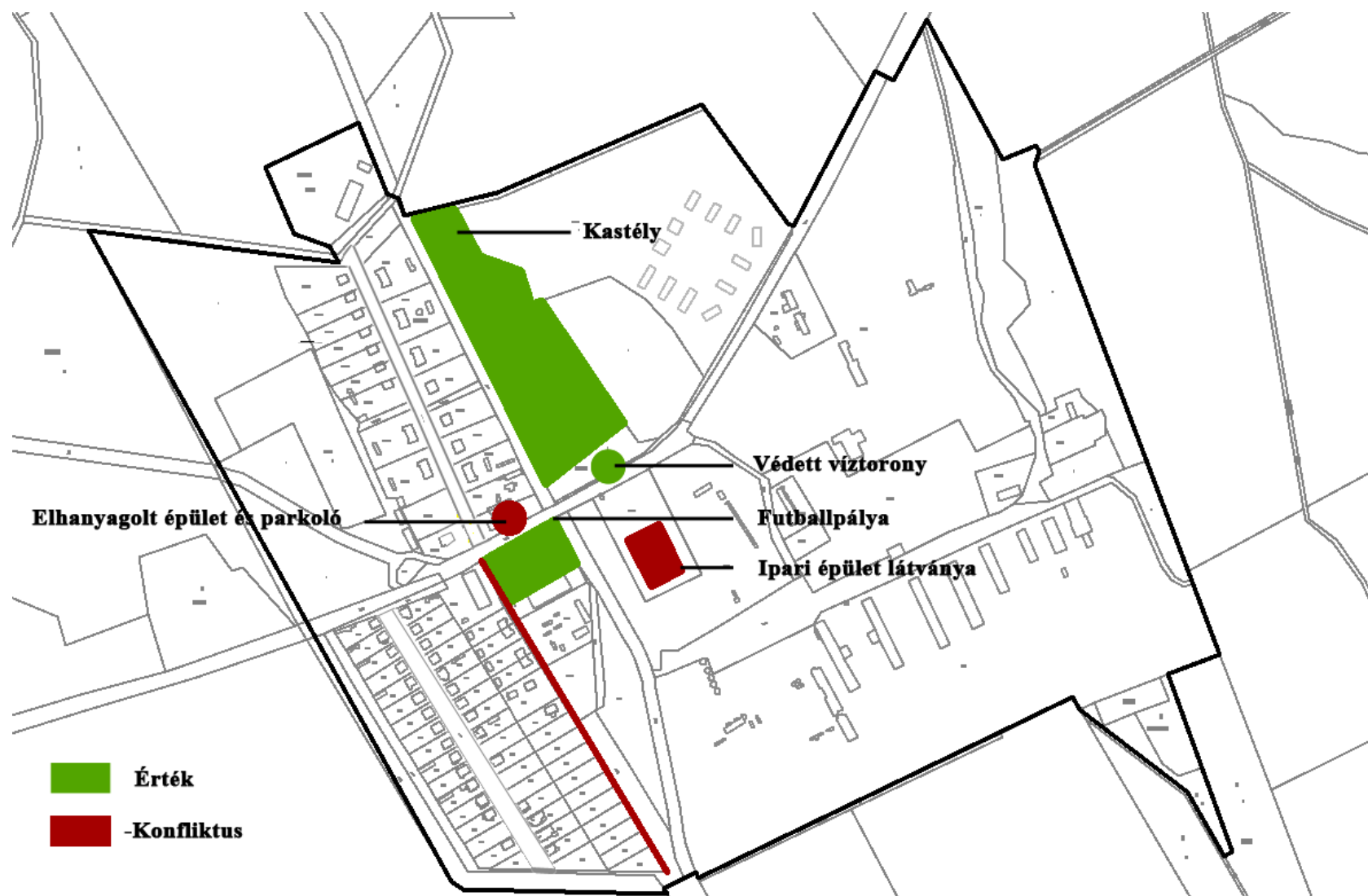
3.2 PROBLÉMATÉRKÉP / ÉRTÉKTÉRKÉP

Probléma- és értéktérkép – Aba belterület

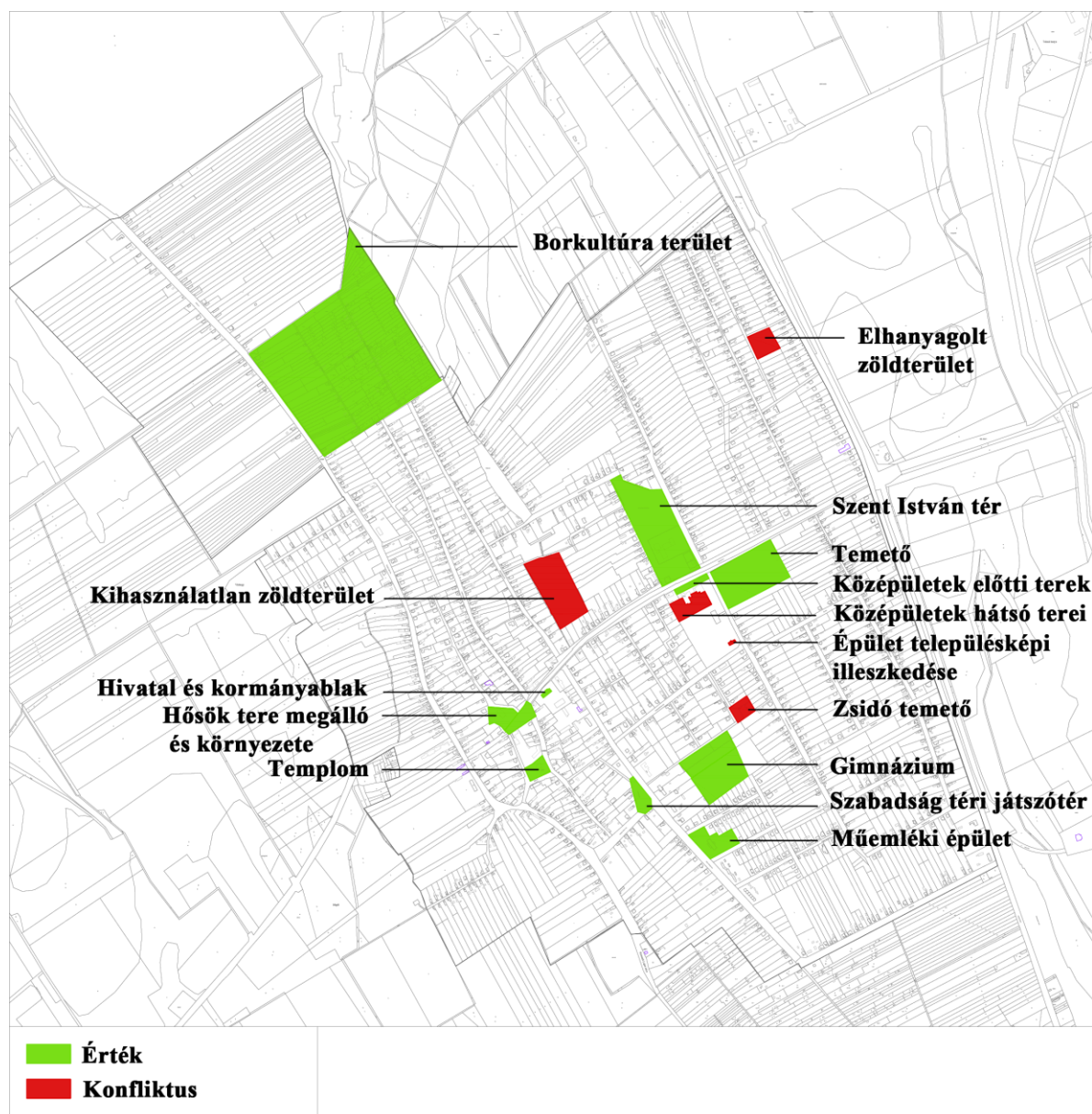

Probléma- és értéktérkép – Belsőbáránd

Probléma- és értéktérkép – Bodakajtor

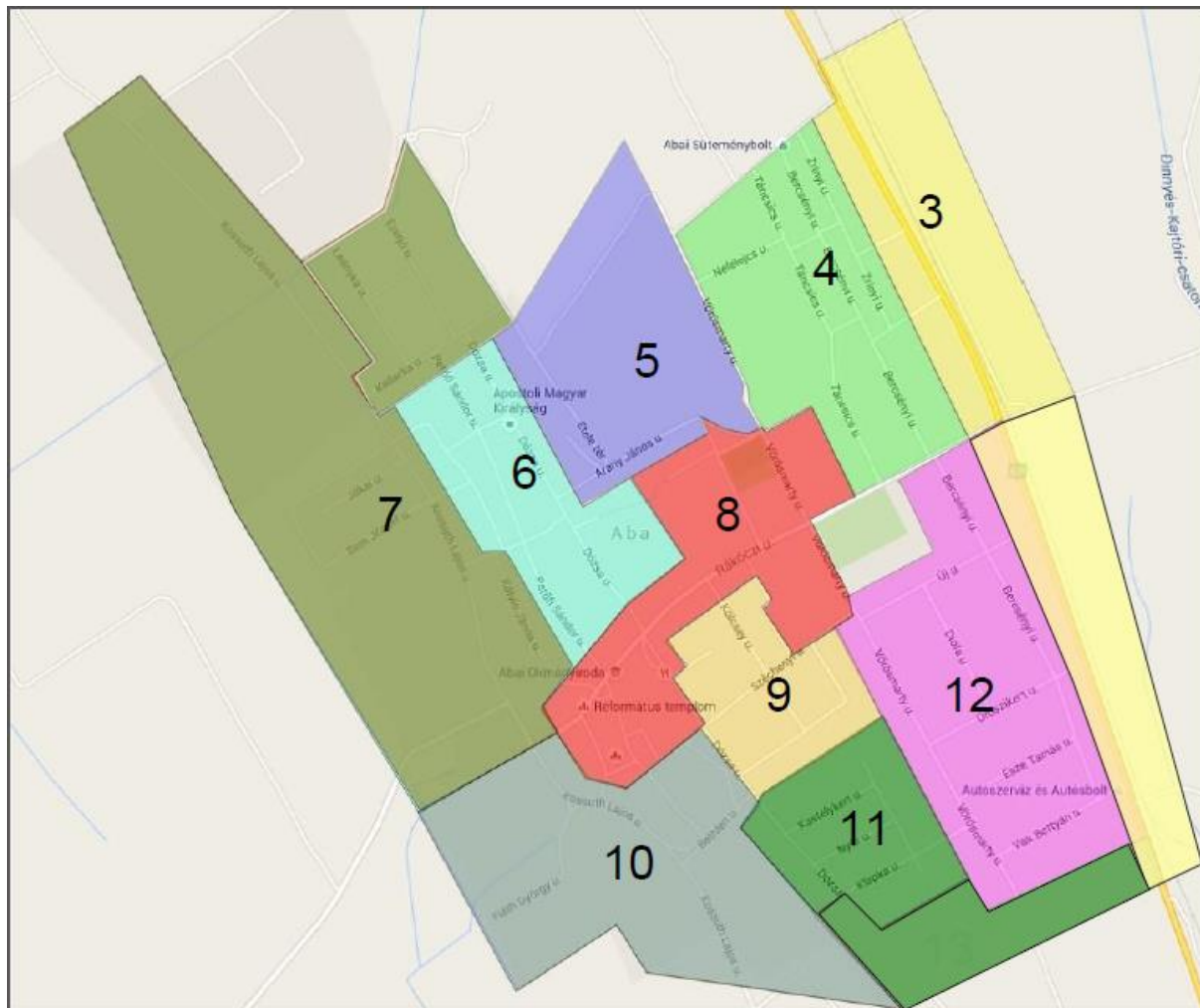
Probléma- és értéktérkép – Aba teljes területe

3.3 ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ VÁROSRESZEK

3.3.1 A városrészek kijelölése

A városrészek kijelölése folyamatban van, a Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása után a kijelölések véglegesíthetők.

Akció terület száma	Utcanev	Jobb oldal	Bal oldal	Megjegyzés
1	Bodakajtor			teljes
2	Belsőbáránd			teljes
3	Fehérvári út			teljes
4	Zrínyi utca			teljes
	Bercsényi utca	2 – 92	1 – 73	
	Táncsics utca			teljes
	Nefelejcs utca			teljes
	Vörösmarty utca		1 – 47	
5	Vörösmarty utca	2 – 44		
	Arany János utca			teljes
	Etele tér			teljes

6	Petőfi utca	2 – 90	1 – 91	
	Dózsa utca	938 Hrsz – 1002/2 Hrsz	1 – 79	
7	Ezerjő utca			teljes
	Leányka utca			teljes
	Kadarka utca			teljes
				teljes
	Kossuth utca	2 – 70	1 – 79	
	Kálvin utca			teljes
	Lángi köz			teljes
	Bem utca			teljes
	Jókai utca			teljes
8	Ady Endre utca			teljes
	Vörösmarty utca	402/1 Hrsz	49 – 81	
	Szent István király tér			teljes
	Rákóczi utca			teljes
	Petőfi utca	92 – 98	93 – 115	
	Dózsa utca	1006 Hrsz – 46	81 – 367 Hrsz	
	Deák utca			teljes
	Szabadság tér			teljes
	Béke tér			teljes
9	Kölcsey utca			teljes
	Bocskai utca			teljes
	Kisfaludi utca			teljes
	Dózsa utca	46 - 48	367 Hrsz - 305 Hrsz	
	Széchenyi utca			teljes
10	Kossuth utca	72 – végéig	81 – végéig	
	Fiáth utca			teljes
	Bethlen utca			teljes
	Petőfi utca	100 - végéig	117 - végéig	
11	Dózsa utca	48 – végéig	305 Hrsz – 237/2 Hrsz	
	Kastélykert utca			teljes
	Nyár utca			teljes
	Árpád utca			teljes
	Klapka utca			teljes
12	Bercsényi utca	94 – végéig	75 – végéig	
	Vörösmarty utca	399/8 Hrsz – végéig	83 – végéig	
	Új utca			teljes
	Diófa utca			teljes
	Oroszikert utca			teljes
	Esze utca			teljes
	Vak Bottyán utca			teljes

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek

A Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása után a kijelölések, lehatárolások véglegesíthetők.

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

A Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása után a kijelölések, lehatárolások véglegesíthetők.